A

1350

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI
1964
FOTO
NR

1

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1891

KÉZIRATOK

FOLYTATÁS

Jelentés

azon geologiai és petrographiai kutatásokról,
a melyeket Szádeczky Gyula az 1890 évi nyarán
a m. kir. tud. akadémia segélyezésével végezett a Tokaj-
eperjesi hegységben.

A Tokaj-eperjesi hegységben az 1890 ik év nyarán végezett geologiai és kö[illegible] kirándulásaim és kutatásaim három főbb csoportra [illegible]:

a) A Szalánc Kozma és Pusztafalu között lévő Izvató kör-nyékén apróra nyomoztam azon viszonyokat, a melyek a különböző eruptiok korát és azok egymásutánját árulják el. Több olyan körülmény re akadtam, a melyek mutatják, hogy itt eltérés van az eruptioknak a basicitás szerint következő általános sorrendjétől. Ezen általános szabály szerint a pyroxen-andesitekenek (labradorit andesitek = „labradorites" Fouqué) fiatalabbaknak kellene lenniök, mint az orthoklas trachytok és rhyolitok-nak, már pedig itt nemcsak a rátelepülés, hanem legujabban köve-letes rétegek által is art látom bizonyitva, hogy egyik andesit eruptio megelőzte a jóval savasabb orthoklás trachyt és rhyolith eruptiojat. Van azonban egy másik fajta andesit eruptiom, a mely az általános szabály nak megfelelően az orthoklás trachyt és rhyolithnál fiatalabb.

b) Kutatásaimnak második színtere a Kemenczepataktól délre és délkeletre eső, pyroxen-andesitek („andesites" és „labradorites" Fouqué) által átfurdált rhyolith terület volt. Kovács-Vágástól folytattam a részletes bejárását azon lakatlan rengetegnek, a melynek Telkibánya

felé eső éjszaki részét már az elmult évekből ismertem. Több pontot elértem a Dr Szabó József egyet. tanár által Tokajtól kezdve bejárt és térképezett terület*) éjszaki határát. Mint fontosabb eredményt bátor vagyok megemliteni, hogy Kovács Vágástól délnyugotra egy körületekben gazdag, mediterrán eocenkorbeli rhyolithbreccias sedimentre bukkantam. Ez tehát kitágitja az eruptiok idejét, a melyet a filkekéri szarmátemeleti rétegek a hegység ezen közepső részében szarmáti és ennél fiatalabbnak bizonyitottak.

Egy másik, nem kevésbé érdekes körületeket tartalmazó körre akadtam Kovács-Vágástól éjnak-keletre. Foraminiferákat tartalmazó oolithos mészkőre, a rhyolithokból származó ásványos mandékokkal. Ezen kis folt fontos lehet ipari szempontból is, a mennyiben a körzetében perlit üveg fuvásra épülő czéloknak a szükséges mészkövet szolgáltathatja.

c) A harmadik hely, a hol kirándulásokat tettem, a Tokaj-eperjesi hegység legkeletibb, azon részén van, a mely összekötteléshez hozza a Zemplén-sigethegységgel. Nyomortam Vily környékén a felületre többnyire alig érő gyenge pyroxen-andesit foltokat. Bejártam a Vitány, Regnecz, Kárcsér, Biste kört lévő hegy és domb csoportot a hol felszinre kerülnek a harmadkori képződmények mellett a régibb palaeozoos sedimentek is. Itt is akadtam több ponton harmadkori körületek nyomaira.

A m. tud. akadémia segélyezésével végzett ezen kutatásaimon kivül 1890 nyarán bejártam a Zemplén-sigethegység egy részét, a melyről (a N. Bári mellett lévő Pilisheggyről) a m. földtani társulatban előadást is tartottam. Ez előadásom magyar és francia szövege sajtó alatt van. A Zemplén-sigethegység annyiból van közelebbi összefüggésben a Tokaj-eperjesi hegységgel, a mennyi-

*) Dr Szabó József. Tokaj-Hegyalja és környékének földtani viszonyai egy földt. térképpel. Math. és term. tud. Közlemények, kiadja a m. tud. akadémia. IV kötet 1866.

ben itt a felületre kerülnek azon palaeozoos sedimentek, a melyek a Tokaj-eperjesi hegységnek részben alapját képezhették.

Kirándulásokat tettem továbbá a Bihari-érchegységben hogy az ott lévő trachytok és rhyolithok előfordulási viszonyaival megismerkedjek.

Kirándulásaim alatt tett gyűjtésem, a melynek száma a 200 at meghaladja –, az egyetemi ásvány és kőzettani intézetben van elhelyezve és részben feldolgozva.

Budapesten 1891 március 30 án.

Dr Szádeczky Gyula
gymn. tanár

84
1891

A m. kir. akadémiának.

Budapest.

Dr Szádeczky Gyula jelentését teszi az 1890 évi nyarán az akadémia segélyezésével végzett geologiai és körtani kutatásairól.

Tekintetes tudós Akadémia!

Azon tisztelettelyes kéréssel vagyok bátor fordulni a tudós Akadémiához, méltóztassék nekem a Krassó Szörény megye nyugati részén lévő trachytvonulat tanulmányozására 200 ftot engedélyezni.

Kérésem támogatásául legyen szabad megemlítenem, hogy ezen nagyon híres harmadkori eruptiv kőzetcsoport, a melynek elnevezésére annyiféle nevet hoztak forgalomba (: gyenit banatit, diorit, trachyt :) még mindig nincs teljesen bejárva és leirva kőzettani szempontból.

Az utóbbi időben Halaváts Gyula állami ovi. geolog befejezte ezen terület részletes geologiai felvételét. Az ő felszólitására vagyok bátor ajánlkozni arra, hogy ezen trachytvonulatot bejárom és saját gyüjtésem mellett Halaváts úr gyüjteményét is felhasználva, kőzettani szempontból leirom.

Kérésemet ismételve mély tisztelettel vagyok

Budapesten 1891 márczius 30án,

a tudós Akadémiának

alázatos szolgája

Dr Szádeczky Gyula

gymn. tanár.

Érk 31/III 91 41.

83
1891

A m. tud. Akadémiának

Budapesten.

Dr Szádeczky Gyula a Kraszó Szörény megye nyugati részén lévő trachytvonulat helyszini tanulmányozására 200 ftot kér.

K 30

Mélyen Tisztelt Elnöki Úr!

Tisztelettel kérem, méltóztassék a M. T. Akademia Mathematikai és Természettudományi Bizottságához intézett s ide mellékelt kérvényemet annak idején a bizottsági ülésben előterjeszteni s az arra hozott határozatot alább mellékletemet részemre visszaszármaztatni.

Kiváló tisztelettel vagyok

a Nagyságos Elnöki Úrnak

Szőkefalván, 1891. március 28.

alázatos szolgája

Kovács Béla

áll. tanítóképezdei tanár

Érk 30/III 91 37.

85

1891

Kovács Béla

botanikai kutatásokra

500 fot.

Nagyságos Főtitkár Úr!

Mellékelt boritékban küldök egy kis pályamunkát a tud. Akadémia természettudományi osztálya által nemrég hirdetett 2000, esetleg 1000 frtos, f. é. március hó végén lejáró pályázatra, tervrajz alakjában.

Minden utánjárásom daczára nem sikerült kitudnom, kihez kellett volna levelemet czimeznem, ennélfogva kénytelen vagyok Nagyságodat legmélyebb tisztelettel felkérni, kegyeskedjék az illetékes helyre a határidőn belül eljuttatni.

Tudom, hogy Nagyságodnak biztosan van tudomása a tud. Akadémia által hirdetett s március hó 31-én lejáró 2 pályatételről, ennélfogva reménlem, hogy alázatos kérésemmel a legilletékesebb helyre fordultam, s hogy Nagyságod mellékelt tervrajzomat rendeltetési helyére eljuttatni kegyes leend.

Miért is kiváló tisztelettem s hálás köszönetem nyilvanitása mellett, vagyok

Nagyságodnak

Budapesten 1891 március hó 29-én

alázatos szolgája,

Sallai P. Gy.

Eötvös Loránd
AKADÉMIA
Könyvtára

86

Érk. 1891. márcz. 30.

Érk 30/III 1891 40.

181.

Kiadatik Dr. Langer Béla
lt. urnak, mint a Math. és Term.
Bizottság előadójának
Pest 1891 marcz. 30
Schila
Főkönyvi.

Nevtelen (Sallai P. Gy.)
a bolygók pályája. 2000 ft.
0

IV 29

20. R. aurata Fries, nagyon
közel áll ide tartozik e val-
jon. Clusius munkái-
ban nincsen rajzolva,
ít, mint már Reichardt
is megjegyzi, csak az e-
redeti képek adhatnak
felvilágosítást.
21. Boletus pachypus Fries
22. B. aureus Bull.
megkeresendők
23. B. fragrans Vitt. és
24. B. purpureus Fries
még a Sowerby 384
táblabeli példányok
szerint valóknak tartják,
25. a Polyporus fragrantis-
ról közelebb ha valjon
nem csak egy faj alak-e
26. Tremella cinnabarina
Fries. Reichardt Fries
után mint cinnabarinát
tartja fel, de az előfor-
dulás közelebbi megha-
tározását, ezen nézet
is az eredeti képek fel-
világosítását adni.
27. Craterellus clavatus
Fries finnéri képes,

Tres Agaricus Orcella

Billiardnak társja Reichardt Jerry Cravenellusnak, a Hist. pl. minorra rajzolva. Ezen konvexitási lebúi kazonban az erezési képek kell eldöntsék.

28. Phallus impudicus

olly meghatározás, melyre nézve igen eltérők a vélemények, Schlechtendal de Bary nyíjainak társják Reichardt nyíreket is ajánlok, de semmiképpen a hiányos leírás utáni nem lehetek még ily kínos határozatnak tenni elhatározni. Ez a kérdés annál eiskerekb mivel a Phallus genus igen kevés fajait van képviselve Európában.

Minden itt előforuló kérdések eldöntésére sikvánkéjo a fejlődést hozdan föl, — a magyal

botanikai emlékiratai megérdemlik azt, hogy egy út van az eredeti Leydeni képek kiadása. Erre nézve tartom legczélszerűbbnek és szükségesnek az anyagnak megszerzése, hogy az a tanulmányok egybevetése, összehasonlítás alapjául szolgálhasson.

Ezt kérem a tekintetes Bizottság kegyes támogatásával megjáratni az eredeti képeknek Leydenben való lemásolására s felajánlom szerénységemben e képekről az akadémiának további megőrzés és tanulmányozás végett. Ezt az utat és munkát kérem a tekintetes Bizottságot kegyeskedjék pártfogásomba fogadni s elfogadhatónak találni ajánlatomat, 250 forintos javadalmat kérni.

Mely lelkiismeretes kifejezésével kérem a Tekintetes Bizottságnak

alázatos szolgáját

Dr. Borbás Vincze,
a M. N. Muzeum növénytani osztályának őre.

Budapesten
1891. III. 24.

Erk 31/III 91. ~~42.~~

87

1891

Istvánffi Gyula muzeumi őr
250 fol ütközési regényt kér, hogy
a Clusius-féle, 1600-ból származó,
a magyarországi gyűjtésre vonatkozó,
festett képet tanulmányozhassa, azt
lemásolhassa s így a botai gombafaj
ra oly fontos rajzot megismerhesse.
a Kép Leydenben őriztetik

A Kisfaludy Társaság mathematikai-természettudományi állandó Bizottságához!

A magyarországi Gombák számbavételére a legelső forrás Charles l'Écluse Monsieur de Wacnes, vagy latinosan Carolus Clusius: Fungorum in Pannonia observatorum brevis historia c. alatt Klasikus munkája. Ebben találjuk a legelső, tudományosan feldolgozott adatokat a Magyar Gomba flóráról.

Clusius, kortársának legnagyobb természetbuvárra Horvát költők Bécsben 1573 meghivatván II. Miksa által, és ott alatt, szorgalmasan botanizálván Magyarországra is kiterjeszté.

Tizennégy évi Bécsben tartózkodása alatt két

Klasznikus s mint Neilreich*
megfontólt s megokolt di-
cziéje nonja; hallhassuk
munkát is: a Rariorum
Hungariae per Pannoniam
et Austriam observatorum
historia és a Rariorum
plantarum historia címü-
ek, melyek 1583 illetőleg
1601-ben jelentek meg Ant.
werpenben. Ezek munkában alapját vevé meg a
czimben megjelölt terület
növényvilági viszonyainak
s pedig 500 új fajt ir-
le s ábrázolt is rejtve e
területről.

Clusius kirándulásai
Magyarországon is kiterjedtek
Bécsen, Győr, Komárom vi-
dékeit is botanizálta, de
különös előszeretettel kassi
kodott Neiedlywárosunk
Bathyány Boldizsár
vendége. A tanult fő-
úr a tudomány kivált
pártolója lévén akarója volt,
Clusiust gyakran meg-
hivni, magához s alkal-
masságra is külföldi utára

* Flora von Nieder-Oesterr.
reich 1859. IX p.

hogy annál bővebben
tárhassa olvasói elé még
munkáji kiadásában és ne-
gélyezze.

Közzéteve debat Bakhyányi
az ertan, hogy Clusius nem
botanikus Magyarországot tobb-
ször meglátogatta. Clusius
Jaumbájaat pennyondból is
felhasználta ikeni tartózko-
dását a föleg Thamegyét
vizsgálta és könnyen
Hogy mily sikerrel, mu-
tatja a Fungorum in
Pannonia obser. hist.
mely Bakhyány Boldi-
zsár költségén jelent meg.

Ez az első gombászati
munka, az első könyv Ri-
zsére a gomba flora jelen-
lezésére magyar tenyészési
ki tegységgel tárta napvi-
lágot.

A fungorum - historia

>Caroli Clusii Atrebatis, imp.
caes. augg. Maximiliani II,
Rudolphi II. Aulae grandam
familiaris Fariorumplanta-
rum historia. Quae accessi-
erit, proxima pagina docebit.
Antverpiae CIↃ. IↃC. c ti-
mü munkájának fig-

jelére gyanánt jelent meg
1601-ben, Clusius halá-
la előtt 3 évvel.

A 28 adatra terjedő munka
melyről Lobelnek és
megemlékezik jelfoglaló-
jában — már 1598-ban
be volt fejezve, Clusius
102 gyümölcs leírását adja
32 (köztök Európával eredeti)
fametszettel.

A maga nemében páratlan
mű megjelenése nagy
hatással volt a tudományra,
a későbbi írók mind Clu-
sius hatása alatt állnak
s így a két Bauhin
mind ez Richardt is
kimeli, — Clusius
Historiája alapján dol-
goznak.

De nem tétovázhatom
a Lelkiismeretes Bizottság
kegyes türelmét tovább is
igénybe venni, így historiai
vázlatokkal, hanem ki-
zárólag Clusius munká-
jával s a botanikai fogal-
kozni, melyek e munká-

ban foglaltatnak.

A Clusius által leírt
pomákoknak, a tudomány
jelen állási fokánál fogva megha-
tározását többen sköt-
ték oly pártatlan fakon-
dez s amint Elias Fries-ei
megkísérletéb. Elias Fries
Fi a patrick munká-
it mindig kivált figyelmére
méltatta Clusiusop tö fel-
dolgozta s a leírások nagy-
részét megfejtő úgy hogy
jelenleg, amiba bevé megy
Reichardt egy rekvány ma-
gyarázatát, - 96 faj van
meghatározva.

De ik egyneveztes kü-
lönlegyet sem fabad el-
hallgatnom, ez az hogy
az eredeti számszerint 82
fénes képet, melyeket
"egyes fekte" vetek papírra
- s melyek a Leydeni
könyvtárban őriztetnek
- még senki sem számlá-
rá nyerte, legalább nem
nyilatkozok róluk. Még
E. Fries is nagy tudá-

---

* Carl Clusius' Naturgeschichte der Schwämme Pannoniens. Festschrift d. Z. Bot. Ges. Wien. 1876.

sával pásztán szapyaktalé-
sával, – a leírások és ne-
hány szemelvet után in-
kább diviníálta Clusius
szavait, mikor könyvét
szavakkal ángyosta.

Igazi felvilágosítást
ez akkoriban szálló gon-
dolkról, csak ezek a kö-
vetek adhatnak, csak ezek-
hez lehet a meghatározá-
sokat vagy kiegészítésekre vagy ki-
javításra és a sok fajta
részre szemállő kételyeket
vagy controversiákat el-
dönteni. Minden jedig
a Magyar flórára nézve an-
nál fontosabb mivel Clu-
sius után, sok faj –
mint ő. i. a modern megha-
tározás szerint jelenlegi nevek
alatt és mert faj – egyálta-
lán nem találtatnak e kü-
leten? Tehát tudnak még
– jelenlegi – előfordulásához
és kétség fér, – ha igaz-
nak tartjuk vagy fel
tartanunk a modern
meghatározásokat.

Legyen szabad itt ezek kö-
zül egy nehányat felsorolnom

1. Agaricus (Tricholoma) pessundatus Fries. Nyárban
nem találtatok. Ősszel rajza is szükséges mint
Reichardt megjegyzi.

2) Ag. (Fr.) imbricatus
Fr.

3) Ag. (Fr.) turricdus Pers.
szinten nem találtatok újabb időben,

4) Ag. (Fr.) Georgi L. és

5) Agaricus pes Capræ Fr,
hasonlóan előfordulnak,
de rajzolandók is ujból.

6). Ehhez sorolja Reichardt
a fung. pernic gen. II. Clus.
hist. 277 t, - ezt a közé-
ges faja, az eredeti rajzok-
kal szükséges szükségessé-
ben meghasonlítani.

7/a Fung. escul. gen XX. Clus.
hist. II. 275 minus meg-
fejtve.

8. Agaricus (Fr.) miliaris
Lasch

9. Ag. (Fr.) virinus Fries,

10. Ag. (Tr.) Tenacellus Fries
mind nem találtatnak több
bé!
11. Ag. (Flammula) piceus
Persoon, in Kités ha valjon
nem Ag. (Armillaria)
mellens. e? Ezt is csak
az erdei Rejek döntheti
el.
12. Fung. esc. gen. X. spec. 2. Clus.
hist. II. 268.
13. Fung. pernic. gen. XIII.
Clus. hist. II. 280
14. Fung. esul. gen. II. Clus.
hist. II. 264.
15. Fung. pernic. gen. XVII.
spec. 2. Clus. hist. II. 282
c. icon.
mind mindenek felett
vétve!
16. Paxillus Lepista Fries.
17. Russula vesca Fries.
18. R. cyanoxantha Fries.
19 R. Clusii Fries "
mind megkeresendők,
mert többé nem találtatnak. Az utolsó fajt
csak a leírás után állí-
tot fel fries.

Először. Ha két oldószer egy ugyanazon anyagra vagy oldószer két különböző anyagra molekuláris affinitást gyakorol vagy sem, azaz oldódik v. nem; ez affinitás felhasználható a chemiai képződéskor a synthesisnél is. - Egy pl. ha méretlen mennyiségü higanyt méretlen mennyiségü joddal összehozunk képződik egy HgJ, mint HgJ_2. - E 2 rendszer azonban egy ugyanazon oldószerre pl. az alcoholra v. a sáll oldatra nézve ellenkező affinitásával viseltetik azaz a HgJ nem oldodik alcoholl vagy sáll oldatban míg a HgJ_2 igen. - Másrészt ha az oldószert a képződéshez bevisszük, az molekuláris kötést contact hatást fog gyakorolni egy keletkezendő HgJ_2 rendszerre, befolyásolja a rendszer képződésének irányában, úgy hogy ez alanyi képében fel nem tüntethetik, mint önálló egyedi rendszer sem nem állhat, hanem szemléletünk formája lesz azon rendszer, melyre az alcohol nem hat, a HgJ mely irányában nem befolyásolva egyedi képében nyilatkozik. - Ebből mi az oka annak, hogy az alcoholra ellenkező affinitásával bir a HgJ, a HgJ_2 re szemben, az talán úgy magyarázható, hogy a mercurojodid a HgJ, a telitett nem a HgJ_2 s ezért mint tökéletes egyensulyban lévő rendszerre az alcohol már hatást nem gyakorol, irányát már nem befolyásolhatja azaz az alc. re nézve oldási affinitással nem bir, míg a HgJ_2 mint nem telitett vegyület egy aequivalens nyi affinitással szabad fódban rendelkezvén iránya alcohollal befolyásolható. Ezt igazolja azon tény is hogy a HgJ nem vezeti az electromosságot a HgJ_2 pedig igen, mert mint nem telitett vegyület rendszere irányilag befolyásolható./

Másodszor. - Vizsgálatokat akarok arról tenni, a contact hatás oly alakjaira, melyeket mint direkt mozgás irány átvitelt fogunk fel s különösen az electromosságot alkalmazni a chemiai synthesisnél. - Ezélt elömunkálatainál fő leg a fémek oldását gyöngy savakban

/.

korkörökölte az áram, melyek összehasonlitólag
máris érdekes sorozatot adnak, de még vagyok
egyörödve, hogy mint contact hatás, az oldaison
kivül más molekularis köteiekre is feldasználható.

Érk 1/IV 91 ~~44.~~
1891

A magyar tud. akadémia
math. és term. tud. állandó bizottságához

Budapesten

Alulirott a chemiai contact
hatások természetén vizsgálom
s vizsgálatom elvét, irányát
s jogosultságát a mellékelt
előterjesztésben van szerencsém
előadni. –

Minthogy szerény körülményeim
vizsgálataimnak gyakorlati kitartási
téséhez és végrehajtásához
államot nem nyujtanak
bátorkodom e célra a tek.
akadémia megbizását és
segélyzését kérni. –

Tisztelettel

Budapest 1891 31/III

Richter József

Czímem: Richter József – Budapest
Központi egyetem

A chemiai contact hatásokról.-

Hogy e hatások természetét definiálhassuk szükséges, hogy az anyag s az energia lényegét a chemiai mechanika elvébe illesztetlen szemléljük, s haladva az általánostól a részletesig következtetésünk jogosultságát ellenőrizzük. Ezért röviden előre bocsátom az anyag, az energia s a chemiai hatások értelmezését egy chemiai mechanika keretében.-

Általános rész.

Az anyag reánk nézve qualitativ ok, melynek jellegét tulajdonságaiban szemlélve, megalkotjuk az anyag alanyiságát.- Az anyag alanyisága tehát adva van e szemlélet formák okaiban.- Ez okok az atom s molekuil működésben nyilatkoznak.- Atom működéseinél fogva az anyag atom mozgást végez, e mozgás mint belsőnek esetenkénti hatása az általános gravitációra támaszkodik, s nagysága adva van tömege s sebessége által, irányát pedig molekülgyének eleve szabja meg.- Molekül az anyag azon alakja melyben érzékileg felfoghatjuk, s alanyisága reánk nézve nyilatkozik alakban, színben, ízben, szagban stb.- Ez alanyiságainak okát a molekül elvének nevezzük. A molekül eleve felölelhet 1, 2, vagy több atomot s képez egy mozgási rendszert, melynek irányát a molekül eleve, nagyságát az összetevő atomok mozgásmennyisége szabja meg.- Ily mozgási rendszer jelenléte egy fluidumban elegendő ok arra hogy affinitást gyakoroljanak, mígpedig vonzani fogják egymást ha irányuk ellenkező, taszítani, ha irányuk megegyező.- /Kalneman, Björke/.-

Chemiai hatás.-

Célja. Kész v több mozgási rendszer átváltozása uj rendszerré, melynek alanyisága reánk nézve adott.-

Tárgya: A mozgási rendszer irányilag s nagyságilag, azaz molekülje s atomja.- Feltétele: az affinitások ellenirányú jelenléte, mint a kiegyenlítődés lehetősége, mint a valtás indító oka.- Törvénye: Ha 2 mozgási rendszer affinitásánál fogva hat egymásra, úgy a keletkezett uj rendszerek iránya az összetevőkre nézve állandó, s nagysága mint

/.

kinetikai energia kérdés lényegi az összetevők ellenirányú mozgásmennyiségének differenciájával. Minden chemiai folyamat hő és térfogat változásával jár, amely változás okozata az új rendszer egyensúlyában fel nem használható mozgásmennyiségek fölöslegének. – Új rendszer létrejövetelére tehát összehozunk oly rendszereket, melyek tapasztalatilag ellentétes affinitásuak, amint azt az analyzis és electrolysis által felfoghatjuk. – Felhasználjuk, mint egy rendszer irányával differenciában lévő mozgásaffinitást a hőben, fényben, electromosságban. – Igen nagy jelentősége van az oldásnak, a chemiai affinitási mozdításában irányára való befolyásában s mérésében. – Az oldat határozott, de nem állandó vegyület /illendelejew/ Többnyire csak molekularis kötés ez a rendszer az oldószer által csak irányilag, molekularis elvileg, azaz fizikai felfogásunkra változott, míg nagyságra atomenergiában változatlan. Sok esetben azonban mint állandó vegyületek viselkednek változott kinetikai energiával. – Ha tehát a testeket feloldjuk, mert az oldószer s az anyag közt lévő molekül affinitási differentia e vonzást megindítja, – első sorban a rendszer irányára folytunk be, melyet a fizikai tulajdonság megváltozása mutat, s az egyedek természete szerint a rendszer nagyságát, mozgásmennyiségét is befolyásolnunk, melyet hő és térfogatváltozás fellépte mutat. – Az anyag oldatban tehát oly rendszer, melynek molekularis iránya, affinitása már meg van zavarva dissociálva, s így egy új egyensúlyozódásra inkább törekszik. – Tökéletes a chemiai szétbomlás, ha a rendszerek mindegyik valamennyien az oldószer által molekularisan kötve, mert ez esetben a megkötött rendszerek fizikai sajátságai reánk nézve qualitativ nem alanyiak, hanem szemléletünk formája lesz egy oly anyag, melyben a különféle rendszerek keveredve egyensúlyozódni törekszenek nem a saját elvünk lényéből képében, hanem az oldószer elvének egyenesü befolyása alatt. – Hogy anyag egy ugyanazon oldószerre nézve oldódik v. nem, aszerint amint a rendszer iránya, az oldószer irányával affinitási differentiában áll, akkor egy rendszer kiválik

/.

az oldatból azaz oldhatlan ha e két rendszer egymásra hatást nem gyakorol mert ekkor a rendszer egyensúlyban van, keletett s így a reaktio tökéletes. –

Chemiai hatásoknál rendszerünk adott rendszerek rúgyukban s nagyságukban átváltoznak affinitási s energia csere áll be. – Ezt szemléltük uj fizikai alapvisgálatunkban s uj kinetikai mozgásmennyiségünk nyilatkozásaiban. – Némely esetben azonban egy rendszer a másikra csak irányára nézve hat, míg energia mennyiségével nem befolyásolja a rendszert. Ez esetben szemléltni fogunk egy uj rendszer alapvizsgálatát, de amelynek energia mennyisége eredetében nem nyilatkoznak mindkét rendszer atommozgásmennyiségének összetevői. – Ilyen csak affinitási csere jött létre, mely nem feltételez egyszersmind energia cserét is. – Ily hatásokat első sorban oly mozgási rendszerek hoznak létre, melyek u.n. erőforrások, oly rendszerek, melyek tömeggel nem birván absolut energiával bírnak, s affinitásuk egy anyaghoz kötötten, annak mozgásrendszerében nyilatkozhatik, mint befolyás a mozgásirányra így a hő, fény, villamosság, magnetizmus. –

Ily ütközésbeni hatásokat contact hatásoknak nevezünk. – Contact hatás közben az anyaghoz kötött az oldószere is, mert affinitása által csak molekularis kötést, irányváltozást idéz elő, melyet a megvizsgált fizikai alapvisgálatban szemlélünk, de az uj rendszer mozgásmennyiségébe az oldószer atommozgásmennyisége nem folyt be. –

Contact hatást érzékelünk, midőn egy mozgási rendszer egyensúlyát felbontjuk az által, hogy a molekuláris irányás direkt mozgás átvitel által befolyásoljuk. Egy explosiv vegyek eszmélésénél főleg a lengő periodikus mozgások szerepelnek. Az ugyanitt testek mozgásátviteli theoriája (Nägeli, Horváth vizsgálatai Claude Bernardnál). A mérgek hatásánál az első sejt befolyásul szintén mozgásátvitellel magyarázzuk. – Újabb vizsgálatok szerint a molekuláris mozgási formája ingaszerű, s hasonló mozgások gyorsan befolyásolják. –

A vegyészeti ipar minden ágában jókora baleshornk történ-
nek, melyek a praktika direkt nem folynak be, azon a
keletkezett új rendszerben saját magasmenyiségünk
befolyásait stöchiometrice ki nem mutathatjuk, tehát tovább
affinitásunkkal hatnak. A tapasztalás idáig adatai
megfejtésre még nem alkalmasak, mert minden
rendszeres összefüggésbe hozva. Egyes elszórt esetek példái:
$KClO_3$, Cu jelenlétében gyorsan bomlik KOH, K_2O_4 s O-ra. – $KClO_3$
bomlását O. fejlesztésre elősegíti MnO_2 jelenléte. – H_2O_2 bomlik
ha Pt, Au, Ag, v. MnO_2 vel érintjük. Sok vegy keverésénél a
bomlás gyorsabb ha a dissociációra szén hozzákeverésével
elősegítjük. – NCl_3 Terpentin v. Kautsuk érintésre elbomlik
CNH sav jelenlétében a vízzel bomlik – Az oldási energia
megtörténése a feloldott SiO_2 nél ha 1-2 gömb O_2 ad; –
SO_2 O val csak Pt. jelenlétében egyesül. – Pd H. jelenléte hy-
drolból Pt ról alatt. – Redukáló anyagok jelenléte alatt
oxigén kifejlődtek. – H_2O_2 Kl. ból jódos vízből is redukáló
anyag pl. ferrosulfát jelenlétében. – Deacon féle eljárás
által fejlesztésre, a sósav oxidációja útján a levegő oxigenjével
ha az activosi tűzetik $CuSO_4$ be mártott NH_4Cl gőzök által.
C és N csak alkali jelenlétében egyesíthetők cyanná. – C_2H_6O
kénsav jelenlétében melegítve bomlik H_2O s C_2H_4 re. Ugyanúgy
kénsavval az alkaloidok H_2O, Cl és CO_2 re. – Kalciumjodid
oldási energiát kölcsönöz a jodnak vízben való oldásra stb.

Ez adatok amely keresési állalmasak még
a jelenségek rendszeres magyarázatára, mégis kifejez-
nek tényeket melyek egy mérhető által nem voltak
egyenletbe hozhatók. A chemiai mechanika általános
szükség az anyag működését morgási rendszerében
felfognunk, azaz kinetikai molekül s atommüköd-
désben, s elfogadjuk a rendszer irányainak független
voltát, mérhető atommozgásmennyiségünktől, s a
molekül elemek alanyiságait tapasztalatilag összeha-
sonlíthatók körülmények mellett igyekezünk megismerni.
Vizsgálni fogunk tehát molekuláris hatásokat. –
Ezt két irányban nem akkönnyíthetni:

/.

A vegyészeti iparművészetben sokszor találkozunk testekkel, melyek a reactióra direkt nem folynak be, azaz a keletkezett új rendszerben saját mozgásmennyiségünk befolyásait stöchiometrice ki nem mutathatjuk, tehát tisztán affinitásunkkal hatnak. A tapasztalati adatok megfejtésére még nem alkalmasak, mert nincsenek rendszeres összefüggésbe hozva. Egyes elszórt esetek példái: KNO_3, Cu. jelenlétében gyorsan bomlik KOH, H_2O_4 s O.ra. – $KClO_3$ bomlásai O. fejlesztésre elősegíti MnO_2 jelenléte. – H_2O_2 elbomlik ha Pt, Au, Ag, v. MnO_2vel érintjük. Sok vegy keverésénél a bomlás gyorsabb ha a dissociatiós ozon hozzákeverésével elősegítjük. – NCl_3 Terpentin v. Kautsuk érintésre elbomlik CNH. sav jelenlétében a vízzel bomlik. Az oldási energia megzavarása a feloldott SiO_2nél ha 1-2 gömb Cl_2 ex. – SO_2-Oval csak Pt. jelenlétében egyesül. PdH. jelenléte hasonlóul Pt.éni alatt. – Redukáló anyagok jelenléte aktiv oxigen képződtek. – H_2O_2 KJ.ból jódos vakarót le redukáló anyag pl. ferrosulfát jelenlétében. – Deacon féle eljárás chlór fejlesztésre, azonos tapasztalati adatja alapján a levegő oxigenjével ha az activosi tűzött $CuSO_4$ be mártott NHO_4, gőzök által C és N csak allotrop jelenlétében egyesíthetők cyanná. – C_2H_6O kénsav jelenlétében melegítve bomlik H_2O s C_2H_4-re. Ugyanezen kénsavval az alsav H_2O, CO és CO_2-re. – Kalium jodid oldási energiát kölcsönöz a jodnak vízben való oldásra stb. –

Ez adatok amily kevésbé alkalmasak még a jelenségek rendszeres magyarázatára, mégis kifejezhetők tényekül melyek egy mérhető okkal nem voltak egyenlőbe hozhatók. A chemiai mechanika alkalmas lehet e hatások magyarázására is. Mathematikai szükség az anyag működését mozgási rendszerében felfognunk, azaz kinetikai molekül s atommű-ködésben, s elfogadjuk a rendszer irányainak, független voltát, mérhető atommozgásmennyiségünktől, s a molekul elemek alanyiságait tapasztalatilag összehasonlítható körülmények mellett igyekezzünk megismerni. – Vizsgálni fogunk tehát molekulárius hatásokat. –

Ezt két irányban velem szemközt követni:

/.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

188.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van a T. Osztályhoz átlenni a f. évi márczius 31-ikéig beérkezett tagajánlásokat. Ezek szerint ajánltatnak:

A II-dik osztályba tiszteleti tagnak:

Knauz Nándor.

külső tagnak:

Binding Károly.

A II. osztály A.) aloszt. rendes tagoknak:

1. Matlekovics Sándor.
2. Plósz Sándor.

„ levelező tagoknak:

1. Bokor József,
   Felméry Lajos,
   Földes Béla,
   György Aladár,
5. Nagy Ernő,
   Pisztory Mór,
   Schmierer Aladár,
8. Vargha Gyula.

A II. osztály B.) aloszt. levelező tagoknak:

1. Csánki Dezső,
   Demkó Kálmán,
   Fröhlich Róbert,
   K. Király Pál,
5. Marczali Henrik,
   Márki Sándor,
   Óvári Lipót,

A II osztálynak.

Réthy László (két ajánlat.)
Szendrey János
10. Wosinszky Mór (két ajánlat.)

Budapest, 1891. április 1.

Szily
főlitkátor

95
1891
188

A II. osztály 1891 ev. Siki ref. énekeskönyvéről.

A II-ik osztály a Siki ref. énekeskönyvben, az új választási ügyrend-tervezete kijelölő-bizottságot következőleg alakította meg.

Alapul-fogadtak:

1.) az A) alapszabályból:

Tóth László
Veleti Károly
Schwarz Ferenc
Pauer Imre rendes-

Wlassits Ferenc
Pethő Árpád
Lakatos József Lev. Legata.

2.) a B) alapszabályból:

Wenzel Sándor
Schwarz Károly
Pauler Ferenc
Nagy Ferenc rendes-

Ballagi Aladár
Hampel József
Szinyei Merse Lajos Lev. Legat.

E választásnál a k. biróságnál egy másnak azon megjegyzésével van jegyzőkönyv felvéve, hogy a bemutatott Leg. gyüjtemények a főtárgyalás alkalmával (a k. biróságnál egy másik példányának előleges megtekintése végett) rendelkezésére állanak, a bíróság ítéletének pedig külön megjegyzés fognak küldetni.

Budapesten 1891 ev. 6

Fgnr. 6. 42 fr

96
1891

A m. kir. Akademia tekintetes természettudományi Osztályához!

Tisztelt Bizottság!

A mult tekintetes kapcsán intézett felszólításra, van szerencsém a tisztelt Bizottságot értesíteni, hogy a respiratori-készülékek külső részében van. Különösen pedig az oxygen fejlesztő készülék, kálkpélc tölteten kívüli részek, elkészült s' kipróbálásával működik.

Az oxygent a Marechal s' Tessié du Motay-féle eljárás szerint mangánsavas natronból fejlesztem, melyet vízgőzzel s' borsavval s' levegővel ismét regenerálok. A készülék egyegy működésénél 250-300 liter oxygent ád.

Most mindenek előtt egy nagy gázmennyiségre van szükség, melyben 40-50 köbméter oxygent tekintve elhelyezem (mert pályázatunk 1 köbmeter s' áll rendelkezésemre). Ettől függ, hogy a készüléket tehetségem lesz-e emberi szervezetben, vagy csak egyéb állatra tett-e próbákat; s' ettől függ azután az is, hogy a készülékek külső részei,

Külömben azon tekintet mellett a versenytárgyalás
ember vagy állat elhelyezendő terme mellőzendő
körülmény legyen.

Mindazáltal ezen gazdaságot nem lehet
az egyet. elméleti Károvegyészeti intézetben
elhelyezni, mivel ez által pedig ezen gazda-
ság maga elemiségének azon előnyei,
melyet a tökéletes Akademia rendel-
kezésére bocsájtaná — a mely egyéb-
iránt nagy mértékben felhasználta-
tnék — akár annak megközelítése illető-
leg kényelem szempontjából előkerülhetnék, és annak eredményül a tökéletes
Akademiát elvesztenénk.

A tökéletes Akademia semmiféle
más kiadásával

alapítvány pályázat.

Budapesten 1869ik április 7ken

Dr Mauthner

Erk 4/IV 91. 49.

97

1891

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Tiszteli Osztály!

„A romanticismus drámairodalmunkban" című két kötetes kézirati művet, melyet szerzője megbirálás végett névtelenül küldött be, szerencsém van a T. Osztályhoz átfenni.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1891. április 9.

Szily
főtitkár.

Mélyen tisztelt Nagyságos Úr!

A magyar t. Akademia Titkári Hivatalához intézett levelemben körvetve Nagyságodhoz is intézem bizonyos kérelmet, amely eddig valószínűleg kezeihez is jutott Nagyságodnak.
Én érzem, hogy ezt inkább illett volna egyenesen intézni Nagyságodhoz, ha már kérésemmel terhelni akartam s most amaz hibámat ujabb hibával iparkodom, ha nem is jóvá tenni, de legalább feljeleteni, hogy megújítom alkalmatlankodásomat s kérem Nagyságodat, ha annyi időt szakítana, hogy szerény munkámat átnézésre méltatná.
Amidőn ezt megirtam, nem ringattam magam semmi fellengő siker reményében, jót s jól iparkodtam végezni s hogy ez mikép sikerült, ezt az Akademia Kritikájából veltem megtudhatni. A kritika felemlitésre méltónak itélte darabomat s megengedé hogy irójában van egy s más tehetség s ő László jellemének felfogása gondolkodó főre vall; megvallom e nehány szó biráltból van kaloü reám (s talán káromra is!) mint ezer oldalainak felsorolása, amennyire lehangolt.
A kritika nem helyesli azt, hogy már egy mások által feldolgozott tárgyat választottam s nem sikerült azt jobban feldolgozni. Megvallom célom az volt, ha nem sikerült, ám tehetségem rajta!
De más célom is volt, t. i. az, hogy a színpadok számára egy igaz történelmi IV Lászlót teremtsek, az eddig színpadon megjelent IV Laszlók lehettek érdekes színpadi alakok, de nem volt egyikesen az igaz történelmi IV László, akinek sorsában mélyebb és meghatóbb tragikum nyilvánúl, mint a kritika által is felemlitett Coriolánéban s hogy nem az még a legszárazabb előadás mellett is megszünhetnék meghatónak lenni.
Azt hiszem még ma is nagyobb az előitélet arra valóban szánalomra méltó történelmi alak iránt, hogy nem drámairó a siker kockáztatása nélkül foglalkozhatnék ügyének drámai tárgyalásával, bár hisz épen Nagyságod arra felfogásának egyik nagy érdemü előharcosa, hogy a dráma főszemélyének nem szükséges abszolutumul „aranyember"-nek lenni, lehet az közönséges mindennapi ember is, és tragikuma mégis megható lehet. Hát még ha van egy bizonyos „aranyemberi" vonás is benne, amint hogy a

történelmi II László-ában csakugyan nem csak az én felfogásom de Szabó Károly „Kun László" című nagy tudományossággal írt mm. kája szerint van.
Én e két forrásom nyomán alkottam László jellemét úgy feláldozom még arom Revés érdememből is azt az egyet, hogy művemben Lászlót én tettem azzá, ami.

A Kritika arom szavait, hogy „Könnyebb valamit jól kigondolni, mint leírni", készséggel aláírom, de ép arra nézve nem nyertem semmi útmutatást, hogy miként lehetett volna jobban? Pedig én ezt igen óhajtottam volna tudni.

Társadalmi állásom engem ide a vidékre tart lekötve, hol olyan emberekből, akik e tekintetben csak a legcsekélyebb útmutatást is tudnának adni kerülő irónak, vagy akiknek véleménye irányadó lehet. ne reám nézve; egyedül néhány könyvem s illatú hírlapokból egyre böngészett elégge hiányos ismereteim arok, mikre nemileg tán támaszkodhatom.

Szerény vidéki néptanító létemre alig lehet reményem, hogy valaha Shakespeare, Schiller vagy Katona nyomdokaiba léphetnék, de ha hivatalos elfoglaltságom mellett fentmaradt szabad időmet nemes és magasbos munkával töltöm, ki-rókat meg azért? S ha volna bennem némi tehetség valóban s ha azt érvényesíteni iparkodom, erálal tán nem követek el semmi rosszat.
Ép e gondolatok bátoritanak jelen soraim megirására kérve ismeretlen Nagyságodat, ha kegyeskednék átolvasására méltatni az Akademiához benyújtott „II László" című s „Ember volt, nem rosszabb kortársinál" jeligéjű szomorújátékomat, a kritika által is megírt „itt-ott levő „bohrányos nyerseségek" fölött méltóztassék elnézni; azok az elkamarkodott munka körben elhullatott tinta-cseppek. Nem akarom őket menteni, s egy irodalmi szinvonalon álló darabban nem is volna szabad azoknak előfordulni, bár fájdalom találni bizony itt-ott egy Shakespeare-ben, mint Schillerben egy Katonában is nehányat. Csak hogy többet ne is említsek, mint azon bizonyos pirosat Bánk-bán-ban, megastogy „megtörtént", meg a Haramiák-beli „pilulákat". Shakespeare-ről nem is szólva. —

De nem akarom a magam hibáit másokéval takarni, szeniális embernek még a bolllása is remek.

Csupán csak arra kérem még Nagyságodat, ha átolvasta, kegyeskednék engem arirányt értesiteni, ha csak nehány sorral is, vajjon érdemes volna-e az egy ujabb átdolgozásra s még akkor is a mai történelmi müveket nem igen kedvelő irlesi áramlat mellett lehet-é reményem, (hogy nagyot mondjak:) miszerint az „kopoxrójából kikel és eget kér"?

Alkalmatlankodásomért ezennel bocsánatot kérek, hogy mily indok bírt arra, hogy épen Nagyságodat kérjem föl

titkos drámairó társaim szokásaitól elkéröleg, azt legyen szabad elhallgatnom, csupán arow reményemnek adni kifejezést, miszerint eljárásomat mentemi fogja arow körülmény, hogy nem rossz szándékból eredt.
Magamat Nagyságod becses hajlamaiba ajálva maradtam

Baranya-Szlyén, 189[illegible]. április 11.

Nagyságodnak

kész szolgája

Bodonyi Nándor
színész.

98

1891

Méltóságos Elnök ur!

Az Ungvárott működő st. Bazil ren.
dalmi társulat megbízásából 1868 évben
vállalkoztam orosz-magyar és magyar-orosz
szótár megírására. Később ezen társulat, hanyat-
lásnak indulván, nem adhatta ki az általam
összeállított orosz-magyar szótárt. Ez lehát
magam, előfizetés útján, adtam ki 1881 évben
a szótárnak ezen részét. Minthogy pedig anyagi
körülményeim nem engedik meg, hogy ezen
szótárnak magyar-orosz részét is magam
kiadhassam, Méltóságodhoz és Méltóságod
által a magyar tudományos Akadémiához fordu-
lok azon kéréssel, hogy az államtól szerkesztett
magyar-orosz szótárt kiadni méltóztassék.
Azon esetben, ha a magyar tud. akadémia vállalkozik
ennek kiadására, én a 785-ik ivből álló kéziratomat
kész vagyok, minden előre kikötött jutalom nélkül,
a magyar tud. Akadémia rendelkezésére bocsá-
tani.

Kiváló tisztelettel maradtam

Klenova, u. p. Ujlya (Zemplénm.) 1891 április 11.

alázatos szolgája
Mitrák Sándor
gk. tanár.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

Érk. 1891. junius 16. 100

354.

Áttétetik az I.-sö osztályhoz.

Budapest, 1891. junius 16.

Salty.
főlitkar.

a főlitkár úrnak mint 91 16/VI.
hogy a kijavított Emlékkönyv felvegyék
bírálat végett.

IY 11

Budapesten 1891 április 13án

A Magy. Kir. Tudományos Akadémia
Tekintetes Titkárságához

Budapesten

Azon kéréssel bátorkodom a tek. titkársághoz folyamodni, méltóztatnék némi útbaigazítást adni arra nézve, vajjon hol lehet a „magyar búza sikértartalmának változásáról" kitűzött pályakérdés megoldásához összehasonlító vizsgálat eszközölhetése végett szükségelt búzamintákat — régibb évfolyamokból és biztos származási helyekről — megkapni, mert számos kutatásaim ez irányban czélhoz nem vezettek.

Alkalmatlankodásomért bocsánatot kérve vagyok

kiváló tisztelettel
N. N.

Becses tudósításukat kérem poste restante „R. M. III." chiffre alatt. /: Főposta :/

III oszt. 1891 április 20 H Érték.

5. pars.

MAGYAR TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

Érk. 1891. apr. 14.

101

~~215~~

Kivonatok a III. osztálynak.

Budapest. 1891. április 14.

Szily
Főtitkár

IV 13

Magyar Tudományos
AKADÉMIA
Könyvtára

102

Érk. 1891. april 13.

~~215.~~

Az I.-ső osztályhoz.

The Ninth International Congress of Orientalists,

(TO BE HELD IN LONDON FROM THE 1st TO THE 10th SEPT. 1891, ON THE BASIS OF THE ORIGINAL PRINCIPLES LAID DOWN IN 1873)

London Office: Royal Society of Literature, 20, Hanover Square, W.,
Oriental University Institute and Museum, Woking.

Woking 1th April 1891

To
The President of the
Hungarian Academy at
Budapest

Sir,

I have the honor to submit an Invitation to your illustrious Academy to join the above Congress, in which case its transactions, both past & future, will be sent to you & also to confer on us the prestige of appointing a Delegate to represent your Academy on that occasion.

Any statement regarding the Oriental operations of your University will be gratefully received by us and be circulated among the Members before the Congress takes place.

I may here mention that several Governments have promised to send us Delegates and that several Universities and numerous learned bodies in different countries have already appointed their representatives.

I have the honor to be,
Sir,
Your most obedient Servant
G. W. Leitner
organizing Secretary &
Delegate-General

SECOND NOTICE.

THE NINTH

International Congress of Orientalists.

(To be held in London in September, 1891, on the Basis of the Original Principles laid down in 1873.)

LONDON,
The 8th April 1891.

To The President of the Hungarian Academy Budapest

DEAR SIR,—

We have the honour to invite you to take part in the Ninth International Congress of Orientalists, which will be held in London from the 1st to the 10th SEPTEMBER, 1891, on the basis of the Statutes and of the original principles laid down at the first Meeting of the Congress in Paris in 1873, which was succeeded by the following Meetings: London, 1874; St. Petersburg, 1876; Florence, 1878; Berlin, 1881; Leyden, 1883; Vienna, 1886; and Stockholm-Christiania, 1889.

The organizing Committee for the above Congress consists of the Members whose names are on the next page. A guarantee of £1,000 to defray expenses on publications, prizes, examinations, etc., has already been obtained, as also the adhesion of 350 Signatory Members in support of the above Congress in twenty-five countries.

You are aware that the place of the ninth Congress not having been designated at the last Congress, the right of doing so reverted to the Paris founders, who exercised it by formally transmitting their powers to the London Committee, on behalf of which, as also of the Comité de Permanence of 1873 and of the French National Committee, we have the honour of sending you the present invitation.

In the event of your being desirous of becoming a Member of the above Congress, we shall be obliged by your kindly signifying that wish to Dr. Leitner, Woking, accompanied by your full name, designation, and address. You will receive in return the "Record of Proceedings" and a Card of Membership, which will entitle you to any publication regarding the organization of the Congress or the subjects for research or discussion that have already been issued or that will be issued in connexion therewith before, during, and after it is held. The subscription of Members is £1. Members will also, it is expected, be entitled to a certain reduction in railway fares, etc., during the assembling of the Congress, and to admission to any Lectures that may be held before the Congress takes place.

Special arrangements have been made for the due reception and accommodation of the Delegates whom Governments, Universities, Learned Societies, and public bodies generally, may send to the International Congress of Orientalists, in order to inform it of the work done by them in one or more subjects of research connected with the East, or to obtain information regarding the work done by others.

The *Asiatic Quarterly Review*, the *Arabic Critical Quarterly*, and the *Sanscrit Critical Monthly Journals*, will be open to papers from members, and to other communications regarding the Congress.

ON BEHALF OF THE ABOVE ORGANIZING COMMITTEES,

Yours very faithfully,

PATRICK COLQUHOUN, President of the Organizing Committee.

JAMES REDHOUSE, LEPEL H. GRIFFIN, W. H. BELLEW, Vice-Presidents.
G. W. LEITNER, Vice-President, Organizing Secretary and Delegate-General.
G. R. BADENOCH, HYDE CLARKE, Assistant Organizing Secretaries-General.
CARL ABEL, MAX NORDAU, R. A. STERNDALE, Assistant Organizing Secretaries for Germany, France, and England respectively.

The Delegates in various countries connected with the Organization Committee (see next page).

Letters or Papers on subjects to be considered before, or to be discussed at, the Congress, in one or more of the undermentioned Sections or at the general meetings, are to be sent to Dr. Leitner, Oriental Institute, Woking, England, who will also receive the subscriptions of Members; and any donations that patrons of Oriental Learning, Governments, learned societies, or public bodies generally, may make to the Congress as a whole, or to any specific purpose of Oriental research, or to any subject of study connected with the Literature, the Art, or the Industries of any part of the East. Books for presentation to the Congress, or exhibits for a special Oriental Exhibition, illustrative of the work of the Oriental Congress in its various Branches, should also be sent to Dr. Leitner, Woking, England. Subscriptions in France may be paid to M. Leroux, 28, Rue Bonaparte, Paris, and to any of the Delegates in different countries.

The following are the Sections into which the work of the Congress has been divided, subject to future Classification under their respective Groups:—

(*a*) Indo-Chinese.
(*b*) 1. Semitic languages, except Arabic.
2. Arabic and Muhammadanism.
(*c*) Aryan.
(*d*) Assyriology.
(*e*) Egyptology.
(*f*) Central Asia.
(*g*) Comparative Religion.
(*h*) Comparative Language.
(*i*) Suggestions for the encouragement of Oriental Studies.
(*j*) Summaries of Oriental Research since 1886.
(*k*) Sinology.
(*l*) Dravidian.
(*m*) Instructions to Explorers, &c.
(*n*) Ethnographical Philology.
(*o*) Oriental Archæology and Art.
(*p*) Malayan and Polynesian.
(*q*) Japanese.
(*r*) Relations of Europeans with Orientals.
(*s*) Oriental Linguistics in Commerce.
(*t*) Anthropology & products of the East

The following are the names of the office-holders in France:

THE FRENCH NATIONAL COMMITTEE:

President: PROF. J. OPPERT. *Vice-Presidents:* PROF. G. MASPERO, THE MARQUIS DE CROIZIER.
Secretaries: M. DUTILH DE LA TUQUE, M. OLLIVIER M. BEAUREGARD, M. LE BARON J. DE BAYE, M. E. GIBERT.
COMITÉ DE PERMANENCE: *President:* BARON TEXTOR DE RAVISI. *Founder and Secretary-General:* M. E. MADIER DE MONTJAU.

Patrons:- His Royal Highness the Duke of Connaught
His Imperial Highness the Archduke Rainer of Austria

NAMES OF MEMBERS OF THE ORGANIZING COMMITTEE

(*Elected by the votes of Signatories of the Paris Circular dated* 10*th October*, 1889)

FOR THE STATUTORY

Ninth International Congress of Orientalists.

TO BE HELD IN LONDON IN SEPTEMBER, 1891, ON THE BASIS OF THE ORIGINAL PRINCIPLES LAID DOWN IN 1873.)

Honorary Presidents:- The Marquis of Dufferin & Ava and The Earl of Lytton

President of the Organizing and Reception Committees.

SIR PATRICK COLQUHOUN, Q.C., LL.D., G.C.S.G., President of the Royal Society of Literature.

Vice-Presidents.

Hon. Members:- Lord Lawrence
H.H. the Maharaja of Travancore
H.H. the Raja of Faridkot
H.H. the Sultan of Johore

SIR JAMES REDHOUSE, K.G.M.G., D.Lit.
* SIR LEPEL GRIFFIN, K.C.S.I. Sir George Campbell
* W. H. BELLEW, Esq., M.D., C.S.I. (Surgeon-General Bengal Army retired).
* Prof. G. W. LEITNER, LL.D., Ph.D., D.O.L., Principal of the Oriental Institute, Woking.

Members of Committee

His Exc. Count Deym (Hon.)
His Exc. Count Sabatelli Bursali
Rev. Prof. C. H. H. WRIGHT, D.D., Ph.D., Examiner of Hebrew of the University of London.
*HYDE CLARKE, Esq., Vice-President of the Royal Historical Society, etc.
*Sir ROPER LETHBRIDGE, K.C.I.E., M.A. Oxon., M.P.
Sir RICHARD MEADE, K.C.S.I., C.I.E.
Prof. D. S. MARGOLIOUTH, Laudian Professor of Arabic at Oxford.
E. W. BRABROOK, Esq., Vice-President of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
E. RANSOM, Esq., M.R.A.S.
Sir ALFRED C. LYALL, K.C.B., K.C.I.E., D.C.L., etc.
R. MORRIS, Esq., M.A., LL.D., President of the Philological Society of London.
JOHN BEDDOE, Esq., M.D., F.R.S., President of the Anthropological Institute of Gt. Britain and Ireland.
* G. R. BADENOCH, Esq., LL.D., Dean of the Oriental Institute, Woking.
Rev. Canon ISAAC TAYLOR, D.D.
Count Kinsky
* Sir OWEN TUDOR BURNE, K.C.S.I., C.I.E.
* R. A. STERNDALE, Esq., F.R.G.S.
Major R. POORE. W. Simpson Esq
C. H. STEPHENS, Esq., M.P.
ISRAEL DAVIS, Esq.
RAI B. K. LAHIRI. Sir C. Dilke
Prof. T. WITTON-DAVIES.
Dr. PHÉNÉ. Dr G. U. Pope Oxford University
Col. H. FISHWICK.
Gen. J. S. FORLONG.
W. IRVINE, Esq. W. de Grey Birch Esq
H. H. RISLEY, Esq., B.C.S.
Prof. I. PLATTS. The Representatives of the
H. H. HOWORTH, Esq., M.P. Edinburgh, Aberdeen,
The Rev. Dr. H. ADLER. St Andrews and
J. STUART GLENNIE, Esq. Glasgow Universities
A. CATES, Esq.
H. BAYNES, Esq.
His Exc. Ruslan Pasha
His Exc. Mirza Mohd Ali

* Also a member of the Reception Committee.

Sections (in course of formation). The above and the Rev. W. M. JONES, D.D.; the Rev. H. GOLLANCZ; Professor O. WHITEHOUSE, M.A.; Professor E. J. EVANS, Ph.D.; Professor J. T. MARSHALL, M.A.; Colonel Sir C. WILSON. Dr Jimmons, the Rev. Dr Bannian &c

Austria-Hungary: Professor Dr. A. LUDWIG, Dr. E. GLASER, Professor Dr. MAX GRÜNERT, Professor Dr. P. STEININGER, Professor Dr. ARMINIUS VÁMBÉRY. *Belgium:* Professor MONSEUR, Professor C. H. MICHEL, Professor VAN DER GHEYN. *China:* General TCHENG-KI-TONG. *Denmark:* Professor V. FAUSBÖLL. *Egypt:* YAKUB ARTIN PASHA, SHEIKH HAMZA FATHULLAH. *Finland:* Professor O. DONNER and Dr. J. N. REUTER. *Germany:* Professor C. ABEL, the Rev. Professor Dr. KAULEN, Professor Dr. F. von SPIEGEL, Dr. H. H. von BILGUER, and Dr. J. RAFTER. *Greece:* Dr. D. MELESSINOS, Professor CAROLIDES, and CHEVALIER VALAORITY. *Holland:* Professor G. SCHLEGEL, Mr. J. MEYER. *India:* Bombay: Dr. GERSON DA CUNHA; Madras: J. D. REES, Esq.; Bengal: H. H. RISLEY, Esq., B.C.S. *Italy:* H. E. Senator R. BONGHI, Professors G. GORRESIO, C. PUINI, G. TURRINI, G. CORA, V. GROSSI, A. SEVERINI. *Japan:* Dr. J. INOUYE. *Poland:* Dr. KARLOWITZ. *Portugal:* Professor G. DE VASCONCELLOS ABREU and Professor G. VIANNA. *Roumania:* Professor HAZDEU. *Russia:* Professor G. DE ESOFF, Professor A. TSAGARELLI, Dr. S. GOTTWALD. *Spain:* Professor DELFIN DONADIU, Professor D. F. SIMONET, and Dr. G. C. NARANYO DE PALMAS. *Sweden:* Professor SKARSTEDT and RECTOR MALMSTRÖM. *Switzerland:* Professor E. MONTET and Professor A. BAUMGARTNER. *United States of America:* Professor S. J. HATFIELD, Dr. S. B. PLATNER.

(All foreign Delegates are *ex-officio* Members of the above International Organizing Committee.)

Organizing Secretary and Delegate-General.—Dr. G. W. LEITNER.
Assistant Organizing Secretary-General.—Dr. G. R. BADENOCH.
Assistant-Delegate General.—HYDE CLARKE, Esq.
Assistant Organizing Secretary for Germany.—Prof. CARL ABEL.
Assistant Organizing Secretary for France.—Dr. MAX NORDAU.
Assistant Organizing Secretary for England.—R. A. STERNDALE, Esq.
Assistant Organizing Joint-Secretary for England.—W. FOOKS, Esq.

All office-holders formally vacate on the assembling of the Congress.

The following Essays are invited in connection with the Ninth International Congress of Orientalists:—

(*a*) Proposals for the promotion of Oriental studies, both in the East, where they are beginning to be neglected, and in the West, as a part of general and special education.
(*b*) The importance of ethnographical studies in philological inquiries.
(*c*) A scheme of transliteration for Oriental languages generally—suited for European use, not in any way to supersede the native characters for the use of natives.
(*d*) Report of researches made and of books written in the various Oriental specialities since the Seventh Meeting of the Congress, at Vienna, in 1886.
(*e*) What is the true work of an ideal International Congress of Orientalists?
(*f*) Instructions to travellers in various parts of the East.
(*g*) What relations should be cultivated between Orientalists and native Oriental scholars in the East?
(*h*) The importance of the study of Oriental Linguistics in Commerce.

The following Prizes have been offered through the Oriental Institute, Woking, in connection with the Statutory Ninth International Congress of Orientalists, to be held in London in September, 1891 :—

(*a*) A translation into Hindi of the Atharvaveda. Rs. 5,000.
(*b*) A translation into English of the Tafsir-ul-Jalalein. Rs. 500.
(*c*) 20 Medals and Diplomas of Honour, Merit and Approval respectively, in each of the Sections of the Congress for papers contributed to these Sections and decided on by their respective Sectional Committees.

The following notice of Oriental examinations by the Oriental Institute, Woking, is published for general information :—

Boards of Examiners have been or are being constituted in various Oriental countries, in co-operation with European Scholars, in order to test the proficiency of candidates in both native Oriental, and in European Orientalist, standards, either in a branch of Oriental learning, or in an Oriental language. The Examinations will be held in August, 1891, in any part of Europe or the United States in which there is a Candidate and an Oriental Professor willing to superintend his examination. The Examinations will be followed by the award of Certificates to successful Candidates, conveying Oriental designations of proficiency. Candidates should inform Dr. Leitner, Woking, England, of their qualifications, and the subject, language, and standard in or by which they desire to be examined. A limited number of successful Candidates, not exceeding twenty, will receive furnished quarters and guidance in their studies free of cost at the Oriental Institute, Woking, should they prosecute subjects of Oriental research in England, provided they abstain from all religious or political controversy and attend to the observances of their own religion. The following is a sketch of the approximate standards of some of the academical Examinations, but practical and conversational Examinations will also be held for the benefit of intending travellers to the East, and of military and civil officers generally :

1. ORIENTAL CLASSICAL LANGUAGES.

Arabic Examination.

Subjects.

Literature.
- Maqamat-i-Hariri.
- Diwan-i-Hamasa.
- Diwan-i-Mutanabbi.

Prosody.
- Aruz-ul-Miftah.

Rhetoric.
- Mutawwal.

Logic.
- Qazi Mubarak (Tasawwarat) ; Hamd-Ullah. (Tasdiqat) ; Rashidiya (Ilm Munazarah).

Philosophy.
- Sadra.

Law.
- Muamalat Hidaya.

Composition.
- An Essay in Arabic.

Oral Examination.
- Reading, conversation and explanation.

Sanskrit Examination.

Subjects.

Grammar.
- Siddhant Kaumudi, the whole, and Prakrita Prakasa.

Prosody.
- Pingala Sutras.

Rhetoric.
- Kavya Prakasa and Dasa Rupa.

Literature—
- *Poetry.*
  - Naishadha Charita (first half).
- *Prose.*
  - Vasavadatta.
- *Drama.*
  - Mrichhakatika.
- Weber's History of Indian Literature in Hindi.

Philosophy—Any two of the following—
- (*a*) *Logic.*
  - Vyaptivada by Jagadisa or Nyayasutravritti.
- (*b*) *Vaiseshika.*
  - Sutra with a commentary.
- (*c*) *Sankhya.*
  - Sutra with pravachanabhashya.
- (*d*) *Patanjali.*
  - Sutra with bhashya.
- (*e*) *Vedanta.*
  - Sutra with bhashya.

Sanskrit Examination (*continued*).

Hindu Sciences—Any one of the following—
- *Medicine.*
  - Susruta, Charaka or Bagbhatta.
- *Mathematics and Astronomy.*
  - Siddhant Siromani.
- *Hindu Law.*
  - Mitakshara.
- *Religion.*
  - (*a*) *Rig Veda*—Sanhita, first four adhyayas of 1st Ashtak. (*b*) *Yajur Veda*—Shukla Yajur Vajasaneyi Sanhita Madhyandini Sakha, 10 adhyayas. (*c*) *Sama Veda*—Mantra Bhaga, Chhandasya archika from 1st Prapathaka to Indra Parba in 5th Prapathaka. (*d*) *Itihas*—Shanti Parb of Mahabharat or Valmikya Ramayana. (*e*) *or Puran*—Srimad Bhagavat.

Translation.
- The Candidate's Vernacular into Sanskrit and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay in Sanskrit.

Oral Examination.
- Reading, speaking and discussion in Sanskrit.

Persian Examination.

Subjects.

Rhetoric and Prosody.
- Hadaiq-ul-Balághat.

Literature.
- Calcutta B.A. *Arabic* Course.
- Qasaid Badar Chach.
- Durra Nadra (selections).
- Tughra.
- Tawarikh Maujam.

Moral Philosophy.
- Akhlaq-i-Jalali (the whole)

Translation.
- Persian into the Candidate's own language and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay.

Oral Examination.
- Reading and discussion in Persian.

A Candidate may be examined in only one Branch of the above Languages and their respective Literatures, and receive a corresponding Certificate, if successful, but he will be required to pass a more exhaustive examination than in the above general test.

2. VERNACULAR ORIENTAL LANGUAGES.

URDU EXAMINATION.

Subjects.

Rhetoric and Prosody.
- Faiz-ul-Ma'ani
- Hadaiq-ul-Balaghat ka Urdu tarjuma.

Literature—

Poetry.
- Muntakhibàt-i-Nazm-i-Urdu.
- Gulzár-i-Nasim.
- Alif Leila (Naumanzúm).

Prose.
- Ud-i-Hindi.
- Aql-o-Shu'ur.
- Fasàn-i-Ajàib.
- Ab-i-Hayat (History of the language).
- Qawàif-ul-Mantiq.
- Jàmi-ul-Akhlàq (or translation of Akhlàq-i-Jalàli).

Composition.
- An Essay in Urdu.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Urdu.

HINDI EXAMINATION.

Subjects.

Grammar.
- Navina Chandrodai (the whole).

Prosody.
- Chhandarnava and Bhikhari Das's Pingala.

Rhetoric.
- Rastarang Kavya and Vyangarth Kaumudi.

Literature—

Prose.
- Charupath, Part III. Mahabharat.

Poetry.
- Tulsi Ramayan, the whole.
- Bhasha Kavya Sangraha and Sangit Pustak.
- Prithi Raj Rasao of Chand Vardai.

Drama.
- Prabôdh Chandrodai Natak.
- Randhir Prem Mohin Natak.

General.
- Jalsthiti, Jalgati and Vayuk Tattwa.
- Kheti Sar.

Composition.
- An Essay in Hindi.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Hindi.

PANJÁBI EXAMINATION.

Subjects.

Grammar and Prosody.

Literature—

Poetry.
- Adi Granth.
- Granth of 10th Guru (the whole).

Prose.
- Janam Sakhi by Pujari Mokhe.

Drama.
- Prabodh Chandrodai Natak.
- Anek Darshana (the whole).

Translation.
- From Hindi into Panjábi and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay in Panjábi.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Panjábi.

PUSHTU EXAMINATION.

Subjects.

Literature.
- Adam Khan Durkhani.
- Babu Jan (the whole).
- Abdul Hamid (the whole).
- Abdur Rahman.

Composition.
- An Essay in Pushtu.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Pushtu.

* And so on as regards other languages.

There will also be special examinations in Hindu, and in Muhammedan, Law, in the Yunáni and Vaidak systems of Medicine, etc.

The above general and special Examinations, and others of a more searching character in any one branch of a subject, will be held annually in connection with the Oriental Institute. For further particulars, apply to Dr. Leitner, Oriental Institute, Woking.

COMPTE-RENDU

Paris, le 14 Mars 1891.

Le neuvième Congrès International des Orientalistes aura lieu à Londres, en Septembre 1891, sous le Protectorat de S. A. R. le Duc de CONNAUGHT et de S. A. I. l'Archiduc RENIER; MM. le Marquis de DUFFERIN et AVA et le Comte de LYTTON sont présidents d'honneur. Le Comité organisateur a pour président Sir PATRICK COLQUHOUN et pour Vice-Présidents Sir JAMES REDHOUSE, Sir LEPEL GRIFFIN, Sir GEORGE CAMPBELL, M. le Dr. BELLEW et M. le Dr. LEITNER. Ce dernier est également Secrétaire-organisateur et Délégué des Fondateurs. Le Comité organisateur, élu par les votes des signataires, est composé de représentants de la plupart des Universités britanniques, de membres du bureau de plusieurs corps savants, de professeurs et de hauts fonctionnaires des Indes. Parmi ses membres honoraires figurent Lord LAWRENCE, les Ambassadeurs d'Autriche-Hongrie et de Turquie et le Ministre de Perse à Londres, S. A. le Sultan de JOHORE et plusieurs Princes des Indes. Ceux-ci ainsi que les gouvernements italien et autres ont déjà promis de se faire représenter par des délégués. Le gouvernement français surtout est bien disposé envers le Congrès de 1891. L'organisation des sections du Congrès est en bonne voie. Leurs présidents, Vice-Présidents et Secrétaires seront élus parmi les savants des diverses nations lorsque le Congrès s'assemblera. En attendant, la Section de Bouddhisme et peut-être de Japonais est confiée à M. Léon de ROSNY; de Sinologie, à MM. les professeurs SCHLEGEL et CORDIER; d'Assyriologie, à M. le Professeur OPPERT; d'Egyptologie, à M. le Professeur MASPÉRO. L'Afrique ne sera plus traitée comme appendice de l'Egypte, mais occupera une section à

part. DATO SRI AMAR de JOHORE sera le secrétaire de la section malaise. Les sections sémitiques, y comprises celles pour l'Arabe et le Mahométisme, sont particulierement fortes. Dans le but de participer aux travaux de la section aryenne, plusieurs pandits arrivent des Indes et l'on espère que M. le professeur WHITNEY, des Etats-Unis de l'Amérique, prendra la présidence de cette section. La section dravidienne est organisée par celui qui est le « *facile princeps* » en cette matière, M. D. G. U. POPE, et M. le Professeur VAMBÉRY, le Dr. BELLEW et autres explorateurs récents ont promis des communications importantes au sujet de l'Asie centrale et du Dardistan. Le congrès aura une nouvelle section consacrée aux « Instructions à donner aux explorateurs », section qui sera l'objet d'un grand intérêt. - Parmi les traits distinctifs du congrès de 1891, il convient de mentionner « le résumé des recherches orientales depuis 1886 » confié à M. le Professeur MONTET qui, dans le but de rendre son travail complet, s'est mis en communication avec les travailleurs les plus autorisés en différentes branches. L'absence d'un résumé pareil a été remarquée avec regret au dernier congrès. Tout en cultivant et même en approfondissant les études théoriques, le congrès de 1891 traitera aussi le côté pratique et vivant des études orientales. Il y aura pour la première fois des sections pour l'étude comparée des religions, de la philosophie, du droit, des sciences et de l'histoire des peuples de l'Orient; des systèmes « YUNANI » et « VAIDAC » de thérapeutique; des moyens propres à encourager les études orientales; de l'art, l'archéologie et la numismatique orientaux; des rapports personnels des Européens avec les Orientaux; des langues vivantes de l'Orient et de leur importance pour le commerce; de l'anthropologie et ethnographie orientales; des produits naturels et artificiels des pays orientaux. Une section de philologie ethnographique mettra en lumière ce fait qu'une connaissance des us et coutumes, de l'histoire et des conditions physiques de l'existence d'un peuple est nécessaire pour comprendre complètement sa langue. MM. le Dr. BEDDOE, BRABROOK, le Baron de BAYE, CARTAILHAC et autres anthropologistes de renom participeront par conséquent aux travaux du Congrès. En outre, un concours sera ouvert pour des traductions d'œuvres orientales, à la suite duquel plusieurs prix seront décernés aux meilleurs travaux, et des examens auront lieu dans les principales langues et littératures de l'Orient.

Le siège principal du Congrès est à la Société Royale de Littérature, 20, Hanover Square, Londres. Les réceptions et séances solennelles auront lieu au Hall de l'Inner Temple, gracieusement mis à la disposition du Congrès par les « Benchers » Le German Athenaeum a ouvert ses portes hospitalières aux membres, dont beaucoup seront reçus comme hôtes par les membres anglais et les amis du Congrès.

Toutes les lettres et communications, scientifiques et autres, se rapportant au Congrès, son organisation et ses travaux, aux concours et aux examens institués pour les étudiants de langues orientales, ainsi que les livres à présenter et les objets destinés à figurer à l'Exposition Orientale qui sera arrangée à l'occasion du Congrès, doivent être adressés à M. le Dr LEITNER, Woking, Angleterre. Dèjà près de 400 orientalistes, dans trente pays, ont déclaré leur adhésion au Congrès de Londres. La cotisation est de 25 francs. Il y aura probablement un rabais de 50 o/o sur le prix des billets du chemin de fer pour les membres dument inscrits qui se rendront de Paris au Congrès de 1891.

SECOND NOTICE.

THE NINTH

International Congress of Orientalists.

(To be held in London in September, 1891, on the Basis of the Original Principles laid down in 1873.)

LONDON,
The _____, 189 .

To The Academy of Medagest
Hungary

DEAR SIR,—

We have the honour to invite you to take part in the Ninth International Congress of Orientalists, which will be held in London from the 1st to the 10th SEPTEMBER, 1891, on the basis of the Statutes and of the original principles laid down at the first Meeting of the Congress in Paris in 1873, which was succeeded by the following Meetings: London, 1874; St. Petersburg, 1876; Florence, 1878; Berlin, 1881; Leyden, 1883; Vienna, 1886; and Stockholm-Christiania, 1889.

The organizing Committee for the above Congress consists of the Members whose names are on the next page. A guarantee of £1,000 to defray expenses on publications, prizes, examinations, etc., has already been obtained, as also the adhesion of 350 Signatory Members in support of the above Congress in twenty-five countries.

You are aware that the place of the ninth Congress not having been designated at the last Congress, the right of doing so reverted to the Paris founders, who exercised it by formally transmitting their powers to the London Committee, on behalf of which, as also of the Comité de Permanence of 1873 and of the French National Committee, we have the honour of sending you the present invitation.

In the event of your being desirous of becoming a Member of the above Congress, we shall be obliged by your kindly signifying that wish to Dr. Leitner, Woking, accompanied by your full name, designation, and address. You will receive in return the "Record of Proceedings" and a Card of Membership, which will entitle you to any publication regarding the organization of the Congress or the subjects for research or discussion that have already been issued or that will be issued in connexion therewith before, during, and after it is held. The subscription of Members is £1. Members will also, it is expected, be entitled to a certain reduction in railway fares, etc., during the assembling of the Congress, and to admission to any Lectures that may be held before the Congress takes place.

Special arrangements have been made for the due reception and accommodation of the Delegates whom Governments, Universities, Learned Societies, and public bodies generally, may send to the International Congress of Orientalists, in order to inform it of the work done by them in one or more subjects of research connected with the East, or to obtain information regarding the work done by others.

The *Asiatic Quarterly Review*, the *Arabic Critical Quarterly*, and the *Sanscrit Critical Monthly Journals*, will be open to papers from members, and to other communications regarding the Congress.

ON BEHALF OF THE ABOVE ORGANIZING COMMITTEES,

Yours very faithfully,

PATRICK COLQUHOUN, President of the Organizing Committee.

JAMES REDHOUSE, LEPEL H. GRIFFIN, W. H. BELLEW, Vice-Presidents.
G. W. LEITNER, Vice-President, Organizing Secretary and Delegate-General.
G. R. BADENOCH, HYDE CLARKE, Assistant Organizing Secretaries-General.
CARL ABEL, MAX NORDAU, R. A. STERNDALE, Assistant Organizing Secretaries for Germany, France, and England respectively.

The Delegates in various countries connected with the Organization Committee (see next page).

Letters or Papers on subjects to be considered before, or to be discussed at, the Congress, in one or more of the undermentioned Sections or at the general meetings, are to be sent to Dr. Leitner, Oriental Institute, Woking, England, who will also receive the subscriptions of Members; and any donations that patrons of Oriental Learning, Governments, learned societies, or public bodies generally, may make to the Congress as a whole, or to any specific purpose of Oriental research, or to any subject of study connected with the Literature, the Art, or the Industries of any part of the East. Books for presentation to the Congress, or exhibits for a special Oriental Exhibition, illustrative of the work of the Oriental Congress in its various Branches, should also be sent to Dr. Leitner, Woking, England. Subscriptions in France may be paid to M. Leroux, 28, Rue Bonaparte, Paris, and to any of the Delegates in different countries.

The following are the Sections into which the work of the Congress has been divided, subject to future Classification under their respective Groups:—

(*a*) Indo-Chinese.
(*b*) 1. Semitic languages, except Arabic.
2. Arabic and Muhammadanism.
(*c*) Aryan.
(*d*) Assyriology.
(*e*) Egyptology.
(*f*) Central Asia.
(*g*) Comparative Religion.
(*h*) Comparative Language.
(*i*) Suggestions for the encouragement of Oriental Studies.
(*j*) Summaries of Oriental Research since 1886.
(*k*) Sinology.
(*l*) Dravidian.
(*m*) Instructions to Explorers, &c.
(*n*) Ethnographical Philology.
(*o*) Oriental Archæology and Art.
(*p*) Malayan and Polynesian.
(*q*) Japanese.
(*r*) Relations of Europeans with Orientals.
(*s*) Oriental Linguistics in Commerce.

The following are the names of the office-holders in France:

THE FRENCH NATIONAL COMMITTEE:

President: PROF. J. OPPERT. *Vice-Presidents:* PROF. G. MASPERO, THE MARQUIS DE CROIZIER.
Secretaries: M. DUTILH DE LA TUQUE, M. OLLIVIER M. BEAUREGARD, M. LE BARON J. DE BAYE, M. E. GIBERT.
COMITÉ DE PERMANENCE: *President:* BARON TEXTOR DE RAVISI. *Founder and Secretary-General:* M. E. MADIER DE MONTJAU.

Patrons. His Royal Highness the Duke of Connaught
His Imperial Highness the Archduke Rainer

NAMES OF MEMBERS OF THE ORGANIZING COMMITTEE

(*Elected by the votes of Signatories of the Paris Circular dated* 10*th October*, 1889)

FOR THE STATUTORY

Ninth International Congress of Orientalists.

TO BE HELD IN LONDON IN SEPTEMBER, 1891, ON THE BASIS OF THE ORIGINAL PRINCIPLES LAID DOWN IN 1873.)

Hon. Presidents — The Marquis of Dufferin & Ava and The Earl of Lytton.

President of the Organizing and Reception Committees.

SIR PATRICK COLQUHOUN, Q.C., LL.D., G.C.S.G., President of the Royal Society of Literature.

Vice-Presidents.

Hon: Members - Lord Lawrence
H.H. the Sultan of Johore
Sir George Campbell M.P.

SIR JAMES REDHOUSE, K.G.M.G., D.Lit.
* SIR LEPEL GRIFFIN, K.C.S.I.
* W. H. BELLEW, Esq., M.D., C.S.I. (Surgeon-General Bengal Army retired).
* Prof. G. W. LEITNER, LL.D., Ph.D., D.O.L., Principal of the Oriental Institute, Woking.

Members.

His Exc Comte Deym
Austro-Hungarian Ambassador
His Exc Rustam Pasha
His Exc. Mirza Md Ali

Rev. Prof. C. H. H. WRIGHT, D.D., Ph.D., Examiner of Hebrew of the University of London.
*HYDE CLARKE, Esq., Vice-President of the Royal Historical Society, etc.
*Sir ROPER LETHBRIDGE, K.C.I.E., M.A. Oxon., M.P.
Sir RICHARD MEADE, K.C.S.I., C.I.E.
Prof. D. S. MARGOLIOUTH, Laudian Professor of Arabic at Oxford.
E. W. BRABROOK, Esq., Vice-President of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
E. RANSOM, Esq., M.R.A.S.
Sir ALFRED C. LYALL, K.C.B., K.C.I.E., D.C.L., etc.
R. MORRIS, Esq., M.A., LL.D., President of the Philological Society of London.
JOHN BEDDOE, Esq., M.D., F.R.S., President of the Anthropological Institute of Gt. Britain and Ireland.
* G. R. BADENOCH, Esq., LL.D., Dean of the Oriental Institute, Woking.
Rev. Canon ISAAC TAYLOR, D.D.
Dr G. U. Pope

* SIR OWEN TUDOR BURNE, K.C.S.I., C.I.E.
* R. A. STERNDALE, Esq., F.R.G.S.
Major R. POORE. General Denneby
C. H. STEPHENS, Esq., M.P.
ISRAEL DAVIS, Esq.
RAI B. K. LAHIRI.
Prof. T. WITTON-DAVIES.
Dr. PHÉNÉ. General Sir C Dickson
Col. H. FISHWICK.
Gen. J. S. FORLONG.
W. IRVINE, Esq. H.E. General Tcheng-ki-tong
H. H. RISLEY, Esq., B.C.S.
Prof. I. PLATTS.
H. H. HOWORTH, Esq., M.P.
The Rev. Dr. H. ADLER.
J. STUART GLENNIE, Esq.
A. CATES, Esq.
H. BAYNES, Esq.
The representatives of the Edinburgh, St Andrews Aberdeen & Glasgow Universities.

* Also a member of the Reception Committee.

Sections (in course of formation). The above and the Rev. W. M. JONES, D.D.; the Rev. H. GOLLANCZ; Professor O. WHITEHOUSE, M.A.; Professor E. J. EVANS, Ph.D.; Professor J. T. MARSHALL, M.A.; Colonel Sir C. WILSON.

Austria-Hungary: Professor Dr. A. LUDWIG, Dr. E. GLASER, Professor Dr. MAX GRÜNERT, Professor Dr. P. STEININGER, Professor Dr. ARMINIUS VÁMBÉRY. *Belgium:* Professor MONSEUR, Professor C. H. MICHEL, Professor VAN DER GHEYN. *China:* General TCHENG-KI-TONG. *Denmark:* Professor V. FAUSBÖLL. *Egypt:* YAKUB ARTIN PASHA, SHEIKH HAMZA FATHULLAH. *Finland:* Professor O. DONNER and Dr. J. N. REUTER. *Germany:* Professor C. ABEL, the Rev. Professor Dr. KAULEN, Professor Dr. F. von SPIEGEL, Dr. H. H. von BILGUER, and Dr. J. RAFTER. *Greece:* Dr. D. MELESSINOS, Professor CAROLIDES, and CHEVALIER VALAORITY. *Holland:* Professor G. SCHLEGEL, Mr. J. MEYER. *India:* Bombay: Dr. GERSON DA CUNHA; Madras: J. D. REES, Esq.; Bengal: H. H. RISLEY, Esq., B.C.S. *Italy:* H. E. Senator R. BONGHI, Professors G. GORRESIO, C. PUINI, G. TURRINI, G. CORA, V. GROSSI, A. SEVERINI. *Japan:* Dr. J. INOUYE. *Poland:* Dr. KARLOWITZ. *Portugal:* Professor G. DE VASCONCELLOS ABREU and Professor G. VIANNA. *Roumania:* Professor HAZDEU. *Russia:* Professor G. DE ESOFF, Professor A. TSAGARELLI, Dr. S. GOTTWALD. *Spain:* Professor DELFIN DONADIU, Professor D. F. SIMONET, and Dr. G. C. NARANVO DE PALMAS. *Sweden:* Professor SKARSTEDT and RECTOR MALMSTRÖM. *Switzerland:* Professor E. MONTET and Professor A. BAUMGARTNER. *United States of America:* Professor S. J. HATFIELD, Dr. S. B. PLATNER.

(All foreign Delegates are *ex-officio* Members of the above International Organizing Committee.)

Organizing Secretary and Delegate-General.—Dr. G. W. LEITNER.
Assistant Organizing Secretary-General.—Dr. G. R. BADENOCH.
Assistant-Delegate General.—HYDE CLARKE, Esq.
Assistant Organizing Secretary for Germany.—Prof. CARL ABEL.
Assistant Organizing Secretary for France.—Dr. MAX NORDAU.
Assistant Organizing Secretary for England.—R. A. STERNDALE, Esq.
Assistant Organizing Joint-Secretary for England.—W. FOOKS, Esq.

All office-holders formally vacate on the assembling of the Congress.

The following Essays are invited in connection with the Ninth International Congress of Orientalists:—

(*a*) Proposals for the promotion of Oriental studies, both in the East, where they are beginning to be neglected, and in the West, as a part of general and special education.
(*b*) The importance of ethnographical studies in philological inquiries.
(*c*) A scheme of transliteration for Oriental languages generally—suited for European use, not in any way to supersede the native characters for the use of natives.
(*d*) Report of researches made and of books written in the various Oriental specialities since the Seventh Meeting of the Congress, at Vienna, in 1886.
(*e*) What is the true work of an ideal International Congress of Orientalists?
(*f*) Instructions to travellers in various parts of the East.
(*g*) What relations should be cultivated between Orientalists and native Oriental scholars in the East?
(*h*) The importance of the study of Oriental Linguistics in Commerce.

The following Prizes have been offered through the Oriental Institute, Woking, in connection with the Statutory Ninth International Congress of Orientalists, to be held in London in September, 1891 :—

(*a*) A translation into Hindi of the Atharvaveda. Rs. 5,000.
(*b*) A translation into English of the Tafsir-ul-Jalalein. Rs. 500.
(*c*) 20 Medals and Diplomas of Honour, Merit and Approval respectively, in each of the Sections of the Congress for papers contributed to these Sections and decided on by their respective Sectional Committees.

The following notice of Oriental examinations by the Oriental Institute, Woking, is published for general information :—

Boards of Examiners have been or are being constituted in various Oriental countries, in co-operation with European Scholars, in order to test the proficiency of candidates in both native Oriental, and in European Orientalist, standards, either in a branch of Oriental learning, or in an Oriental language. The Examinations will be held in August, 1891, in any part of Europe or the United States in which there is a Candidate and an Oriental Professor willing to superintend his examination. The Examinations will be followed by the award of Certificates to successful Candidates, conveying Oriental designations of proficiency. Candidates should inform Dr. Leitner, Woking, England, of their qualifications, and the subject, language, and standard in or by which they desire to be examined. A limited number of successful Candidates, not exceeding twenty, will receive furnished quarters and guidance in their studies free of cost at the Oriental Institute, Woking, should they prosecute subjects of Oriental research in England, provided they abstain from all religious or political controversy and attend to the observances of their own religion. The following is a sketch of the approximate standards of some of the academical Examinations, but practical and conversational Examinations will also be held for the benefit of intending travellers to the East, and of military and civil officers generally :

1. ORIENTAL CLASSICAL LANGUAGES.

Arabic Examination.

Subjects.

Literature.
- Maqamat-i-Hariri.
- Diwan-i-Hamasa.
- Diwan-i-Mutanabbi.

Prosody.
- Aruz-ul-Miftah.

Rhetoric.
- Mutawwal.

Logic.
- Qazi Mubarak (Tasawwarat) ; Hamd-Ullah. (Tasdiqat) ; Rashidiya (Ilm Munazarah).

Philosophy.
- Sadra.

Law.
- Muamalat Hidaya.

Composition.
- An Essay in Arabic.

Oral Examination.
- Reading, conversation and explanation.

Sanskrit Examination.

Subjects.

Grammar.
- Siddhant Kaumudi, the whole, and Prakrita Prakasa.

Prosody.
- Pingala Sutras.

Rhetoric.
- Kavya Prakasa and Dasa Rupa.

Literature—
Poetry.
- Naishadha Charita (first half).

Prose.
- Vasavadatta.

Drama.
- Mrichhakatika.
- Weber's History of Indian Literature in Hindi.

Philosophy—Any two of the following—
- (*a*) *Logic.* Vyaptivada by Jagadisa or Nyayasutravritti.
- (*b*) *Vaiseshika.* Sutra with a commentary.
- (*c*) *Sankhya.* Sutra with pravachanabhashya.
- (*d*) *Patanjali.* Sutra with bhashya.
- (*e*) *Vedanta.* Sutra with bhashya.

Sanskrit Examination (*continued*).

Hindu Sciences—Any one of the following—
Medicine.
- Susruta, Charaka or Bagbhatta.

Mathematics and Astronomy.
- Siddhant Siromani.

Hindu Law.
- Mitakshara.

Religion.
- (*a*) *Rig Veda*—Sanhita, first four adhyayas of 1st Ashtak. (*b*) *Yajur Veda*—Shukla Yajur Vajasaneyi Sanhita Madhyandini Sakha, 10 adhyayas. (*c*) *Sama Veda*—Mantra Bhaga, Chhandasya archika from 1st Prapathaka to Indra Parba in 5th Prapathaka. (*d*) *Itihas*—Shanti Parb of Mahabharat or Valmikya Ramayana. (*e*) *or Puran* — Srimad Bhagavat.

Translation.
- The Candidate's Vernacular into Sanskrit and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay in Sanskrit.

Oral Examination.
- Reading, speaking and discussion in Sanskrit.

Persian Examination.

Subjects.

Rhetoric and Prosody.
- Hadaiq-ul-Balâghat.

Literature.
- Calcutta B.A. *Arabic* Course.
- Qasaid Badar Chach.
- Durra Nadra (selections).
- Tughra.
- Tawarikh Maujam.

Moral Philosophy.
- Akhlaq-i-Jalali (the whole)

Translation.
- Persian into the Candidate's own language and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay.

Oral Examination.
- Reading and discussion in Persian.

A Candidate may be examined in only one Branch of the above Languages and their respective Literatures, and receive a corresponding Certificate, if successful, but he will be required to pass a more exhaustive examination than in the above general test.

102
1891

2. VERNACULAR ORIENTAL LANGUAGES.

URDU EXAMINATION.

Subjects.

Rhetoric and Prosody.
- Faiz-ul-Ma'ani
- Hadaiq-ul-Balaghat ka Urdu tarjuma.

Literature—

Poetry.
- Muntakhibàt-i-Nazm-i-Urdu.
- Gulzár-i-Nasim.
- Alif Leila (Naumanzúm).

Prose.
- Ud-i-Hindi.
- Aql-o-Shu'ur.
- Fasàn-i-Ajàib.
- Ab-i-Hayat (History of the language).
- Qawàif-ul-Mantiq.
- Jàmi-ul-Akhlàq (or translation of Akhlàq-i-Jalàli).

Composition.
- An Essay in Urdu.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Urdu.

HINDI EXAMINATION.

Subjects.

Grammar.
- Navina Chandrodai (the whole).

Prosody.
- Chhandarnava and Bhikhari Das's Pingala.

Rhetoric.
- Rastarang Kavya and Vyangarth Kaumudi.

Literature—

Prose.
- Charupath, Part III.
- Mahabharat.

Poetry.
- Tulsi Ramayan, the whole.
- Bhasha Kavya Sangraha and Sangit Pustak.
- Prithi Raj Rasao of Chand Vardai.

Drama.
- Prabôdh Chandrodai Natak.
- Randhir Prem Mohin Natak.

General.
- Jalsthiti, Jalgati and Vayuk Tattwa.
- Kheti Sar.

Composition.
- An Essay in Hindi.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Hindi.

PANJÁBI EXAMINATION.

Subjects.

Grammar and Prosody.

Literature—

Poetry.
- Adi Granth.
- Granth of 10th Guru (the whole).

Prose.
- Janam Sakhi by Pujari Mokhe.

Drama.
- Prabodh Chandrodai Natak.
- Anek Darshana (the whole).

Translation.
- From Hindi into Panjábi and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay in Panjábi.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Panjábi.

PUSHTU EXAMINATION.

Subjects.

Literature.
- Adam Khan Durkhani.
- Babu Jan (the whole).
- Abdul Hamid (the whole).
- Abdur Rahman.

Composition.
- An Essay in Pushtu.

Oral Examination.
- Reading, explanation and fluent conversation in Pushtu.

* And so on as regards other languages.

There will also be special examinations in Hindu, and in Muhammedan, Law, in the Yunáni and Vaidak systems of Medicine, etc.

The above general and special Examinations, and others of a more searching character in any one branch of a subject, will be held annually in connection with the Oriental Institute. For further particulars, apply to Dr. Leitner, Oriental Institute, Woking.

5

Vii 31

Addenda

"

Patrons H. R. H. The Duke of Connaught

H. I. H. The Archduke Rainer

Hon. Members:- H. H. The Raja of Faridkot

H. H. The Sultan of Johore

Raja Sir S. Mohun Tagore

Members of Committee (organizing)

His Exc. Count Deym (hon)

(Austro-Hungarian Ambassador)

General Tcheng-ki-Tong

General Sir C. Dickson

W. Grey de Birch Esq.

Baron G. de Reuter.

The Earl of Lytton has since accepted an honorary Residency.

Delegate for Turkey: Admiral Woods Pasha

REPORT OF PROGRESS TO THE END OF JANUARY, 1891, REGARDING THE STATUTORY NINTH INTERNATIONAL CONGRESS OF ORIENTALISTS.*

(To be held in London in September, 1891, on the basis of the original principles laid down in 1873.)

LECTURES were delivered by Professor C. Abel, the German delegate, at the German Athenæum, to the members of the Statutory Oriental Congress as also to the members of the German Athenæum. We are only able to publish one of these lectures, and to give the syllabus of the other. A very important paper by Professor E. Montet, of Geneva, the delegate for Switzerland, was also circulated among the members, on "The Conception of a Future Life among the Semitic Races," and has attracted much attention. Two numbers of the *Arabic* and *Sanscrit Critical Journals*, as also a treatise on "Muhammadanism" and another on "The Ethnographical Basis of Language with general reference to the Language and People of Hunza," by Dr. Leitner, were also circulated to the signatory members, *i.e.* to those who have signed the Circular or Resolutions in favour of the maintenance of the original Statutes in their integrity. The place of the Ninth Congress not having been designated at the last Congress, the right of doing so reverted to the Paris founders, who exercised it by formally transmitting their powers to our Committee, on behalf of which, as also of the Comité de Permanence of 1873 and of the French National Committee, a final invitation has been sent out to Orientalists and friends of Oriental studies to join the London Congress of 1891.

A guarantee of £1,000 to defray expenses on publications, prizes, examinations, etc., has been obtained, as also the adhesion of nearly 400 Signatory Members in thirty countries, in support of the above Congress.

Members will, it is expected, be entitled to a certain reduction in railway fares, etc., during the assembling of the Congress.

Special arrangements have been made for the reception and accommodation of the Delegates deputed to the above International Congress of Orientalists, in order to inform it of work done in one or more subjects of research connected with the East, or to obtain information regarding the work done by others.

The *Asiatic Quarterly Review*, the *Arabic Critical Quarterly*, and the *Sanscrit Critical Monthly Journals*, are open to papers from members, and to other communications regarding the Congress.

Letters or Papers on subjects to be considered before, or to be discussed at the Congress, in one or more of the undermentioned Sections or at the general meetings, are to be sent to Dr. Leitner, Oriental Institute, Woking, England, who alone in this country is authorized to receive the subscription (£1) of Members. Books for presentation to the Congress, or exhibits for a special Oriental Exhibition, illustrative of the work of the Oriental Congress in its various Branches, should also be sent to Dr. Leitner, Woking, England. Subscriptions in France may be paid to

* The London Offices of the Congress are at 20, Hanover Square, W., by kind permission of the Council of the Royal Society of Literature. The Hon. the Benchers of the Inner Temple have also granted the use of their Hall and rooms to the Congress during its session in 1891.

M. Leroux, 28, Rue Bonaparte, Paris, and to any of the Statutory Delegates in different countries for the Congress of 1891.

The Committee of the German Athenæum have kindly invited our members to use their Club House and Hall during the tenure of the Congress.

The following are the Sections into which the work of the Congress has been divided, subject to future Classification :—

(*a*) Summaries of Oriental Research since 1886.
(*b*) 1. Semitic languages, except Arabic.
2. Arabic and Muhammadanism.
3. Assyriology.
(*c*) Aryan.
(*d*) Africa, except Egypt.
(*e*) Egyptology.
(*f*) Central Asia and Dardistan.
(*g*) Comparative Religion, Philosophy and Law, and Oriental History and Sciences.
(*h*) Comparative Language.
(*i*) Suggestions for the encouragement of Oriental Studies.
(*j*) Indo-Chinese.
(*k*) Sinology.
(*l*) Japanese.
(*m*) Dravidian.
(*n*) Malayan and Polynesian.
(*o*) Instructions to Explorers, etc.
(*p*) Ethnographical Philology.
(*q*) Oriental Art, Archæology and Numismatics.
(*r*) Relations with Orientals.
(*s*) Oriental Linguistics in Commerce, etc., with sub-sections regarding the various modern Oriental languages.
(*t*) The Anthropology, Science, and Products, natural and artificial, of the East.

The following Essays are invited in connection with the Ninth International Congress of Orientalists :—

(*a*) Proposals for the promotion of Oriental studies, both in the East, where they are beginning to be neglected, and in the West, as a part of general and special education.
(*b*) The importance of ethnographical studies in philological inquiries.
(*c*) A scheme of transliteration for Oriental languages generally—suited for European use, not in any way to supersede the native characters for the use of natives.
(*d*) Report of researches made and of books written in the various Oriental specialities since the Seventh Meeting of the Congress, at Vienna, in 1886.
(*e*) What is the true work of an ideal International Congress of Orientalists?
(*f*) Instructions to travellers in various parts of the East.
(*g*) What relations should be cultivated between Orientalists and native Oriental scholars in the East?
(*h*) The importance of the study of Oriental Linguistics in Commerce.

The following Prizes have been offered through the Oriental Institute, Woking, in connection with the Statutory Ninth International Congress of Orientalists, to be held in London in September, 1891 :—

(*a*) A translation into Hindi of the Atharvaveda. £300.
(*b*) A translation into English of the Tafsir-ul-Jalalein. £30.
(*c*) 20 Medals and Diplomas of Honour, Merit and Approval respectively, in each of the Sections of the Congress for papers contributed to these Sections and decided on by their respective Sectional Committees.

The following are the names of Members of the Organizing Committee (elected by the votes of Signatories of the Paris Circular dated 10th October, 1889) :—

Honorary President: The Marquis of Dufferin and Ava.
Hon. Members: The Earl of Lytton; Lord Lawrence.
President of the Organizing and Reception Committees:
Sir Patrick Colquhoun, Q.C., LL.D., G.C.S.G., President of the Royal Society of Literature.
Vice-Presidents:
Sir James Redhouse, K.G.M.G., D.Lit.
* Sir Lepel Griffin, K.C.S.I.
Sir George Campbell, K.C.S.I., D.C.L., M.P. (hon.).
* W. H. Bellew, Esq., M.D., C.S.I. (Surgeon-General Bengal Army, retired).
* Prof. G. W. Leitner, LL.D., Ph.D., D.O.L., Principal of the Oriental Institute, Woking. Organizing Secretary and Delegate-General.

Members:

His Exc. Mirza Muhammad Ali.
Rev. Prof. C. H. H. Wright, D.D., etc.
W. Simpson, Esq., F.R.G.S.
*Hyde Clarke, Esq., Vice-President of the Royal Historical Society, etc., Assistant Delegate General.
*Sir R. Lethbridge, K.C.I.E., M.A., M.P.
Sir Richard Meade, K.C.S.I., C.I.E.
Prof. D. S. Margoliouth, Laudian Professor of Arabic at Oxford.
E. Ransom, Esq., M.R.A.S.
Sir A. C. Lyall, K.C.B., K.C.I.E., etc.
Rev. G. U. Pope, M.A., D.D.
R. Morris, Esq., M.A., LL.D., President of the Philological Society of London.
John Beddoe, Esq., M.D., F.R.S., President of the Anthropological Institute of Great Britain and Ireland.
E. W. Brabrook, Esq., Vice-President of the Anthropological Institute.
* G. R. Badenoch, Esq., LL.D., Dean of the Oriental Institute, Woking; Assistant Organizing Secretary General.
Rev. Canon Isaac Taylor, D.D.
The Rev. Principal W. D. Geddes, LL.D., Vice-Chancellor Aberdeen Univ. (hon.).
His Exc. Rustam Pasha (hon.).
* Sir Owen Tudor Burne, K.C.S.I., C.I.E.
* R. A. Sterndale, Esq., Assistant Sec.
Major R. Poore.
C. H. Stephens, Esq., M.P.
Israel Davis, Esq.
Rai B. K. Lahiri.
Prof. T. Witton-Davies.
Dr. Phené.
Col. H. Fishwick.
Gen. J. S. Forlong.
W. Irvine, Esq.
H. H. Risley, Esq., B.C.S.
Prof. I. Platts.
H. H. Howorth, Esq., M.P.
The Rev. Dr. H. Adler.
J. Stuart Glennie, Esq.
A. Cates, Esq.
H. Baynes, Esq.
General T. Dennehy, C.I.E.
Rev. Prof. D. L. Adams, D.D., Edin. Univ.

The Rev. Prof. J. Birrell, D.D., University of St. Andrew's (hon. delegate).
The Rev. Prof. J. Robertson, D.D., University of Glasgow (hon. delegate).

* Also a member of the Reception Committee.

(*Secretary:* Colonel J. Britten.)

Sections (in course of formation). The above and the Rev. W. M. Jones, D.D.; the Rev. H. Gollancz; Professor O. Whitehouse, M.A.; Professor E. J. Evans, Ph.D.; Professor J. T. Marshall, M.A.; Rev. Professor Simmons; Rev. Dr. Baronian.

Local Committees are being organized at Manchester, Liverpool, Edinburgh, etc.

Delegates.—Austria-Hungary: Prof. Dr. A. Ludwig, Dr. E. Glaser, Prof. Dr. Max Grünert, Professor Dr. P. Steininger, Professor Dr. Arminus Vámbéry. *Belgium:* Professor Monseur, Professor C. H. Michel, Professor Van der Gheyn. *China:* General Tcheng-ki-tong. *Denmark:* Professor V. Fausböll. *Egypt:* Yakub Artin Pasha, Sheikh Hamza Fathullah. *Finland:* Professor O. Donner and Dr. J. N. Reuter. *Germany:* Professor C. Abel, the Rev. Professor Dr. Kaulen, Professor Dr. F. von Spiegel, Dr. H. H. von Bilguer, and Dr. J. Rafter. *Greece:* Dr. D. Melessinos, Professor Carolides, and Chevalier Valaority. *Holland:* Professor G. Schlegel, Mr. J. Meyer. *India:* Bombay: Dr. Gerson da Cunha; Madras: J. D. Rees, Esq.; Bengal: H. H. Risley, Esq., B.C.S. *Italy:* H. E. Senator R. Bonghi, Professors G. Gorresio, C. Puini, G. Turrini, G. Cora, V. Grossi, A. Severini. *Japan:* Dr. J. Inouye. *Poland:* Dr. Karlowitz. *Portugal:* Professor G. De Vasconcellos Abreu and Professor G. Vianna. *Roumania:* Professor Hazdeu. *Russia:* Professor G. de Esoff, Professor A. Tsagarelli, Dr. S. Gottwald. *Spain:* Professor Delfin Donadiu, Professor D. F. Simonet, and Dr. G. C. Naranyo de Palmas. *Sweden:* Professor Skarstedt and Rector Malmström. *Switzerland:* Professor E. Montet and Professor A. Baumgartner. *United States of America:* Prof. S. J. Hatfield, Dr. S. B. Platner.
(All foreign Delegates are *ex-officio* Members of the above International Organizing Committee.)

All office-holders formally vacate on the assembling of the Congress.

The following are the names of the office-holders in France:

THE FRENCH NATIONAL COMMITTEE:
President: Prof. J. Oppert.
Vice-Presidents: Prof. G. Maspero, The Marquis de Croizier.
Secretaries: M. Duteil de la Tuque, M. Ollivier M. Beauregard, M. le Baron J. de Baye, M. E. Gibert. COMITÉ DE PERMANENCE: *President:* Baron Textor de Ravisi. *Founder and Secretary-General:* M. E. Madier de Montjau.

THE NINTH INTERNATIONAL CONGRESS OF ORIENTALISTS.

THE following is one of the lectures delivered in connection with the above Congress by Professor Carl Abel on "The Psychology of Language" at the German Athenæum on Wednesday, the 22nd of October, 1890.

THE PSYCHOLOGY OF LANGUAGE.

SYLLABUS.

Words express views taken by nations. Views taken of the same subject by different nations frequently differing from each other, the significations of words used for their embodiment cannot but differ likewise.

Hence the more permanent notions of a race, as deposited in individual words, may be accurately discerned by inquiring into the exact meanings of words.

In the course of this inquiry words apparently expressive of the same thing in two or more languages, will, as a rule, be discovered to be more or less separated by characteristic distinctions of meaning, according to the views taken by the various races contrasted.

Exemplifying analysis of some English, French, and German words, referring to the intellectual faculties.

Geist, esprit, spirit, Gemüth.

Vernunft, reason, raison.

Verstand, understanding, sense, entendement.

Language being a reflex of the human mind, uttered by the voice, all its phenomena more or less partake of an intellectual character, and, accordingly, belong to the domain of psychology. If even phonetic changes —apparently mechanic—are many of them influenced by intellectual agencies, the supremacy of the mind is necessarily absolute in all that concerns the significations of individual words and their connection in the sentence. Connection, it is well known, is effected in accordance with grammatical rules—rules which form the primary and, in many instances, the only subject of linguistic study, because, being different in different languages, they have to be acquired before a single sentence can be formed or understood. As regards significations, their knowledge is generally derived from the dictionary, and from practical acquaintance with the way words are used in conversation and in print. There seems to be no need of systematic study in this particular direction. For as words seemingly express the same things and thoughts all over the world, what else in learning a new language is to be acquired than a number of new sounds for old ideas? In acquainting themselves with a new language, say, with German, few Englishmen at first realize any difference of signification between the words of their own vernacular and those of the sister-tongue; nor would there be many Germans who, in the incipient stages of their English accomplishment, would be likely to distinguish between the words of Fatherland and the terms of Anglo-Saxony, except as far as they differ in sound. If we know that box is rendered by Büchse, mother by Mutter, and ink by Tinte, what else remains there to be ascertained in connection with these vocables, whether by Englishman or Teuton? The three words named refer to familiar objects abounding in our daily life,

where mothers are numerous, ink,—printer's ink and inkstand ink,—is frightfully abundant, and boxes of every description and degree are likewise apt to be obtrusively frequent, especially about Christmas. Facts being accordingly identical in both countries, what else can words do, but express them in sounds?—sounds which, however they may vary in the two tongues, yet cannot help embodying the same idea in both.

But the inference drawn from our examples is only correct as long as we keep to words signifying ordinary objects, qualities, and activities around us. And not even then always. No doubt a great many material things have been always more or less alike in the neighbouring and cognate countries of Germany and England; no doubt others have gradually become so by the levelling influence of civilization; no doubt, the things being the same, and the uses to which they are put the same, the qualities they possess, and the actions performed by or through them, have frequently been similar, if not identical. In this way, not only the words mentioned, but even abstract terms, such as long, broad, short, or verbs like to go, to sit, to leap, to run, mostly correspond in both languages in what they convey.

But the restrictive "mostly," which qualifies the seeming similarity of material objects, applies still more strongly to the assumed identity of their qualities and actions. Though the most commonplace things are no doubt the same in both countries, and their general designations pretty nearly identical in both languages, yet directly you enter upon detail, you will encounter profuse diversities in both respects. What is more easily distinguished than a pail and a bucket? Yet, as the Germans generally use only one word for both articles, it follows that neither the one nor the other of the two English words is accurately rendered by the German term. Conversely, no German is likely to confound Schwert and Degen, while an Englishman, as a rule, contents himself with calling both "a sword." If you extend these comparisons from material objects to their qualities and uses, the list of diversities will rapidly increase. "Small" in English refers to an absolute measure of size, while "little" implies a personal estimate, more or less dependent upon the arbitrary valuation of the measuring person. Again, the two German words "klein" and "geringfügig" might be pronounced to display an analogous disparity, if the personal element, so strong in "geringfügig" were not likewise observable in "klein," and if "geringfügig" did not go the length of expressing "slender," "tiny," and "minute," rather than "little."

The last German example, by the way, gives a good illustration of the complex nature of significations, frequently including, as they do, several qualities and a judgment passed upon them in a single concept. The English term "slight," for instance, implies rather little as well as rather thin, and not very firm, and not very formidable, and so on; "big" is bulky and strong, without much regard to shape and grace, etc. The human mind, being impressed by things as a whole, is naturally inclined to conceive some of their qualities as belonging together, and to produce significations, the constituent parts of which are, even if not different in themselves, differently mixed in different languages.

Well, if there is so little uniformity in the way the English and German languages are wont to look upon such commonplace things as pails, buckets, and swords, or upon such ordinary attributes as little and small, we shall not be surprised to discover more notable contrasts in regard to immaterial things, to thoughts, feelings, and the inner and spiritual world generally. Naturally, as, from what we have been discussing, the inference is forced upon us that words express the views taken by nations, significations must display the strongest contrasts in that sphere in which there is the greatest variety of views. If there are two ways in looking upon buckets, there must be many more in estimating virtue, resolve, and faith; and every one of these permanent national estimates being embodied in one or several words, what their significations contain is the nation's verdict upon the notions conceived. Hence, there is more in significations than appears at first sight. There is often a deeper difference between words seemingly conveying the same idea in two languages than a mere diversity of sound. There is often in their disparity all the antithesis obtaining between more or less opposite opinions on one and the same subject. It takes a long time and great conversational or literary familiarity with a foreign tongue to acquaint oneself with these inner secrets by practical use; but it is a comparatively easy and highly profitable task to enter on the deliberate and systematic study of significations, and thus acquire an accurate and conscious knowledge of what, in the way of the practical method, can only be instinctively felt and intuitively acquired. This remark applies with peculiar force to what we know of our own tongue—a tongue, which, as we all remember, we have been acquiring by an eminently practical method from the first enchanting nursery tale we listened to down to the last theorizing lecture we were rash enough to attend. It follows, that if we are at all desirous to convert our intuitive appreciation of our own linguistic notions into intelligent insight, the only means by which this boon can be secured is to gauge them by the popular and permanent notions; *i.e.* the word-meanings of other races. Only in studying foreign significations, we fully discern our own. Let us try and exemplify our thesis. Or rather, let us illustrate the conclusion we have already incidentally drawn by some more methodical cases in point.

There is such a word in the English language as "soul," represented in German by Seele, in French by âme. By a remarkable and,—as civilized humanity fortunately agrees on main points,—by a most gratifying coincidence, the three fundamental words convey pretty much the same meaning. Soul, Seele, âme, equally designate the intellectual principle in its totality—the principle, which includes thought, feeling, will, and the dark background from which they arise. Thought, feeling, and will constantly engendering and permeating each other and producing ever new unforeseen results. Where was that idea of mine the instant before it leapt into consciousness, and what did I know of my power to produce it? Had it been a mere logical inference, deduced from acquired facts, I might have attributed it to the regular operation of the intellect; and, though marvellous enough even then, should have classed it with the habitual performances of the human mind. But if there was in it an entirely novel

combination of facts, if fancy combined with sagacity and both were propelled by volition tinged with sentiment, how could I account for it except by reference to the mysterious well, silently flowing in my own inner self and rushing up from time to time without visible aid or control? As the poet has it,—

> "Kein Dichter hat sein Tiefstes ausgesungen,
> Kein Maler je sein Tiefstes hingestellt,
> Tief liegt es in der Seele Dämmerungen,
> Ein dunkles Sein, von keinems Strahl erhellt."

There is, then, a consensus gentium between England, Germany, and France as to the dark and self-acting nature of the spiritual element in its totality within us. As I said, civilized nations have at last come to agree on main points.

It is different though, if, dividing the soul into its various capacities, we endeavour to mark out the proper sphere of each. Geist, esprit, and spirit indeed concur in that part of their comprehensive signification which approaches closely the meaning of soul, Seele, âme; the difference mainly consisting in soul, emphasizing the capacity rather than its application, while spirit and its foreign kindred do the reverse. But the moment this capacity, which they all equally recognise, begins to enter on the sphere of action, the genius of each nation profits by the opportunity for the display of its own peculiar calibre and taste. The German Geist discovers the more delicate features, resemblances and dissemblances of things, without expressly attending to their more patent qualities, qualities which they have in common with many other things and which reason and sense suffice to ascertain. Geist endeavours to penetrate the essence of matter—I had almost said, to enter into the Geist of a thing, so identified is the term with inner individuality and special type. French esprit certainly proceeds on the same lines, but, in conformity with the peculiar workings of the Gallic mind, shows a tendency to illustrate speciality by strong contrast, and, as brief and daring comparisons are apt to be incorrect, frequently succeeds in being more brilliant than true. As regards the English term, spirit, in this particular application, it is essentially a sensible quality, but it is sense shaded off with a warm appreciation of what is correct, right, and true. Instead of pretending to weigh, gauge, and assess the very soul of a person or an object, as the German and French relatives of the English term undertake, spirit is content to discern main facts and clothe them with colours supplied by principle and sense alike. The diversity of national character stands out well in these various ways of distinguishing the leading forces of the soul. The German endeavours to penetrate the inner essence of things by patient research; the French attempt to reach the same goal by brilliant leaps; and the steady-going, confident, and hearty valuation of surrounding objects by English sense equally betray some of the leading characteristics of the three national types compared.

A German word, indigenous to the race and to that race alone, deserves to be mentioned in connection with this train of thought. "Gemüth" is the collective residue of all we have known, felt, and willed. An infant can have no Gemüth, because it has known, felt, and willed so little, at least

not very consciously and perhaps not very feelingly either; even an old man need have no Gemüth, unless his experience in the realm of thought, feeling, and action has been properly digested and transformed into a well-tempered combination of intellect and sentiment. Gemüth is reason permeated by feeling, or feeling rendered active by character and intellect through the education of life. It is the accumulated result of our soul's experience, with the mild light of an interpreting and conciliatory sentiment shed over errors and defects. When reading in Dryden,—

> "Dim, as the borrow'd beams of moon and stars
> To lonely, weary, wand'ring travellers,
> Is *reason* to the soul: and as on high,
> Those rolling fires discover but the sky,
> Not light us here; so *reason's* glimmering ray
> Was lent, not to assure our doubtful way,
> But guide us upward to a better day."

When reading these lines in his great poet, an Englishman is apt to point to religion as the force beginning where reason ends, and supplying what reason fails to give. The German, on the other hand, is as likely to solace himself with Gemüth as well as Religion—Gemüth, a sympathetic appreciation of the universe, and Religion, the faith that believes in more than the visible part of the universe.

In laying these few specimens before you, enough, I hope, has been said to delineate the new branch of psychological science springing up in linguistic soil. It is the extension of the comparative principle from the grammar to the lexicon. In course of time we may hope to be indebted to it both for a more exact knowledge of our own race, of foreign races, and of the things and thoughts reflected in the great depositories of national intellect—in languages.

The following is the syllabus of a second lecture delivered by Professor C. Abel before the members of the Oriental Congress and of the German Athenæum on the 25th of October, 1889, on "Indo-European Affinities":

"Extensive interchange of sound in the Egyptian language, proved by variants of words, by varied reduplication and half ('broken') reduplication. —Dialectical and successive changes comparatively indifferent.—Words with their affinities thus proved in Egyptian, found to be represented in Indo-European either by identical words or by phonetic variants lawfully traceable to the same root, the signification being likewise either the same or another *nuance* of the more general and comprehensive meaning of the root.—Both deviations accounted for by words in Egyptian commonly including several meanings derived from the same root, while each meaning is at the same time expressed by different phonetic variants of the root.—The like changeability, though in a less degree, preserved in the more highly cultivated and differentiated words of the Indo-European family.

"If changes of sound and signification are more easily discernible in Egyptian, by occurring both in words of identical *and* varied meaning, they are demonstrated to exist in Indo-Germanic as well, though generally distributed in this family over several related idioms and confined to words with varied meaning.—The phonetic laws of the Indo-European family not affected by the demonstration of older laws, establishing an original wider range of affinities in times antecedent to the progressive embodiment of separate meanings in separate phonetic types."

EXAMINATIONS OF THE ORIENTAL UNIVERSITY INSTITUTE, WOKING.

The following notice of Oriental Examinations by the Oriental University Institute, Woking, is published for general information:—

"Boards of Examiners have been or are being constituted in various Oriental countries, in co-operation with European scholars, in order to test the proficiency of candidates in both native Oriental, and in European Orientalist, standards, either in a branch of Oriental learning, or in an Oriental language. The Examinations will be held in August, 1891, in any part of Europe, or the United States in which there is a Candidate and an Oriental Professor willing to superintend his examination. The Examinations will be followed by the award of Certificates to successful Candidates, conveying Oriental designations of proficiency. Candidates should inform Dr. Leitner, Woking, England, of their qualifications, and the subject, language, and standard in or by which they desire to be examined. A limited number of successful Candidates, not exceeding twenty, will receive furnished quarters and guidance in their studies free of cost at the Oriental Institute, Woking, should they prosecute subjects of Oriental research in England, provided they abstain from all religious or political controversy and attend to the observances of their own religion. The following is a sketch of the approximate standards of some of the academical Examinations, but practical and conversational Examinations will also be held for the benefit of intending travellers to the East, and of military and civil officers generally.

1. ORIENTAL CLASSICAL LANGUAGES.

Arabic Examination.

Subjects.

Literature.
- Maqamat-i-Hariri.
- Diwan-i-Hamasa.
- Diwan-i-Mutanabbi.

Prosody.
- Aruz-ul-Miftah.

Rhetoric.
- Mutawwal.

Logic.
- Qazi Mubarak (Tasawwarat); Hamd-Ullah. (Tasdiqat); Rashidiya (Ilm Munazarah).

Philosophy.
- Sadra.

Law.
- Muamalat Hidaya.

Composition.
- An Essay in Arabic.

Oral Examination.
- Reading, conversation, and explanation.

Persian Examination.

Subjects.

Rhetoric and Prosody.
- Hadaiq-ul-Balaghat.

Literature.
- Calcutta B.A. *Arabic* Course.
- Qasaid Badar Chach.
- Durra Nadra (selections).
- Tughra.
- Tawarikh Maujam.

Moral Philosophy.
- Akhlaq-i-Jalali (the whole).

Translation.
- Persian into the Candidate's own language and *vice versâ*.

Composition.
- An Essay.

Oral Examination.
- Reading and discussion in Persian.

SANSKRIT EXAMINATION.

Subjects.

Grammar.
Siddhant Kaumudi, the whole, and Prakrita Prakasa.
Prosody.
Pingala Sutras.
Rhetoric.
Kavya Prakasa and Dasa Rupa.
Literature—
Poetry.
Naishadha Charita (first half).
Prose.
Vasavadatta.
Drama.
Mrichhakatika.
Weber's History of Indian Literature in Hindi.
Philosophy—Any two of the following—
(*a*) *Logic.*
Vyaptivada by Jagadisa or Nyayasutravritti.
(*b*) *Vaiseshika.*
Sutra with a commentary.
(*c*) *Sankhya.*
Sutra with pravachanabhashya.
(*d*) *Patanjali.*
Sutra with bhashya.
(*e*) *Vedanta.*
Sutra with bhashya.

SANSKRIT EXAMINATION (*continued*).

Hindu Sciences—Any one of the following—
Medicine.
Susruta, Charaka, or Bagbhatta.
Mathematics and Astronomy.
Siddhant Siromani.
Hindu Law.
Mitakshara.
Religion.
(*a*) *Rig Veda*—Sanhita, first four adhyayas of 1st Ashtak. (*b*) *Vajur Veda*—Shukla Yajur Vajasaneyi Sanhita Madhyandini Sakha, 10 adhyayas. (*c*) *Sama Veda*—Mantra Bhaga, Chhandasya archika from 1st Prapathaka to Indra Parba in 5th Prapathaka. (*d*) *Itihas*—Shanti Parb of Mahabharat or Valmikya Ramayana. (*e*) *or Puran*—Srimad Bhagavat.
Translation.
The Candidate's Vernacular into Sanskrit and *vice versâ*.
Composition.
An Essay in Sanskrit.
Oral Examination.
Reading, speaking, and discussion in Sanskrit.

A Candidate may be examined in only one Branch of the above Languages and their respective Literatures, and receive a corresponding Certificate, if successful, but he will be required to pass a more exhaustive examination than in the above general test.

2. VERNACULAR ORIENTAL LANGUAGES.

URDU EXAMINATION.

Subjects.

Rhetoric and Prosody.
Faiz-ul-Ma'ani.
Hadaiq-ul-Balaghat ka Urdu tarjuma.
Literature—
Poetry.
Muntakhibât-i-Nazm-i-Urdu.
Gulzâr-i-Nazîm.
Alif Leila (Naumanzúm).
Prose.
Ud-i-Hindi.
Aql-o-Shu'ur.
Fasàn-i-Ajàib.
Ab-i-Hayat (History of he language).
Qawàif-ul-Mantiq.
Jàmî-ul-Akhlâq (or translation of Akhlâq-i-Jalâli).

VERNACULAR ORIENTAL LANGUAGES (continued).

URDU EXAMINATION (*continued*).

Composition.
An Essay in Urdu.
Oral Examination.
Reading, explanation, and fluent conversation in Urdu.

HINDI EXAMINATION.

Subjects.

Grammar
Navina Chandrodai (the whole).
Prosody.
Chhandarnava and Bihkihari Das's Pingala.
Rhetoric.
Rastarang Kavya and Vyangarth Kaumudi.
Literature—
Prose.
Charupath, Part III. Mahabharat.
Poetry.
Tulsi Ramayan, the whole.
Bhasha Kavya Sangraha and Sangit Pustak.
Prithi Raj Rasao of Chand Vardai.
Drama.
Prabôdh Chandrodai Natak.
Randhir Prem Mohini Natak.
General.
Jalsthiti, Jalgati, and Vayuk Tattwa.
Kheti Sar.
Composition.
An Essay in Hindi.
Oral Examination.
Reading, explanation, and fluent conversation in Hindi.

PANJÁBI EXAMINATION.

Subjects.

Grammar and Prosody.
Literature—
Poetry.
Adi Granth.
Granth of 10th Guru (the whole).
Prose.
Janam Sakhi by Pujari Mokhe.
Drama.
Prabôdh Chandrodai Natak.
Anek Darshana (the whole).
Translation.
From Hindi into Panjábi, and *vice versâ*.
Composition.
An Essay in Panjábi.
Oral Examination.
Reading, explanation, and fluent conversation in Panjábi.

PUSHTU EXAMINATION.

Subjects.

Literature.
Adam Khan Durkhani.
Babu Jan (the whole).
Abdul Hamid (the whole).
Abdur Rahman.
Composition.
An Essay in Pushtu.
Oral Examination.
Reading, explanation, and fluent conversation in Pushtu.

* And so on as regards other languages.

There will also be special examinations in Hindu and in Muhammadan Law, in the Yunáni and Vaidak systems of Medicine, etc.

The above general and special Examinations, and others of a more searching character in any one branch of a subject, will be held annually in connection with the Oriental Institute. For further particulars, apply to Dr. Leitner, Oriental University Institute, Woking."

The Oriental University Institute prints and publishes approved works (papers, pamphlets, periodicals, and books) in European and Oriental Languages.

A m. k. Akademia Történelmi II. osztályának

helyben

Tekintetes Osztály

Választmányi felkérésből, mely az általam tett jelentésemet kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy ámbár teljes érdemre szerint méltányolom Szilasi Gábor tagtársunk működését az ókori bányászat tudományos felismerése tekintetében, mégis egy pár szerény nézetem, hogy a jelen dolgozatot jóval rövidebbre lehetne fogni, sőt azt hiszem: a tör. főcsoport, történeti idézett főiratai ismétlései nek elhagyásával, a mindig, mely különben becses, sokat nyerne. Egy pár kevésbé lényeges megjegyzést és figyelmeztetést a szerző kedvéért bátor voltam magában a kéziratban megtenni.

Kitűnő tisztelettel

Budapest 1891. április 18.

a Tekintetes Osztály

alázatos, Szalay

Ignácz József

1891 ápr. 19 46 fr.

104
1891

Szives figyelembe-vétel végett
tisztaváralag megküldetik
tek. Fejlás Gábor t. tag
Ur-nak

Gy-fej 11/20

Tanintézeti
osztálytitkár.

Jelentés

az I. magyar áll. biztosító társulat ~~által kitüzött pályatételre~~ pályázatáról beérkezett munkáról.

I.

A kitüzött pályakérdés következőleg szólt: „Fejtessenek ki az olasz valutakérdés előzményei s pénzügyi eredményei."

E pályakérdésre 1890. évi szeptember hó 30-ig, mint kitüzött határidőig egyetlen egy pályamű érkezett be e czim alatt: „Az olasz valuta története." Feligéje: „Ognun agevole entrare net pelago del corzo forzato, die uscirne." Boccardo."

A pályamunka 22 lapra terjedő tájékoztató bevezetés után négy részben tárgyalja az olasz valuta történetét. Az elsőben a kényszerfolyam előtti időt vázolja 1866-ig; a másodikban a kényszerfolyam alatti időt 1866-tól, több korszakra osztva azt, 1883-ig, külön fejezetben a kényszerfolyam hatásait festve; a harmadikban a valuta rendezése és előzményei vannak tárgyalva, míg a negyedik rész a valuta rendezése utáni korszakot mutatja be 1883-tól 1888-ig. Mindegyik részben külön-külön fejezet van szentelve a latin pénzszövetségnek, a többi államok pénzviszonyai csak annyiban czimeztetnek, a mennyiben Paris vagy London, utóbb Berlin némileg befolyásal vannak az olasz viszonyokra.

Szerző tehát tárgyát – mint látni – jól tagolja és a pályakérdésnek megfelelő keretbe szoritja. Az olasz valutaviszonyok történelmi elbeszélése elég világos, forrásait jól használta s az eseményeknek, a törvényhozási és kormányi intézkedéseknek czélhető, bár tulbő leirását adja.

Tulbő e leirás azért, mert egyes törvényjavaslatok egész parla-
menti tárgyalását, azoknak általános és részletes megvi~~t~~tálását
is ismerteti és idézve az egyes szónokok beszédeiből, végül az
elfogadott törvényt S-usok szerint is leirja még olasz szövegben is.

És itt, de az egész munkán keresztül is azt a nem tudni
kényelemből-e vagy hivalkodásból származó hibát követi el a szer-
ző, hogy mikor valami kiválóbb parlamenti szónoknak vagy kor-
mányférfiúnak szavait, vagy valamely tudományos munkának
vagy iratnak jellemzőbb idézetét idézi, azt legtöbbször olaszul, gyakran
francziául, néhol angolul s itt-ott németül teszi, úgy, hogy a ki e
nyelvekben nem járatos, a munkát csak felig érti, sőt a ki magyar
ember époly jól olaszul is nem tud, esmeretét követhesi ugyan,
de érveit, melyekkel állitásait mintegy igazolni akarja, épen
nem érthesi meg.

A meddig szerző csak elbeszél, elég simán megy a dolog,
bár nem tud válogatni az okvetlenül elmondandó fontos s az
époly okvetlenül elhagyandó lényegtelen között, de a hol maga
okoskodik, állit vagy bizonyit, legtöbbnyire homályos lesz, sőt
hamis következtetéseket is von.

Egy nagyon gyönge, majdnem érthetetlen, a mit az agio
hatásáról mond az iparra vonatkozólag, bár ez egyik legjobb
fejezet és táblázatainak is sokszor nem azt állitja össze, mi ál-
litásai igazolására szolgálna, mert semmit se magyaráz, pél-
dául, mikor a buza árát, az áruforgalmi behozatalt és az
agiót egy táblázatba foglalja össze; vagy pedig a hitelnek ter-
mészetes, az ország gazdasági fejlődésével párhuzamos emelkedé-
sét szintén az agiónak tulajdonitja; vagy a mikor azt állitja,
hogy a kényszerfolyam alatt az olasz állam veszitett a papirban
kapott adóban, holott összes fizetéseit az állam is csak papirban telje-
sitette.

Hősziadalmas s részben emlékezve is érthetetlen a mint
az olasz valutakölcsön sikerülése után a papirpénz bevál-

ölelné, mely pedig az egész olasz valutatörténelemnek legérdekesebb egyuttal legfontosabb részre, mert épen az e körül történt hibák és mulasztások vezettek oda, hogy az újabb valutarendezés előbb-utóbb még hiúnak is fogal bizonyulni.

E tekintetben pedig a munka sikerültebb részre épen e hibákra és mulasztásokra való rámutatás, bár szerző itt is folyton ismétlődik és világos, szabatos ítéletig fölemelkedni nem tud.

A munka közepe tájáig az irmodor még valahogy tűrhető, de azontúl mind rosszabbá, sokhelyt érthetetlenné válik. Itt pedig a bíráló ítélete is ingadozóvá lesz, mert nem tudja eldönteni: a szerző ír-e hibásan, vagy a másoló nem tudja olvasni szerző kéziratát? De tény, hogy szerző a mű másik felét át nem olvashatta, legalább ki nem igazította a gyakran hanyag, legtöbbhelyt hevenyészett irást, melyben a legprimitivebb grammatikai és szókötési hibák mellett, néhol félsorok is üresen maradtak, hol nyilvánvalóan a másoló az eredetit elolvasni nem tudván, a szerző a kiegészítést és kijavítást elmulasztotta s így gyakran csak a bíráló jóakaratára van hagyva, hogy azt olvassa bele a szövegbe, a mi benne nincs is, vagy corrigálja elméjében a hol például a fémpénz behozatala helyett kivitel van irva, mi az író egész okoskodását felforgatja.

Egyáltalában azt vélem, az akadémia méltósága megkövetelheti, hogy az általa kitűzött díjra pályázók kellemre és alakra nézve is elfogadható műveket adhassanak csak be, nehogy a bíráló még a hibás irással és ebből származható érthetetlenséggel is keménytelen legyen megküzdeni. Jelen pályamű pedig e tekintetben határozottan a hanyagul – hogy ne mondjam – díjtalanul kiállított munkák közé sorozható.

A mi belsartalmát és irodalmi érdekét illeti, az a munkától nyugan meg nem tagadható s a kitűzött pályakérdést elég sikerültén oldja meg.

1891 ap. 25 79/1.

105
1891

De a pályadíj kiadását csak azon esetben merném javaslatba hozni, ha fordító a lényegtelen és fölösleges helyeket és mutató ismétléseket elhagyja s ezzel a közel 800 írott lapra terjedő munkát körülbelül egy harmaddal megrövidíti; a sokhelyt csak tetszelősebb phrásist tartalmazó idézetekből csak a nyomósabbakat hagyja meg, de ezeket magyarra fordítja, mert az Akadémia magyar olvasó számára iratja az ily műveket, végül pedig gondosan átdolgozza stilaris tekintetben is, hogy a számos irásbeli hiba kiküszöbölessék s a különben érdemes munka élvezhető olvasmánnyá váljék.

Budapest 1891 április 20

Ábrányi
m. tag.

(Lehit)

Pest 1891. április 22.

Igen tisztelt titkár úr!

A Ma I m. ált. biztosító társulat által kitűzött pályadíjra beérkezett pályamüvet, mely nekem birálatra kiadatott, mellékelve van szerencsém birálatommal együtt tisztelettel visszaküldeni.

Kiváló nagyrabecsülésem

Kellner
v. tag.

49 f.

Sgt 11/23

105

II.

Birálati Jelentés

az „Olasz valutarendezés tárgyá-ban kitűzve volt pályakérdésről.

Igen tisztelt Akademia!

Alul egyike a fentjelzett körből e célra beküldött (egyetlen) pályamunkálat bírálóinak, a kö-vetkezőkben terjesztem elő e részbeni t. kolle-gáim véleményemet.

Az előttünk fekvő dolgozat a tárgy megfele-lően részletes, s kimerítőbb elemzését nyujtja, kiterjeszkedik a Lérdő történelmi előzményeire, elmondja az olasz valutarendezés folyamatában helyet foglalt parlamenti, bizottsági, s kormá-nyi munkálatokat, tárgyalásokat, kiter helyz-ést a feladvány elméleti vonatkozásainak feltüntetésére; valamint a nagyfontosságu Lérdés

megvilágítására, tüzetesebb tanulmányozására
szolgáló, hivatalos forrás-irományok valamint egy-
némely nagyobb-becsű irodalmi dolgozatokra; s a
befejező határozatban az olasz pénzügyi viszonyok legujabb (sajnálom nem épp igen
örvendetes s utánzásra buzdithato) állapotára.

Ezeket a pályamunka érdemileg méltányló jel-
legzetére vonatkozólag tartom — de a midőn a
t. alulirott ezt megteszi, nem hagyhatja fel-
hivatlanul a dolgozat gyöngéit s hibás állításait sem,
fogyatkozásokat, a melyek annak úgy irodalmi
mint gyakorlati becsét sérülés sorbitják, s
ezek lehetőleg helyreigazítását és pótlását fel-
kérni kötelessége. Ugy hogy egyrészről tanácsos lett volna, hogy szerző a tárgy határozó
jelentőségű momentumait elmélyedőbben
mélyebben és indokolja; nem forditott szerző sem a dol-
gozat szerkezete-s berendezésére, sem irályára kellő
gondot, ugy hogy az, legalább részben, fogyatékos

egyon ij sietősen elpiszkolt látszik, s bőses nagyon de
szellemileg nem előggé átkatott anyag-gyüjtésnél
nél jobban telelett volna Ferrari, Araulino, Sachs (
" L'Italie et le Finances), Laboulaye-nak
idevágó (jobb) müveit értékesíteni; a fő (egy monarchiánkra
nézve is) a megindítandó valutareform tekintetéből)
sőt bevig gyakorlati ujmutatás tartalmazó
(igaz, rendkivül ritka, s Kereskedésbe nem jutott)
" L'Abolition du Cours forcé' ou Italie czimü
Emlékiratot a francia kabinettől C. Rosen u
Raadtól, felhasználni; nem helyzelhető, hogy vezző
mindenütt sat az olasz szöveget s fejtegetést
adja, s igy dolgozata ezen épp igen fontos s tanul-
ságos része sat azokra nézve hozzáférhető, illetőleg ért-
leto, a kik az olasz nyelvet teljesen birjak.

Minderen kiányok s fogyatkozások ellenére
a fiatal elöttel aláirott a jelen munkálat ber-
nyujtésének, tekintettel arra, hogy a pályamü megi-
rendkivül becses anyagot nyujt; bevezető s be-
fejező szakaszaiban igen helyes s figyelemreméltó

89/1891 5/1.

106
1891

Fejtegetéseket tartalmaz a fordásról s hivatalos közleményeket egy részét a szerző egy tárgyával, tárgyalásával, és kapcsolatban használtról s dolgozza fel, s végül azért is, mivel a munkálat nagyobb részben a szerző parchiáni volontaireudezési ösmeretségalmai s czélszerűen praktikus feladatai tekintetéből kétségtelenül becses, a nagy közönség részére is nézve jól tájékoztató, s maradandó értékű ismertetést képez: — a pályadíjra adhatónak véleményezi, megjegyzéssel, hogy a műnek sajtó alá bocsátása előtt, a feltüntetett hézagoknak pótlása, s az irálynak figyelmes javítása, igen kívánatos, s a munka irodalmi becsének teljesítéséből is mellőzhetetlen lesz.

A tekintetes Akadémiának

Budapest. Apr. 16. 1891.

Kautz Gyula
rendes tag.

Tisztelt előadó úr.

Dr Koch Antal „Az erdélyi medence harmadkori képződ-
ményei - I rész" véleményadás végett hozzám lévén átküld-
ve, azt a következőkben foglalom egybe.

A dolgozat bekerülő tartós tanulmány eredménye, an=
nak kiadása a tudomány érdekében van.

Ezen munkájában összegyűjti és nyilvánosságra hozza
azon eredményeket, melyekre tanulmányozásának közel két
dekádja alatt jött, és a melyek egyes jelentéktelen meg
kisebb közleményekben már láttak napvilágot.

A kiadást illetőleg a terjedelmet nagynak tartom; ha
a már szerző citátumait rövidíti és a másutt megjelent sajá-
tosságait is rövidebbre veszi, úgy a munka legalább egy
negyeddel rövidebb és tömörebb lesz, a nélkül hogy belőle va-
mit veszítene.

A szerzőt tehát felszólítandónak tartom, hogy tekintettel
a bizottság közleményeire, ezen dolgozatát legalább egy negyed
del vonja össze.

Budapest 1891 április 30.

Dr Szabó József.
egy. tanár.

U. I. A nagy terjedelmű munkában levő kisebb hibákat, a kiadásnál
a megfelelő rendelkezést szerző e szerint hagyja tekintve.

107
1891

Nagyprágai
Dr Lengyel Béla ur
mint a math. s term. tud.
állandó bizottság előadója.

Dr Szabó J. véleménye
Dr Koch A. munkájának
kiadási módozatára nézve.

1891 Oct 7.

A megrövidítés elkerülve
lévén, a kiadás ellen nincs
kifogásom.

Dr Szabó József

Königl. I. anatomische Anstalt,
N.W. BERLIN.
Luisen-Strasse 56,
Thierarzneischulpark.

Berlin, 2 Mai 1891

An

die Königlich Ungarische Akademie der Wissenschaften.
— Magyar Tudományos Akadémia —
Budapest.

Namens der Anatomischen Gesellschaft, deren Geschäftsleitung mir in diesem Jahre zufällt, habe ich die Ehre der hohen Königlich Ungarischen Akademie für die Zusendung des Beitrages von „Dreihundert Gulden" zu den Kosten der Bearbeitung einer einheitlichen wissenschaftlichen Terminologie der anatomischen Disciplinen meinen verbindlichsten Dank zu sagen.

Der Beitrag ist uns hochwillkommen, da die Kosten für Druck, Bücher und Honorirung eines redigierenden Gelehrten nicht unbedeutende sein werden. Die Arbeit ist in vollem Gange und sind wir erfreut uns der gütigen Mitarbeiterschaft der geehrten Mitglieder der Königlich Ungarischen Academie, der Herren v. Mihalkovics Géza und von

Thanhoffer Lajos versichert zu sehen.

Bei Gelegenheit des Berichtes über die bevorstehende Jahres-Versammlung der anatomischen Gesellschaft in München wird der Scheinung der K. Ungarischen Akademie im „Anatomischen Anzeiger" öffentlich gedacht werden.

Mit vorzüglichster Hochachtung

ergebenst

Prof. Dr Waldeyer.

Director des I anatomischen Institutes der Universität Berlin, Mitglied der K. Preussischen Akademie d. Wissenschaften und der Königl Gesellschaft der Aerzte in Budapest.

III oszt. 1891 május 25 6 Értekezlet

2. pont.

110

Érk. 1891. május 10.

276.

Áttétetik a III. osztályhoz.

Budapest, 1891. május 24.

Szily
főispán.

Berlin, 2 Mai 1891.

Hochgeehrter Herr Generalsekretär!

Ich habe die Ehre Ihnen beifolgend ein Dankschreiben an die Königlich Ungarische Akademie der Wissenschaften zu übermitteln und bitte dasselbe der Akademie vorlegen zu wollen.

Der Betrag von 300 Gulden ist mir am 30 April zugekommen und habe ich darüber dem Ungarischen Bodencreditinstitute quittirt.

Für Ihr freundliches Schreiben vom 22 April d. J. (ad $\frac{\text{Lit. } 27}{\text{III. o.}}$) sage ich meinen besten Dank und zeichne

mit vorzüglichster Hochachtung

ergebenst

Dr. Waldeyer

d. Z. erstes Vorstandsmitglied der anatomischen Gesellschaft.

111
1891

Tekintetes Osztály!

A Bulyovszky-pályamüvek (óda) bírálatát
benyujtván, van szerencsém jelentni, hogy a
21 pályamü közt, amelyek mindegyikének, mint a
„Magyar ember piaczon", „A magyar költőkhöz",
„A sikon által", „A Zrinyiász olvasóihoz", „Nem-
zetem Krisztusa" vannak ugy-ugy jobb tulaj-
donságai mellett hibái, — egyes-egyes
tartalom is javalkozva, sem dicsérete,
de még a versmérsi folyamlatosság is mel-
lőzik.

Tisztelettel

Budapest. 1891. május 4.

Gyulai Pál
k. l.

E vélemény ker[illegible] tulajdonos
hozzá járulok.
1891. maj. 4.
Gyulai Pál

i folytán megjelent észlelések - illetőleg

tenjedelmű nyelvészeti dolgozatok - jöhetne

Rassay József : Hangsúly a magyar nyelvben"

Nyelvt. Közl. XXI, 401 - 434.

Károly B. : a vogul nyelvjárások osztályozása :

Lozvai, III. alsólozvai". Nyk. XXI, 1-80.

Négyi Zsigmond : Kombinált szóalkotás. ## (Értek

nyelv. tud. népt. köréből XV: 3. 12.)

Rubóczki Oszkár : a hangsúly a szláv nyelvekben

(Értek. XV: 8. 12.)

Borbás Péter : A mondat definíciója.

M. Nyelvőr 1890. 289-98. + 543-54.

Barthos Dömötör : Egri nyelvjárásjegyek

169, 213, 265

Számunk. dj 1891.

Az idei Számunk számára a következő - 1890.
év folytán megjelent értekezések - illetőleg kisebb
terjedelmű nyelvészeti dolgozatok - jöttenek tekintetbe

Balassa József : Hangsúly a magyar nyelvben"
Nyelvt. Közl. XXI, 401 - 434.

Munkácsi B. : a vogul nyelvjárások csoportosítása : II. közép-
lozvai, III. alsólozvai. Nyk. XXI, 1-80.

Simonyi Zsigmond : Kombinált szóalkotás (Értekezések a
nyelv. és széps. köréből XV: 3. sz.)

Dr Asbóth Oszkár : a hangsúly a szláv nyelvekben.
(Értek. XV: 8. sz.)

Balogh Péter a mondat definitiója
M. Nyelvőr 1890. 289-98. + 543-54.

Sétai Barthos Dóme : Egri nyelvsajátságok
M. Nyelvőrben - 4 közlemény: 169. 213. 265. 313. stb.

Bélteky Kálmán : Rokonértelmű szók.
M. Nyelvőr: 5 közlemény: 158. 260. 311. 364. 538. stb.

Riska Emil: Hangsúly és szórend

Nyelvőr, 5 cikk: 6. 153. 203. 390. 433. 446.

Zolnai Gyula: Mátyusföld nyelvjárása.

Nyelvőr, 4. cikk: 412. 456. 502. 554. (és önálló
arányi folytatása az 1891-ki Nyelvőrben).

Megjegyzendő, hogy az 1890. Philologiai Közlönyben nem volt
számos jóhetű közlemény.

A fentiekben említettek között – a hova de comparatio-ekről
is akartam volna (Simonyiról, Munkácsiról) – főleg három dolgozat
emelkedik ki, melyek közt világpontnak kell: Balassa,
Arbóth, Zolnai. De Balassáról nézve még nem mondhatok okosat
még, hogy igazán lendítse a hangsúlynak újított tárgyalása
(a melyet magyarázat) (cikkeinek rendszeres alkalmazásával). – Zolnai a nagy anyagával
kibővített tájszótárában is mértékletet adott, de az elemzés részle-
ben tudósnak látszik, a mennyiben a lényegesen tartalomhoz
képest jön részletessé vált a feldolgozása. Erek mellett már
tárgyánál újdonságnak tetszik is (t. i. a mi szakirodalmunkban)
vonzó Dr Arbóth Oszkár tanulmánya „a Szlávnyelvek
hangsúlyozásáról"

Ez a tanulmány érdekesen ismerteti és magyarázza

a szláv nyelveknek igen föltünő sajátsággal járó hangsulyozását. Fejtegeti, hogy ily szoros rokonságban álló nyelvekben hogyan lehetnek a hangsulyozás nak nemöben különböző elvárásai: egyszerűbb, mely a szóban állandó hangsúlyhelyet állapit meg és mértanszerűbb, egyszersmind szónak alakjaiban változható hangsúlyhellyel; – hogy az utóbbi~~ak~~nak eredetibb volta néhány szláv nyelvnek, jelesen az oroszuak és szerbnek e részbeli igen föltünő megjegyzéséből következik, ha t. i. ennek fölismerése végett a szerb hangsúlynak sajátos minőségét is (emelkedő és ereszkedő hangsúly) számba veszünk. Néhány alaktani részletben azt is bemutatja, hogy az egyszerűbb változó (v. körülíró) hangsúlynak egyszersmind functionális jellemző vagy (pl. casust, numerust különböztet meg) s megállapitja, hogy még ilyen szorosb sajátságával is a szláv nyelvek helyváltoztató hangsulyuktat voltakipen az indogermán ősrégiségből örökölték, a mit egyes föltünő egyezések a szanskrit és görög meg a latinum nyelvekből szépen igazolnak.

112
1891

A tanulmányban, a/ melyet (kiterjedt tudományos készültség és alapos ismeretet, ~~tárnak ki~~ ~~tűnnek~~ a vala nyelvek összehasonlító nyelvtana bemerő adatokat nyer, a miről fogva a S.-díjjel való jutalmazását ~~kérték~~ ajánljuk.

megtekintik a)

E mellett azonban még dicsérettel megemlítendőnek tartjuk a következő dolgozatokat: 1) Balassa József „Hangsúly a magyar nyelvben" (Nyelvt. Közlem. XXI. kötetében); 2) Balogh Péter „A mondat definíciója" (M. Nyelvőr); 3) Zolnai Gyula: „Mátyusföld nyelvjárása." (M. Nyelvőr)

Budapest 1891. Május 4-én.

A Kisfaludy-Társaság:
Joannovics György
elnök.
Báró Thewrewk Emil
Budenz József

Joannovics
Budenz
Pauler
Simonyi
Thewrewk

Nagyságos Ovtálytitkár Ur

Fevi- April hó 20-ról 46 cz. meghuldott
birulati egyvételekhez képest dolgozatomra
több rendbeli változást eszközöltem
Az ismétlődött felirattokat kitörültem
Pár a biralo által megjegyzéssel kiszt
részt utalakitottam, homagos vesz
teteket megvilagitottam, az angol
bedinyabelyegeket kivetten, a II fejez
zet be vezető részet elhagytam,
az ethnologiai rendben Rethy Lacz
fejtegetéseire utalásokat szöttem be.

1891 aug. 5

113/1891

Azt hiszem mindezzel elég van tisz-
a bíráló úr erreviteleinek s szabad
lesz kérnem az imprimatur. A correc-
tivát kiss vagyok a sok nem mint
revideálni, csak a kezeratot is kérem

A munkát a bírálattal melle
helve bíráló tiszteletel vagyok

Nagyságodnak
Devé 1891 2/V.

Kerr szolgája
Tegyiszkáton

U. i. Nem betegsége miatt alígha
mehetek fel a Közgyűlésre.

12

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

246.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van a Hertelendy-pályadíjra beérkezett következő két pályamunkát áttenni:

I. Váradi Antal: A hun utódok. Budapest, 1890.
II. Tábori Róbert: Aldiko. Budapest, 1890.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1891. május 5.

Salamon
főtitkár.

114
1851

246

V 5

Jelentés a Bulyovszky pályaratról

A Izsó ottuly 1791 maj. 5-ik Tarkeö ülésébül.

A Bulyovszky pályadaraból kitünö jutalomért dai Költemények pályunkat, kinek
szerint következ. Kivánt ez nai böltelmi ódát, a legjobb kalapius tsigya, az
alapitó végrendeletüley kifejtett okaikat szerint tartsa ne alat, mely szerint az óda
tsigya lehetöley a magyar nemzet hazafiui szükségének érzete - ai emelkedésül von
endö. Azonban sem a böltelmi, sem a hazafiui dáit költö ez sem olyan, a
mely az óda nevét megérdemelnie olyan ai, mely a költeményben megfi tanai szinvo-
nalnj eine legfelsöbb kivánnivan. Vánelsöben amint a versek nyelve ai versalai,
megakad benn ez-ez jobb versszak, de az óda emelkedése, szépségeinek meg
e jobbikba ai ez egész kiargik. Emiatfogva a jutalom ki nem adnia
határozatik.

115
1891

1891

V 5

2

Nagyságos Uram!

Tanulmányom benyujtása alkalmával, a mult év de-
cemberében, az e soraim kiséretében alá
zattal beterjesztett ügyre, személyesen
kértem meg szives jóindulatát; engedje meg
hogy kérésemet most irásban ismételhes
sem.

Nagyságod akkor a tárgy fontosságától
tette függővé az esetleges segélyt. Azt
hiszem a legfontosabbat választottam ki
arra, hogy a leendő magyar-flóra müve
alaposan meg legyen irható. Kevéssé
ismert területek flórájáról a helyszinén
végzett gondos kutatások nélkül, (iroda-
mi források alapján csak) alaposan be
számolni nem lehet. Ilyen flóra te
rületünk nekünk Horvát-Slavon ország.

E flóra terület lehető átkutatása nagyon sürgős
már ez idén; mert a teljes anyag
évekkel előbb kell rendelkezni a
nak, a ki azt a nagy anyagot tu
tán, világosan óhajtja megvilágitan
és megösmertetni.

Ezért ajánlom kérelmem támogatás
Nagyságod régi jóságába, ki
vagyok

alázatos szolgája

Aradon 1891 máj 9.

Dr. Simonkai Lajos

1

2

116
1891

20/11
555.

Méltóságos Báró! Báró Ur!

A m. t. akadémia II. osztálya f. hó 11-én tartott ülésében Méltóságodat közi tel, hogy gr. Andrássy Manó elhunyt tagjának helyére az akadémiában üresedésben levő tagsági helyre megválasztá.

Méltóságodnak

Budapesten 1881 máj. 12 kész szolgája

Akadémiai titkár.

Méltós. b. Radvánszky Béla Úrnak

21 1

1891
112

Budapest 1891. máj 15.

Nagyságos Úr!

Az Akadémiai Értesítőben csak annyi áll hogy a Marczibányi-mellékjutalom az osztály ajánlatára Domanovszki Endre „A renaissance története" czímű munkájának itéltetett oda, mint a mely igen nagy szorgalom gyümölcse és minden fogyatkozásai mellett is hiányt pótol irodalmunkban. Minthogy pedig engem, a munka szerzőjét, már csak a jövő miatt is nagyon érdekel azt tudni mik azon fogyatkozások; kérem Nagyságodat tessék a bizottság itéletét a mint az máj. 5-kén az akadémiai ülésben felolvastatott velem levél utján közölni.

Maradok tisztelettel

kész szolgája

Domanovszki Endre

1850

22 jan 1892

1681
8VI

Budapest
Lövész utca 20
18 május 1891

Nagyságos Dr Pauer Imre osztálytitkár úznak

az Akadémiában.

Tisztelt uram barátom!

Van szerencsém a junius 8-dikán tartandó osztályülésünkre (II osztály) a következő értekezésemet ezennel tisztelettel bejelenteni:

„Az athenei állam köxegei az Aristotelesnek tulajdonított papyrus szerént."

57 f.

22 maj 1891

119/1891

Midőnext bejelentem, kérlek tisztelt uram barátom, fogadd mélyen gyökerező tisztelettem kijelentését és legszivesebb üdvözletemet

Kitűnő tisztelettel

igaz hívad

Schwarz Gyula

Nagyságos Titkár ur!

A mult év végén „Az őskorszak zsugoritott helyzetü temetkezéséröl" az Akademiában tartott felolvasásom mindeddig nálam hevert, mintán tudtam, hogy az „Értekezések"-ben csak az Akademiusok felolvasásainak publikálása után kerül kiadásra. Mellékelten vagyok bátor tehát ezt ismét

Bu maj 22 56.

120/1891

deküldeni, hogy kéznél legyen, ha esetleg most már sajtó alá kerülhet. Küldök azonfelül még három általános érdekü értekezést az öskorszak lakásairól, az edényfestésről s a lengyeli telep formeg. határozásáról azon kérelmem mellett: miszerint lenne kegyes azokat ugyanezen sorrendben az Akademiában bárki által felolvastatni.

Fogadja kérem ez alkalommal is legmélyebb tisztelettemnek kifejezését, melylyel vagyok

Nagyságodnak

Aparon 1891 V/18

Kész szolgája

Wosinszky Mór

Kivát czikk

a Magy. Tud. Akadémia 1891. május 25-én tartott ősszes ülésének jegyzőkönyvéből.

148. Az I. osztály jelentése a vallás- és közoktatási miniszteriumnak azon leiratáról, melyben az új-görög kiejtés tanításának tárgyában kéréstet intézett az Akadémiához,

a záradékpont világosabb fogalma, és a vége, visszatétetik az osztályhoz, azzal az utasítással, hogy jelentését a legközelebbi ősszes ülésen terjeszsze elő.

Szily
főtitkár.

121
1891

300.

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. május 25-én tartott ősszes ülésének jegyzőkönyvéből.

139. — A főtitkár bejelenti Jendrassik Dániel l. tagnak május 7-én bekövetkezett elhunytát.

— — Az Akadémia fájdalmas részvéttel veszi tudomásul nagyérdemü tagjának elhunytát és felhívja az I. osztályt, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozzon.

Szily
főtitkár

298.

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. május 25-én tartott ősszes ülésének jegyzőkönyvéből.

139. - A főtitkár bejelenti Grünwald Béla l. tagnak, a nagydehetségü publicistának, május 4-én, és Birk Ernő külső tagnak május 17-én bekövetkezett elhunytát.

Az Akadémia fájdalmas részvéttel veszi tudomásul nagy érdemü tagjainak elhunytát és felhívja a II. osztályt, hogy emlékbeszédek tartása iránt határozzon.

Szily

főtitkár.

Vol fin 5. 59 b.

298.

V 25

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. május 25-én tartott ösz. ülése jegyzőkönyvéből.

139. – A főtitkár bejelenti Nagyajtai Károly imént válaszott külső tagnak május 10-én bekövetkezett halálát.

Az Akadémia fájdalmas részvéttel veszi tudomásul a nagyérdemű tudósnak elhunytát és felhívja a III. osztályt, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozzon.

Szily
főtitkár.

III ofs 1891 jun 15 7 Értek.

2 pers

~~298.~~

122
1891

Mélyen tisztelt titkár Úr!

27 A M. T. Akadémia 1887 április 25-iki tartott összes ülésén az első osztály javaslatára az 1873-ról bennmaradt 200 arany Karátsonyi-díj fejében megbízott a gyöngy tragoedia történetének megírásával. Ezen megtisztelő megbízás folytán fohozott szorgalommal láttam hozzá a munka meg= írásához, melyet négy kötetre terveztem, oly mó= don, hogy az első kötet tartalmát képezze a gö= rög tragoedia története a legrégibb időktől az új= korig — csak röviden összefoglalva tárgyalván ben= ne a három nagy tragikus műveinek, és hogy a három nagy tragikus, Aeschylus, Sophocles és Euripi= des élete és költészete behatóan három külön— külön

Kötetben társpályázik. 1888-ban benyújtottam az első kötetet az első ortvaynak, melynek bírálói közül dr Abel Jenő levelező tag dicsérőleg nyilatkozott munkámról; a másik bíráló, dr Böthy Zsolt ren- des tag pedig nagyon több tekintetben kifogásolta el- lene esthetikai szempontból, de Abellel együtt ő is elismerte, hogy a Karátsonyi-díj egy része a munka első kötetének díjra fejében kiadassék. Az ortvay-értekezlet, melyben a két bírálat felolvas- tatott, kimondotta, hogy a díj kiadására csak az ki- adására nézve csak a második kötet benyújtá- sára akkor fog dönteni, de ugyanezen értekezletben számely tagok részéről kangsúlyoztatott, hogy a Ka- rátsonyi-díj csak esthetikai jellegű munkák jutal- mául képezhető

Mélyen tisztelt Főtitkár Úr! Tény az, hogy a Karátsonyi-díj ha nem is az alapító pontos szavai de talán intentiója és mindenesetre az eddigi ~~oss~~ usus

nézve csa
tetett oda.
Riadásá
Classica-
lay phil
Nowm a
ellentétbe
lás Nönö
tott meg
zá fogu
munka
1873-ró
mint m
jutalmá
zödésben,
logiai
Karátsony

ktam az
lói közül
ol Dorott
olt ren:
ásolat el-
ergült ő"
re a
usék. Az
elolvas-
ucz hi
benyúj-
erbelen
y a ka-
kább ju-
az, hogy
a szavai
ous usus

nevint csak aesthetikai jellegü irodalmi müvekrol itél-
lekett oda. Mivel azonban munkám elsö fökele, melynek
kiadását és dijazását idöközben a M. T. Akadémia
Classica-philologiai Bizottsága vállalta magára, fö-
leg philologiai célu és irányu, és ugyanigy szándé-
kozom a többi közletet is kidolgozni: nem szeretnék
ellentétbe jönni az elsö osztály intentióival, hanem kí-
vánt közönnelet mondva megbizásakor iránt tanusí-
tott megtisztelö bizalomért — mert csak igy merem koz-
zá fogni a nagy fáradsággal és költséggel járó
munka megirásához — legalázatosabb tisztem az
1873-ról kimaradt 200 arany Karátsonyi-dijról
mint munkámnak a megbizáskor kilátásba helyezett
jutalmáról ezennel lemondani, abban a meggyö-
zödésben, hogy munkám jobban illik a Classica-phi-
lologiai Bizottság kiadványainak közébe mint a
Karátsonyi-dijjal jutalmazott müvek sorába.

Ugyanezek az osztály elött való folmásolását

Kérve,
ovegyük milyen kiadást kíván Önnek

alázatos, voltgája

Budapest, május 26, 1891.

dr Pecz Vilmos

levelező tag.

Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Tudományos Osztályának

Budapesten

a Magyar Tudományos Akadémia Természettudományi Osztálya!

Legalázatosabb kérésemmel bátorkodom azzal alkalmatlankodni nagyságod előtt. hogy Bátyán Németh Kálmán nagyobb nevelő. Decemberi hónapban egy műveket mut nyilt bátorkodom a tudományos Akadémia elé terjeszteni. Januar 6án vissza utasította mi által bátyán nekem 387 ft kárt okozot. mert adósságot mit nálam mpolt honapon át Cserélt egy műnekbe vetette rendjét. s midőn látta hogy szamitása a tőrut ezet ki. Januari 10 ig télem eltünt rendőrségi lek is körözletem de mai napig róla semmit nem halhattam. mintán bátyán egyen egy könyvek örökösévé lett. bátorkodom a Tudományos Akadémia elé még egyszer arom kérésel elő terjeszteni. hogy kegyes kedjék egy dolgozatokat még egyszer átlatszitani és ha nem értéket tulajdonitanak a könyveknek ert nekem mint örökösének Németh Gusztáv Levélhordónak a legkegyesebben kiutalni kegyeskedne. ert hiszem tolmácsolnom felsőbb kegyes Nagyságod előtt. hogy mily helyzetben futtam által hogy bátyán mit nálam hitelezet és ön is ert csak kötelességemnek tartottam jelentani hogy mily válságos helyzetbe vagyok.

Alázatos kérésem megujitása mellett maradtam a Magyar Tudományos Akademia legalázatosabb szolgája

Kelt Budapest Május hó 27én 1891. Németh Gusztáv
m. kir. posta - tiv. levélhordó.

Kimen.

Németh Gusztáv
levélhordó

Aranyjános utca 29. I. emelet 10 szám

Budapest

123
1891

Véleményadás végett
kiadtk az I. osztálynak.
Budapest, 1891. május 26.
Heil
főcsikár.

Tisz. P. Meteorológiai Intézet.

(Caput verde v. Adelheid Kerdve Quelimane-ig) 10 órai időn állító
időmérő barométerleolvasásait. Ezek a leolvasások tehát magá
hajói, folytonos váltró) grográfiai helyzet mellett, még
pedig aneroidbarométeren történtek. A nap folyamán
10-20 perenkinti körökben tett ezen észlelések hosszú sora
1890 május 26-tól - július 9-ig tart. Nem látom
a barométre holosztenque "önmeghatározási" célt hogyanyba
vonatkozással se egyéb, bármily néven nevezendő, javítási
fogalmatosítását. A hiányzókat csak magyarázó
feljegyzésem, egyéb meteorologiai feljegyzéseim elmaradhatlansága
hiányait csak is ily általános megjegyzéssel tudtam,
hogy csak az esős napok, kivéve volt, hb. Ezen szá-
zokat nem tartom kiválthatóknak, semmi esetre pedig
az akadémia kiadványai során.

Budapest 1891 május 28-án.

Hellenbach
l. tag.

III Oszt. 1891 jun 15 7. [illegible]

Vécsey

V. Mengtánk Lóhó' i bevonulásának megérkezésük.

124

1891

Nagyságos Úr!

Ide adva vadó utasításom mintt
Ninek értelében nekü kiedelem,
nel vettem keresztlet.

Ostályunk óhajtája ei Mingt
Társunk emlékre eggiránt tiszteler,
tegemné Neki ho 22 gr. Andrássy
Rhanó felett mondandó emlékbeszéd
megtartásával magamra a vállalgam.

Fogadja Nagyságod kiváló tisz,
teletem biztosítását
Gent 1891 május 26

Khandrássy Béla

125

1891

Nagyságos Uram!

Hivatkozással Dr. Entz Géza műegyetemi tanár úr f. hó 26-án kelt levelére, melynek értelmében a Természettudományi szakosztálya f. hó 25-én tartott ülésében felkérte az állandó bizottságot, hogy Kiadásra előjegyzett értekezéseim /„A magyar fauna új békája" „Tritonja" és „Magyarország tavaink békái"/ tiszteletdíjából 200 az az Kétszáz frt előleget szíveskedjék rendelkezésemre bocsátani; mély tisztelettel bátorkodom Kérvényezni, mint az állandó bizottság előadóját megkeresni, hogy ezen 200 frtnyi összeg Kezeimhez juttatása tárgyában, intézkedni Kegyeskedjék.

Melyek után Kiváló tiszteletem Kifejezésével

maradtam

Nagyságodnak

Brassó 1891 évi május 28.

alázatos szolgája

Méhely Lajos

állami főreáliskolai tanár.

Erk 30/V. 57.

126

1891

Jelentés a Számadójáról

a Ier osztály 1891 máj 3ra tartott üléséből.

Az 1890-ik évre szóló Számadójában az uyanazon ében megjelent nyelvészeti érte-
kezések közül Dr. Asbóth Oszkárnak A hangsúly a szláv nyelvekben czímü érte-
kezése találtatván legérdemesebbnek (Bővebben a nyelvi és népismei körébe
ből XXV-k. 8. sz.), e tanulmány eldöntésére ismételt ai magyar szláv nyel-
veknek igen feltünő sajátsággal járó hangsúlyviszonyát. Fejtegeti, hogy ily hosszú
szótagokban álló nyelvekben hogyan lehetnek a hangsúlyozásnak mesterséges külön-
böző eljárásai: egyrészt, mely a szóban állandó hangsúlyhelyet állapít meg és
mesterségesebb, uggyanazon szónak alakjaiban változható hangsúlyhelyekkel; hogy
az előbbinek eredetibb volta nehány szláv nyelvnek, például az oroszok-
ó szerbnek e részben igen feltünő megegyezéséből, ha tudniillik ennek fölismeré-
se végett a szerb hangsúlynak sajátosságát minőségét is (amelyből ei lassúkés
dő hangsúly) számba vesszük. Nehány alakbani példákon azt is bemutatja,
hogy az egyszerűbb változó hangsúlynak egyszersmind funkcionalis jellemző
vonn (például ennyit, nincsen? különbözetet meg.) s megállapítja, hogy még ilyen
szorosb sajátsággal is a szláv nyelvek helyváltoztató hangsúlyukat
voltokép az indogermán őstörténetből örökölték, a mit az egész feltünő egyez-
ések a szanskrit tanúskodnak is görög meg a litván nyelvekből szépen igazolnak.
E tanulmányban, a mely nélkül bővebb tanulmányra készültségét is olvasóra bizvá-
tok tanusít, a szláv nyelvek összehasonlító nyelvtana becses adalékkal nyer.

Dörrerettel megemlékezvén a közelmult évtizedekről Bodrogvári László Hang-
súly a magyar nyelvben Balassa József-től (Nyelvt. Füzetek. XXI k.); A mondat
definitióját Balogh Péterről (Nyelvőr) Ens Mátyusföldi nyelvjárásairól Volkmer Ger-
gelytől (Nyelvőr)

128

1891

1891

Jelentés a Gorzejutalom'ról.

Az I:ső osztály 1891ki maj. 5ei ülésből.

A Gorzejutalom az orvhallgatók'i közöttök történelére volt tekintve a mult években s bevally az egyetlen pályamü volt arról ne nyertek jutalmat, mert ne volt befejezve. A jutalom kiadása akkorra halasztatott, a mikor a munka teljesen befejezve küldetik be. A pályaművek értesítése ügyében az akadémiai szabályi határozatának kötelességét: értesítem volt időt engedni neki s mikép volt a bíráknak. Olyan munkát nyujtott be, mely philosophiai tanulmányaiban hasznos tehetségéről van kivetlen tenni s tudományos irodalmunknak az dicsőségére szolgálna az egész anyagot, melyet a feladat kijelölt, de kiegészítő pontokra fől. A Görög műbölcselet crimei alatt foglalta az orvhallgató vizsgálódásunk tárgyai és közöttök jelentőségük is, melyek lényegökben ne voltak egyenlők, mint a görög orvhallgatók psychologiai és etikaiak. E darab munka külön részben kiválóan fogva mikép az alapvetésre. Egyik az, hogy angyalt tekintő teljességben adja elő; mint pedig az, hogy megelégtek az irodalmi magyarító feladatával. Nem valamely rendszer tanaiúl ülteni, forgalmi a fejtegetés irányit, hanem hogy minél teljesebben és minél kivalóbban megértesse. A mi vizsgálatunk részét e miatt kiegészítő nagyobb szolgálatot tett, mint tanne a legdicsőbb külföldi orvhallgatók tárgyait bárminemű fordításra.

Mindezeknél fogva a jutalom kiadását javasolhatjuk

127
1891

1891

Huszonharmadik akadémiai ülés

Az I-ső (nyelv- és széptudományi) osztály kilenczedik ülése.

1891. jun. 1-én

Gr. Csáky K. t. elnöklete alatt

Felolvastatott tanulmány!

Beöri Geiza értekezése kivándorlás Zealandról, melyből kitetszik, hogy ezen gyarmat nagyobb részben angol népből alakult, hogy ott a kivándorlás nem csak nem apad, hanem évről évre növekszik, hogy a kivándorlók ott jobb sorsra találnak, mint a hol születtek, hogy a kormány is mindent elkövet, hogy a kivándorlók ott jól érezzék magukat, hogy ez okból a kormány a kivándorlókat ingyen szállítja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja.

Ezután folytatólag előadta Beöri Geiza értekezését, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja.

Mindenki azt akarja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja.

Végezte a felolvasót hosszas vitatkozás követte, melyben a felolvasó állításait többen támadták, mások védték. Az ügy tisztázása végett a vitatkozás folytatólagos tárgyalását elhatározta az osztály.

Ezután Gr. Csáky K. t. elnök felolvasta a Kisfaludy-Társaság 1890-ik évi jelentését, melyből kitetszik, hogy a Társaság a tagok számát 1890-ben 1 rendes tagnak, 1 tiszteletbeli tagnak és 1 levelező tagnak gyarapította, hogy a Társaság a tagok számát 1890-ben 1 rendes tagnak, 1 tiszteletbeli tagnak és 1 levelező tagnak gyarapította, hogy a Társaság a tagok számát 1890-ben 1 rendes tagnak, 1 tiszteletbeli tagnak és 1 levelező tagnak gyarapította.

Ezután folytatólag előadta Beöri Geiza értekezését, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja, hogy a kormány a kivándorlókat ingyen földdel is ellátja.

Végezte a felolvasót hosszas vitatkozás követte, melyben a felolvasó állításait többen támadták, mások védték. Az ügy tisztázása végett a vitatkozás folytatólagos tárgyalását elhatározta az osztály.

Ezután Gr. Csáky K. t. elnök felolvasta a Kisfaludy-Társaság 1890-ik évi jelentését, melyből kitetszik, hogy a Társaság a tagok számát 1890-ben 1 rendes tagnak, 1 tiszteletbeli tagnak és 1 levelező tagnak gyarapította, hogy a Társaság a tagok számát 1890-ben 1 rendes tagnak, 1 tiszteletbeli tagnak és 1 levelező tagnak gyarapította, hogy a Társaság a tagok számát 1890-ben 1 rendes tagnak, 1 tiszteletbeli tagnak és 1 levelező tagnak gyarapította.

130

1891

1891

V. A Szép Tolaki Lirsef drámai jutalomért 1891-ben vigjátékok versenye nek a következő módozatok alatt. A verses forma ~~kívánt~~ a mű tényéül tekintetik, hasonló vagy közel hasonló tárgyú pályázat.

Jutalma 100 ~~forint~~ arany.

A beküldési határnapja 1891. szept. 30. A jutalom 1892 március 15-ei ülésben ada.

A jutalomnyert mű elsőbbsége a Nemzeti Színház tulajdonát képezi, kiadásra a szerző marad.

VI. A Fischer-Pesti alapítványból két évenkint jutalom kitűzetik három költemény vagy színmű legjobbika, mely lehet hymnus, óda, elegia, dal, ballada, költői beszély, tanköltemény vagy színmű.

Határnap 1890. szept. 30.

A jutalom csak önálló becsű munkának adatik ki. A jutalmazottak mű a szerző tulajdonában marad, a ki azt önállóan vagy valamely folyóiratban közölheti ~~ha~~ ~~ezt~~ ~~két~~ három évnap alatt ~~kinyomatni~~ tartozik kiadni; ha ezt nem teszi, a tulajdonjog az akadémiára száll.

~~Ik hoor geboren~~ ~~in~~ 1892 ~~te~~ ~~Wijk~~ aan
~~Ik hoor geboren in 1892 te Wijk~~ aan
~~Ik hoor geboren in 1892 te Wijk~~ aan
Ik ben in 1892 te Wijk aan Zee geboren, ik ga thans in 't 5 jaar ~~de~~ school en woon met mijn ouders aan den Zeedijk.

1892.

5093.75
4218.16
8879.59

9000
7176.02
1823.98

7647.56
6756.21
891.32

5517.10
4700.96
816.74

4602.
2425.40
2176.60

2612.70
2532.99
79.71

11399 / 95
11968 / 33.
431 / 62

6301.36
7176.02
774.66

Porty ügyvezéner + 166 / 66 kr.

875 ft Ozmán Sámu.
Zsigmondi 200 ftos vált

Kiegyl. Munkás.
15/III. 277.80.

Simor 700 ftja.

Kenyaval. 1274 / 16

Nyelvtud. Bizottság a
Melléa működési alapnak
megtérít 200 ftot.—

Mihács Péter előlege
200
Rainprecht előlege
45

Berg - Munkás rábrúg

150.500 bevétel
147.000.

7647.56
6556.24
1091.32

345910
326712
67622

24521.8
4151.78
6603.96

Értesítő	(: Tüllépés :)	1026 frt	29 kr
I. osztály	(: Maradék :)	144 frt	55 kr
Nyelvtud. Bizottság	(: M :)	591 frt	32 kr
Irodalomtört. Bizottság	(: M :)	1636 frt	60 kr
Class. Philol. Bizottság	(: M :)	79 frt	71 kr 2452.18
II. osztály		—	—
Történelmi Bizottság	(: M :)	2431 frt	62 kr
Archaeol. Bizottság	(: M :)	1407 frt	36 kr
Nemzetg. Bizottság	(: M :)	875 frt	59 kr 4714.57
III. osztály	(: M :)	2698 frt	64 kr
Math. és Term. Bizottság	(: M :)	816 frt	14 kr
Hadtud. Bizottság	(: M :)	637 frt	4151.78
Könyvkiadó Bizottság	?	?	
Széchenyi iratai	(: M :)	375 frt	
Tulalmak			
Budapesti Szemle		—	—
Ungarische Revue		—	—
Naturwiss. Berichte		—	—
Könyvtár	(: T :)	499 frt	92 kr
Palota és Bérház	(: T :)	1379 frt	62 kr
Vegyesek	(: T :)	277 frt	84 kr.

134

891.

Mélyen tisztelő ostrábyhalmi Ifr.'

Van szerencsém ezennel a Classica philologiai Bizottságnak a Lefalgó évről szóló számadását s jövő évre megállapított költségvetését az I. osztály szine elé terjeszteni.

A classica philol. Bizottság

1890-ről szóló számadása

A Bizottság ez évre ministeri subventiónal 1500 ftot

az I. osztály részéről 1112 ft 70 kr

összesen 2612 ft 70 kr

kapott.

A ministeri subventio

a következő két tételre volt előirányozva:

1) Platon Theaitetosára . . . . . 440 ft

2) Jerab Herodotosának I. kötetére 1060 "

Kiadásra elkölteték:

a) nyomtatási költség fejében: 276 ft 80 kr.

b) Csengeri János segédi tiszteletdíjául

a revisiót s a görög szöveg javítását 56 ft

c) Simon József nek még 2 ivért járó tis-

teletdíjául . . . . . 60 ft

összesen 392 ft 54 kr.

Az I. tétel 440 ftjából marad tehát.

47 ft 46 kr.

A 2. tétel 1060 ftjából elköltetett:

a) dr Gerlé Józsefnek irói tiszteletdíja fe-

jében f: 30 iért, ire 25 ftjával számítva: f 750 ft

b) dr Csengeri Sámuelnek rendőri tiszt. díjául

f: ire 5 ftjával számítva: 150 ft

Összesen: 900 ft

Elköltetlen maradt: 160 ftt.

A kék tételbeli maradék összesítve: 207 ft 46 kr.

Ezt az összeget a bizottság a Városi-tanács-

nak utólagos beleegyezés végett bemutatta.

Az Anthologiához a hirdetőnek egy kisebb hoz-

zájárulás tekintetében még bizottság hiányzik

hat is kellett választani: mely a közgyűlés elé

kerülne elfogadás.

Nyomtatási költségül 97 ft 55 kr.

Jóváirandó díjul 1 iért 30 "

Összesen: 127 ft 75 kr.

E szerint az 1500 ftnyi ministeri sábon-

tásból elköltetlen maradt

77 ft 71 kr.

Az országgyűlésről kapott 1112 frt. 70 kr.

következő tételekre volt előirányozva:

1.) A Sándor-cholera-ápolás járó díjai

[illegible] mely 560 frtot tesz: frt. . . . . 460 frt

2.) A görög hagyaték I. kötete nyomdai

költségeire [illegible] összesen 452 frt 70 krban: 252 frt 70 kr.

3.) Előadói tiszteletdíj . . . . . 400 frt.

Összesen: 1112 frt. 70 kr.

[illegible] tétel kifizettetett.

Az 1891-re szóló költségvetés

Az 1500 frtnyi minister. rendelet a következő két tételre van előirányozva:

1.) Herodotos I. kötetére [illegible]

40 ív:

a) nyomtatón [illegible] kéknyomásban 800 frt.

b) Írói tiszteletdíj 10 ívért . . . . . 300 frt.

c.) A görög szöveg javításáért [illegible] 30 ívért: 90 frt.

Összesen: 1190 frt.

2.) Dr. Pennelly Géza magyar Calojáni-

fordítására

a) Írói tiszteletdíj [illegible] 6 ívért: 180 frt

b) Nyomtatásra . . . . . 209 frt. 71 kr.

Összesen 389 frt 71 kr.

A két tétel együtt véve: 1579 frt 71 kr.

az 1890-re [illegible] többet az 1890-ki pénzből

[illegible] 79 frt 71 kr. megtakarítással fedeztetik.

az osztálytól a bizottság a következő tételek

költségét kéri:

1) a Pénzes csoportokért járó utiköltség

tételeit saját hatáskörét — — — 100 frt

nyomtatási költségét 88 f 35 kr.

és Németh Géza titkár saját

költségét hatáskörében való kiadási

mik legyűrendő összeg minden —

jóra nézve: — — — — — 50 f

Összesen 238 f 35 kr.

2) A jövő kongresszus I körének

nyomtatási költségei 700 frt.

Ecker úti titkári díjat / 24 iven

ként 30 frttjával számítva / 720 frt.

Összesen 920 frt.

3) Térképek Sajnálása 150 frt

4 Előadói tiszteletdíjak 400 frt.

Az osztálytól kért összeg : 1708 frt 35 kr.

Ehhez számítva a minden subventiót nyerő

egy szakosztálytól januárra irt összegezőlevelünk

a Curia kiadásában forditandó, a classicus phi-

lologiai kiadások jövő évi költségeinek

együtt összege : 3288 frt. 6 kr.

Budapest 1890. dec. 23. tartott ülésünkből.

Ponori Thewrewk Emil

titkár elnök

Követelések állása

az ügyész úrnál

III/iii.

Mélyen tisztelt Akadémiai Szakosztály!

Tiszteletel alulirott bátor vagyok arrat a kérés-
sel járulni a mélyen tisztelt akadémiai-szakosz-
tályhoz, hogy az 1891 január 12-ki osztályülésen
bemutatott s az Értekezések a történet-tudomá-
nyok köréből 1891 évf. 1 sz. alatt megjelenő
Tanulmányok a rómaiak daciai aranybánya-
vatáról cimü dolgozatomnak az 5 évet
meghaladó rézért járó tiszteletdijat is
engedélyezni és kiutalatni méltóztassék.
Munkám a több irben szükségessé vált
s nem csekély költségembe került budapesti uta-
zásokon kivül több éven át ismételt kisza-
dulásokkal járt s az anyag összehordásánál

nem vévetülvén semmiféle támogatásban,
utazási kiadásain tetemesen felülmulják
azon összeget, mennyit a mélyen tisztelt
akadémiai szakosztály megjelenő dolgozatok
tiszteletdíja címen kiérdemelni me-
rendés vagyok.

Sminthogy a feldolgozásra
fordított idő és szellemi munka annyi
a mélyen tisztelt akadémiai szakosztály
kegyességétől semmiesetre tiszteletteljes
kérésem méltányos elintézését, hogy
19 lapnyi- tudományának az akadémiai
pénztárra esedék, vagy esedék részletes
s annak családjával megalkuvó

tiszteletére nékem azonban mégis tanúnak kevés

örömről lenni kell

Kérésem után kiválló tiszteletével vagyok

a mélyen tisztelt Akadémiának

Deva, 1891 július 14

alázatos szolgája

Téglás Péter

Érk. 1891. július 16.

140

1891 aug 1. 6 Ft.
II oszt

1018. sz.

1891.

Áttétik a II. osztályhoz.
Budapest, 1891. júl. 16.

Szalay
h. főtitkár

VII. 14

Nagyságos Főtiszteletű Úr!

Folyó évi június hó-án 35 p. a. kelt
nagybecsü és örvendetes értesítése folytán
bátor vagyok tiszteletteljesen
orosz-magyar Szótáromra 785 ívnyi 3137
lapra kiterjedő kéziratát megbírálási
végett elküldeni a magyar
tudományos Akadémia főtitkári hivatalának.

Magamat és kéziratomat becses
figyelmébe ajánlva s kedvező bírálattal
várva, kiváló tisztelettel maradtam
Klausenburg (u. p. Abtya, Templomárnegye)
1891 augustus 14-én.

alázatos szolgája
Mikszáth Sándor
gör. kath. lelkész.

ACADEMIA
Főtitkári Hivatal

Érk. 1891. szept. 1.

145

448.

Áttételik az I.-sö osztályhoz meg"
bírálás végett.

Budapest, 1891. szept. 1.

Szily
főtitkár.

Méltóságos Báró!

Mélyen tisztelt Akademiai Elnök!

Alulirott azon tiszteletteljes Körlettel fordul Méltóságodhoz, hogy Akademiánk Kebelében elfoglalt elnöki állásáról a „Nemzetgazdasági és Statisztikai Bizottságban, más irányban, különösen pedig tudományos és publicistikai munkálatok által való, nagyobb elfoglaltsága-nál fogva, lemond, s a Méltóságos Elnök Ur

Az e hónapban függőben levő ügyek iránt alulirott a következőkről tesz jelentést. Megjegyzem, miszerint alulirott a kinevezett Bizottságnak, melynek élén majdnem egy fél évtizeden át működni, szerencsés volt: Gyulai vidéki működési, s azok sikeres keresztülvitelét támogatni, Kötelességének ismerendi.

Maradva Mélyen Tisztelő Előtt Ur

mélyentisztelő híve

Budapest Szept. 1-én 1891.

Kautz Gyula
akad. rendes tag.

Magyar Tudományos
AKADÉMIA
Főtitkári hivatal.

Ék. 151/1891. okt. 20.

500.

Kiadatik a II. osztálynak.

Budapest, 1891. decz. 10.

Szily
főtitkár.

2

IX 1

62 fr. 8 kr.
Lexi. 20.

152
1891

Török-Becsén
91. IX-18.

Kedves Imrém!

Van dészen egy kis értekezésem, melyet az Akademiában felolvasni óhajtanék. Czime ez: „Olábok költöztetése Délmagyarországon a múlt században." Ismeretlen levéltári új adatok a telepítések történetéhez. Igen szépen kérlek, légy kegyes a felolvasást valamelyik ülésben napirendre

./.

tenni, s engem arról értesíteni. Lehetőleg személyesen fogok megjelenni. Magától értetik, hogy elsőnek szeretnék olvasni, s nagyon lekötelezné, ha egy olyan alkalomra tűznéd ki az értekezésemet, midőn székfoglaló nincs, vagy nálamnál idősebb tag nem olvas.

Tibus barátunk nálam volt a szünidőben. Kedvesen emlékeztünk meg rólad is. Most

./.

./.

pedig kivánom, hogy az akadémiai és egyetemi munkaévet megelégedésben és friss egészségben eltöltsed.

Kitünő tiszteletem nyilvánitásával maradtam

leghivebb barátod

Beuszklárnyi Mihály

Nagyságos Főtiszteár Úr!

A m. kir. Akademia ügyrendje 245-ának b) pontja értelmében „Nem-akademikusok ha pénzbeszen akarnak előadást tartani, erre minden egyes esetben az Akademia engedélyét kell kikérniök, melyet az illető osztály előterjesztése alapján, az összes-ülés ad meg." A Mély tisztelettel bátorkodom kérni Nagyságodat, kegyeskedjék répeme az okt. 5-iki összes ülés alkalmával kieszközölni az engedélyt arra, hogy a II. osztálynak f. évi okt. 12-iki vagy legalább a nov. 9-iki ülésén pénzbeszen mutathassam be „A szepesi jog. [Zipser Willkür]. Viszonya a „Sachsenspiegel"-hez, a „Schwabenspiegel"-hez és tarai particularis jogainkhoz." czimü tanulmányomat. Particularis jogaink még épen nincsenek annyira feldolgozva, hogy ezen a téren egy, bárki pénzebb igényü tanulmány is ne birhatna valamicsoke értékkel. Ez bátorit kérésemnek előterjesztésére, melyet magyarázva mély tisztelettel vagyok

Lőcsén 1891 szept. 23-án

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Dr. Demkó Kálmán
ág. hitv. főgimnáziumi tanár
igazgatója

Sept. 30–1891

64/1.

153
1891

Kiadták sürgői ügyek
Erdős vejét a II.
osztályban.
Pest 1891 26/IX

Schl
Főkönyv.

A 23

Nagyrágyos Főtáblabirái Úr!

Mindenek előtt legtisztább köszönetemet nyilvánítom kegyenegéért, melylyel bejelentett értekezésem ügyében engem értesíteni szíveskedett. Nagyrágyodnak értesítése szerint az értekezés valamely főtáblabeli tag útján a II. főtáblának nov. 9-iki ülésén mutattathatnám be s a személyes felolvasásra a nov. 30-iki őszszes ülés adhatná meg az engedélyt.

Szilágyi Sándor úr, kit értekezésem bejelentésére felkértem, f. hó 5-én kelt levelében arról értesített, hogy Nagyrágyod küldatta vele, miszerint „értekezésem a nov. ülés sor rendjébe felvételett s ez az illető értekezletben fog bejelentetni, mely ort pendentit." Minthogy hivatalos teendőimtől távozásra előleges engedélyt kell kérnem; mély tisztelettel kérem Nagyrágyodat, kegyeskedjék értesíteni arról, vajon felolvasásom részére a nov. 9-iki főtáblaülés türetlek-e ki?

Mély tisztelettel nyilvánítása mellett vagyok

Lőcsén 1891 október 10-én.

Nagyrágyodnak

alázatos szolgája

Dr. Demkó Kálmán

ált. törvényszéki ügyvéd

153
1891

Museum 24/VI 91

Tisztelt osztálytitkár Úr!

Vosinszky Mórnak megbirálás végett junius 8.-án hozzám küldött s itt visszamellékelt három rendbeli kéziratára nézve van szerencsém jelenteni, hogy az <u>őskoriak lakásai</u> czimü kézirat, mely főleg a külföldön is hires lengyeli ásatások eredményeit foglalja össze, igen becses dolgozat, mely a külföldi praehistorikusok munkáit is kritikával tekintetbe veszi, s melynek kiadása <u>minden tekintetben</u> ajánlatos.

Bibl. Zeit. 26

154/1891

Szintugy ajánlhatom „a lengyeli telep ősKori edényfestése" czimü Kézirat Kiadását, valamint a lengyeli telep első népének Kormeghatározása czimü szorgalmas Kéziratáét is.

Ha azonban mind a hárow munKálat Kiadatása financiális nehézségekbe üstKözneK, még is Kivánatosnak tartom a tudomány érdeKében, hogy az ősKoriaK laKásai czimü monographia Kiadasséra.

Budapesten 1891. szeptember 24.

Szilády Károly

Pályázat

(a kereskedelmi törvény életbeléptetése.)

I. A kereskedelmi vallástételek. Kelcsi, Hegedüs S.

Tétel: Die Lehren gewerbl. Gesellschaften

1. A Váradi-jutalomnyert, melyre a magyar kömyvi bíróságok (váltóbíróság) felállításának körül, mely a XIII. és XVIII. században ezirányú törekvés volt, részletes, a főtárgyat 1561. szept. 30. határozattal felölelő ismertetést adjon be.

Győr-pályázat.

(A kórházfejlesztési törvény intézkedései.)

I. A fővárosi vállalatok. Kelcki. Hegedüs S.

1. Közös jótékonysági, melyre a magyar könnyű lovasság (huszárság) fennállásának százados ünnepe a XVII. és XVIII. századbeli ezredek tiszteletére rendeztetett 1907. évi dec. hó harmincadika pályázatot hirdet.

155

1849

Nagyságos Uram!

Ide mellékelt dolgozataim alapján azon tisztelettel jes kérelemmel fordúlok Nagyságodhoz; méltoztassék nekem a m. k. t. akademia ajánlását s erkölcsi támogatását kieszközölni. Múlirott ugyanis egy évi szabadság- s állami ösztöndíjért folyamodtam a magas Kormányhoz s a feudalismus és a középkori institutiok behatóbb tanulmányozását tűztem ki külföldön való tartózkodásom czéljául. –

A feudalismus és a középkori institutiók kizárólagos tanulmanyozása s feldolgozása még hézagpótló s azért ajánlatos hazai történetirásunkra nézve. –

Ezen munkakörrel már több év óta foglalkozom, a nélkül, hogy a mostoha viszonyok között vidéken tanárkodván nagyobb irodalmi tevékenységet kifejthettem volna. –

Miután a magas Kormány az utazási ösztöndíj engedélyezését a m. t. tudomány

akadémia jóváhagyás ától tette függővé

teljes bizalommal megujítom kérelmemet

s maradok

tisztelettel

Nagyságodnak kész szolgája

Dr Szilágyi Albert

a nagy-kállói m. k. áll. főreáliskola

tanára. —

Nagy-Kálló 1891 okt. hó 1én

Dr Pauer Imre

a m. k. akademia

II /tört./ osztály titkár

160 / 1891 irának

Budapestről

Dr Szilágyi Albert

kéréséhez

M. TÖRTÉNELMI

TÁRSULAT.

Budapest, 189 1 évi 3.

Kedves barátom!

Kérlek hogy alányom
leírni és jelentsed be a legközelebbi érte-
kezletünk hogy Kerén arról ing on engedélyt
hogy
" Demkó Kálmán: A Vizsai jog viszonya
a Sachsenspiegelhez a Schwabenspiegelhez
és hazai provincialis jogainkhoz "
Szívesen fogadtatnám az Akta-
demiában, mint ajánlott jelentést is egyen.
Sőt kérem a felolvasást az Osztály
vagy közönségi gyűlésre bízni
Szíves ölel

régi barátod
Fraknói

2/054

888

Kivonat
a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága
1891. okt. 3-án tartott ülésének
jegyzőkönyvéből.

11. Olvastatik B. Ensel Sándornak az Akadémiához intézett és innét véleményadás végett a bizottsághoz áttett beadványa, melyben „Helynevek magyarázója" cz. mű mint „megjelenendő" 4-ik füzetének anyagi és szellemi támogattatását kéri; jelesen kéri az Akadémiát, hogy művének 100 példányban leendő megvétele és a birtokában lévő helytörténeti anyag átengedése által tegye lehetővé a mű folytatását.

A bizottság egyes tagjainak nyilatkozatából meggyőződvén, hogy a mű nem áll a tudomány és tudományos kritika mai színvonalán; másrészt pedig tudomása szerint az Akadémia birtokában nincs oly helytörténeti anyag, melyet a szerző ily természetű munkában felhasználhatna: a maga részéről nincs azon helyzetben, hogy a szerzőt a kért anyagi és szellemi támogatásban részesítse.

Jelentés tétetik bán
biz. előadó.

A M. T. Akadémia II. osztályának.

Kivonat.

a Magy. Tud. Akadémia 1891. október 5-én tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

A főtitkár bejelenti Haan Lajos l. tagnak, Békésvármegye Lankadatlan buzgalmú monographusának augusztus 12-én bekövetkezett elhunytát.

Az Akadémia fájdalmas részvéte veszteségének tudomásul nagyérdemű tagjának elhunytát és felhívja a II. osztályt, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozzon.

Szily,
főtitkár.

1900.6 — 2/5.

162

1891

Kivonat

a M. Tud. Akadémia 1891. október 5-én tartott ősszes ülése jegyzőkönyvéből.

183. A főtitkár bejelenti Ballagi Mór r. tagnak f. é. szeptember 1-én, Podhorszky Lajos l. tagnak augusztus 26-án és Raja Rajendrolala Mitra kült. tagnak július havában bekövetkezett elhunytát.

Az Akadémia fájdalmas részvéttel ve, szi tudomásul nagyérdemű tagjainak elhunyt s felhívja a III. osztályt, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozzon.

Szily
főtitkár.

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. október 5-ikén tartott ösz. ülése jegyzőkönyvéből.

Bemutattatnak a f. évi szeptember 30-ikáig beérkezett pályamunkák.

Átadtatnak az I. sz. osztályhoz.

Schulz
főtitkár.

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. októben 5-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Bemutattatnak a f. évi szeptember 30-ikáig beérkezett pályamunkák.

Utasíttatnak az illető szakosztályokhoz.

Ivány

főtitkár.

1870 ord. 8 Fol.

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. október 5-ikén tartott ősszes ülése jegyzőkönyvéből.

188. A főtitkár felolvassa a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter úr julius 4-én kelt átiratát, melyben az Akadémia felszólíttatik, hogy a felállítandó csillagvizsgáló torony kérdésében kiküldött bizottságba a maga részéről egy-két szakértő tagot jelöljön ki.

Kiadatik véleményadásra a III-ik oszt. tálynak.

Szily
főtitkár.

III ops. 1891 okt 19. 8 Értelj

4 pars

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. október 5-én tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

181. Elnök úr bejelenti Haynald Lajos igazg. és tiszt. tag június hó 4-ikén bekövetkezett gyászos elhunytát.

A III. osztály felkéretik, hogy emlékbeszéd tartásáról gondoskodjék.

Szily
főtitkár

III ofs. 1891 okt 19. 8 Evs.

3 pons

F 5

Kivonat a Kazinczy bizottságnak 1891. október 6-kán tartott ülése jegyzőkönyvéből, a mely az Irodalomtörténeti bizottság 1891. nov. 2-án tartott ülésén bemutattatott:

5.) Jegyző előterjeszti az 1891. évre a Kazinczy levelezése II. kötetére folyt 2000 frt hova fordításáról szóló jelentését. Az összeg a következő tételek szerint utalványoztatott ki:

a) Hornyánszky V. nyomdásznak az I. Kötet hátralékos részeért	450 frt
b) Szerkesztő t. díja a II. Köt. 34 ívnyi tartalmáért	340 "
" " " " " " 5 " jegyzeteért	150 "
" " " " " " 28 lapnyi bevezetéséért	52 frt 50 kr.
c.) A bizottság jegyzőjének díja	100 frt
d.) 38 ívnyi másolásért	50 "
e) Hornyánszky V. nyomdásznak a II. Kötet nyomtatási költségéből 1185 frt 41 krajczárból utalványoztatott	800 frt
f.) Vendéghegyi könyvkötőnek 600 példány fűzéséért	34 frt 32 kr.
Összesen	1976 frt 82 kr.

Hornyánszky V. nyomdásznak még jár 385 frt 41 kr., s ha a még rendelkezésre megmaradt 23 frt 18 kr-t levonjuk ez összegből, tényleges tartozás 362 frt 23 kr.

Tudomásul szolgál.

Előirányzat 1892. évre Kazinczy Ferenc levelezése III. kötetére.

Előirányoztatik a III. kötetre	2000 frt
Ebből fedezendők a következő tételek:	
a) Hornyánszky V. nyomdásznak a II. kötet hátralékos részeért	362 frt 23 kr.
b) Szerk. t. díja a III. kötet 35 ívnyi szövegéért à 10 frt	350 "
c) " " " a bevezetéséért 1 ív à 30 frt	30 "
d) " " " öt ívnyi petite jegyzetért à 30 frt	150 "
e) Bizottsági jegyző t. díja az 1892. évre	100 "
f.) Nyomdának 35 ív szöveg és 1 ív bevezetés, összesen 36 ív garmond szedéséért s nyomtatásért 600 példd à 23·50 frt	861 frt

g.) Öt ív petite jegyzet nyomatása körülbelül à 28 frt . . . . . 140 frt
h.) Borítók és kötés együttvéve körülbelül . . . . . 60 „

Összesen: 2053 frt 23 kr.

Az 53 frt 23 kr. túlkiadás fedezete egyelőre függőben hagyatik.

Kelt Budapesten, az Irodalomtörténeti bizottság 1891. decemberi 18-án tartott üléséből.

Jegyezte:

Dr. Váczy János
bizotts. jegyző.

163
1891

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

259/1891.

Tekintetes II. Osztály!

Bizottságunknak időközönként ide bemutatva volt jegyzőkönyveiből méltóztatik arról tudomással bírni, miszerint hazánk közgazdasági és kézművelődési állapotainak megismertetésére rövid megyei monografiákat készittetünk, a melyek egyenként a „Nemzetgazdasági Szemle"-ben megis jelennek és melyek időközönként külön kötetes kiadásban is kiadatnak. Ezen kötetes kiadás az Akadémiának külön költséget alig okozna, mivel az a Nemzetgazdasági Szemlében már megjelent felolvasások külön lenyomataiból készül. Az első kötetnél azonban kivételesen nagyobb kiadással állunk szemben, mivel az 1890. év előtt megjelent monografiáknak kilenczen külön lenyomatai elmaradtak. Emeklövetkeztében beállt

annak szüksége, hogy nehány ív ujból szedessék, miért is kérelmünk oda megy, méltóztassék megengedni, hogy a nemzetgazdasági iródák táránál ez idén mutatkozó ~~Kényszer~~ fölöslegből 400. forint a megyei monografiákra fordittathassék.

Tisztelettel

a nemzetgazdasági és statisztikai bizottság.

Kautz Gyula
elnök

Kautz Gyula
előadó.

1891 vol. 9

164
1891

1891. Oktob 6. 10. I. osztályértekezlet.

Elnök: Hunfalvy.

Titkár: Gyulai

Theuerdank, Zichy Antal, Gedrikot, Csiky, Szinnyei, Gerecziy, Károly, Fraknói.

1.) Jegyzőkönyv hitelesítése.

2.) kerecegesített a helyes; ~~jövőlibigatási ügyben~~ ~~ítéletet~~ ügyben ige nem készülhet a jövőtől hanem a beléla-ot-es-ö képzővel alkotott melléknévből válik.

3. Az elhunytakról tartandó emlékbeszéd: Ballagiról Imre. Rajnaldalokról Dukas. Thorotzkyról?

4. Karl und Landmann von Tyrol?

5. Lovenotzen jogviszonyai. Nem foglalkoztak el.

6. Benedek Elekről szóló cikke. Nem fogadtak el.

7. Mikszáth Sándor cikke. (Az országgyűlés) Asbóth közlé.

8. Jövő ülésre: Theuerdank Szinnyei magyarosítása. Szinnyei: Magyar igeidők

9. Folyóiratok.

Felolvasók: Zichy elnök, Csiky, Gerecziy.

Szinnyei: Csiky, Szász K., Vadnai, Bánóczi és Szigeti!

Hadarday: Gyulai, Lévay, Arany László

1891 Octo 6. 10 I. orsz. főtörténeti

Elnök: Hunfalvy.

Titkár: Gyulai

Theurecok, Zichy Antal, Goldziher, Csiky, Simonyi, Szterényi, Lehr, Fraknói, Fejérpataky

1.) Jegyzőkönyv hitelesítése.

2.) Hercegesített a helyes: ~~gyűlési jegyzőkönyv~~ hae ~~ülésről készített~~ ilyen ige nem közvetlenül a gyűlésről hanem a bélyeg-ol-es-ö képzővel alkotott melléknévből válik.

3. Az elhunytakról ~~tartandó~~ emlékezendő: Balogh Ferenc, Rajnáról Lukács Dukas. Horváthyról?

4. Carl und Landmann von Tyrol?

5. Lovenossen jogaindványa. Nem foglalkozni vele.

6. Benedek Károly levele. Nem foglalkozni vele.

7. Mikszáth Sándor levele: (Országgyűlési tudósító) Asbóth Károly.

8. Jövő ülésre: Eötvös Károly és Rajnáról Lukács Dukas. Simonyi: Magyar igéről

9. Pályamunkák.

Telekiekhez: Zichy, Csiky, Szerdahelyi

Fáraónak: Csiky, Szász K., Vadnai, Bánóczi és Szigeti.

Nádasdy: Gyulai, Lévay, Arany László

Telenvoltak: 5075. 20
478. "
5553. 20

378
1891.

Nagyságos Osztálytitkár Úr!

Folyó hó 12-én 80 sz. alatt hozzám intézett becses felhívá-
sára van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy
megboldogult tagtársunk Haan Lajos felett ta-
lmi emlékbeszéd elkészítésére szívesen vállal-
kozom, — és ezt — hat valami váratlan akadály
közbe nem jő — a jövő év tavaszán óhajtom
felolvasni.

Kiváló tisztelettel

Szentesen, 1891. évi 14.

Zsilinszky Mihály
l. tag.

167
1891

Tekintetes Bizottság!

A Tekintetes Bizottság f. évi április 20-án tartott ülésében az alsó Tisza vidékének és a szerémi dombvidéknek átkutatására utazási segélyül 150 frtot megszavazni méltóztatott részemre utalványozni. Van szerencsém ezennel a Tekintetes Bizottságnak ezt a jóindulatú támogatását megköszönni és jelenteni, hogy f. évi május hó második felében megkezdtem a geologiai kutatást a szerémi dombvidéken és az alsó Tisza mentén; szeptember hóban pedig szabadkai körutamba lépek be.

Az akkor szerzett tapasztalataimat, a szabadkai arteri kút leirása alkalmával kivánom közölni. A tél folyamán szándékom pedig jelzett körletemet megjárni s már most arra kérem föl a Tekintetes Bizottságot, hogy urgamumában ennek a dolgozatommak helyet adni méltóztassék.

Budapest, 1891. október 15-én.

Kiváló tisztelettel

Halaváts Gyula
kir. osztálygeologus.

A magyar tudományos akademia
Tekintetes Mathematikai és Természettudományi
Állandó Bizottságának
Budapesten.

Erk 21/X 91.

52.

166
1891

Tekintetes Főnök úr!

A bolgár népköltési gyűjtemény kiadásának ügyében van szerencsém Méltóságodhoz fordulni, mely végett először is röviden előadom a dolgok jelen állását. Midőn a bolgár irodalom nagy érdekeinek szolgálatában a fordítási bizottság tagjává neveztetni méltóztatott, ezen előmozdító állásomat azon meggyőződésből fogadtam el, hogy a bolgár népköltési gyűjtemény kiadásának ügyét is előbbre fogom vihetni. Ezen meggyőződésemet azon körülmény is megerősítette, hogy a bolgár népköltési gyűjtemény kiadásának ügye már régóta függőben van, és hogy ezen ügy elintézésére a bizottság tagjai közül többen is hivatva érezték magukat.

Az említett népköltési gyűjtemény kiadásának ügyében, először is, azon körülményről kell Méltóságodat értesítenem, hogy a kéziratban levő bolgár népdalok közül csak egy részt fordítottak le magyarra, mely részben a történeti dalokból, részben pedig a szerelmi dalokból áll. Ezen fordítások közül is csak egy részt találtam alkalmasnak arra, hogy azt a gyűjteményben közzétegyük. Ezen válogatásnál azon elvet követtem, hogy a bolgár népköltésnek csak azon termékeit fordítsuk le, melyek a bolgár népköltésnek jellemző vonásait magukban foglalják, és a melyek a bolgár népköltésnek más népek költészetével való összehasonlítására alkalmasak. Ezen elvet követve, a bolgár népköltésnek azon termékeit, melyek a bolgár népköltésnek jellemző vonásait nem tartalmazzák, vagy a melyek a bolgár népköltésnek más népek költészetével való összehasonlítására nem alkalmasak, a fordítás fáradságától megkíméltem.

Az említett népköltési gyűjteménynek kéziratban levő részét, véleményem szerint, két részre kellene osztani, úgy hogy a két részben összesen körülbelül 1000 darab, mintegy 20 ívnyi terjedelmű gyűjtemény jelenjen meg. Ezen gyűjteménybe lépne az a mintegy 200 darab, mely a fordítási világba lépne és mely a két részben foglaltatnék.

A mi magyar nyelvi szempontból a kéziratban levő fordításokat illeti, azt hiszem, hogy a fordítások jók, sőt azt is hiszem, hogy a fordítások olyan magyarok, hogy ezen kéziratból bármely magyar ember jól tudna magyarul.

168
1891

sokra is — a könyve formája által
mintegy szóbeszédes előadásnak
szerkesztésére kívánt — alkalmat is
sőt sokszor kényszerített.

Egyébiránt nézve, a nyelvi és
ethnographiai, történelmi stb
részletekkel és tanulmányokkal
tehát felszerelendő munka — mint
bolgár népköltési gyűjteményé —
megszerkesztését (csak e munkában
való részben is) kívánatosnak
tartom minden tekintetben nézve ugyancsak —
nek — sőt az által, hogy mint
a legközelebbi szomszéd irodal
mi nemzet mit sem tudjuk az a
művelt egyetemnek ad — mint
illőséget is hozzánk tartom.

Budapest 891 okt. 20

Szarvas
r. t.

A létért való küzdelem közönséges harczában kevesen vannak, kik a jelen nyugodt egyhangusága között a mult viharos mozgalmaira visszatekintve lelkesedéssel hódolnak azok emlékezetének, kik a csüggedés napjaiban ihletett fiai voltak a hazának, — kiknek szavai bizalmat ébresztettek a jövőben, dalai bátorságra buzdítottak a jelenben, lelkes szózatai a csapások között kitartásra ösztönöztek. Az ihletett ajak elnémult, a kripta ürege bezáródott, a költők szétszórt hymnusai s ódái elsárgult levelü poros könyvekben hevernek, — s az ujabb nemzedék csak apáik regélő ajkairól tudja meg, ki volt a költő és mit köszönhet neki a nemzet. S ha ezek az apák is az ősök mellé költöznek, — magukkal viszik a régi jelesek emlékét, akik ettől fogva az irodalomé, meg a történetéi lesznek.

De mégse mind! A hálás utókor érczbe önti, márványba faragja némelyik alakját, felállítja szobraikat nyilvános helyei hozzáférhető pontjain, hogy jeles fiai folytonosan közötte legyenek az unokáknak, a kik ismerjék őket, lássák, tudják, mint kell a hazáért tenni s lelkesülni.

Magyarország majdnem minden megyéjének jutott egy-egy jeles szülött, akire büszke az egész megye. Egymásután emelnek szobrokat a jeleseknek, akiknek a nemzet életének nyomasztó napjaiban sokat köszönhettünk.

Az utóbbi időben Vasvármegye jeles szülöttének Berzsenyi Dánielnek emlékére emelendő szobor érdekében élénk mozgalom indulván meg, az e czélra megalakult szobor-bizottság lelkesedéssel határozta el 1891 október 11-én tartott ülésében, **hogy Berzsenyi Dániel szobra Szombathelyen**, mint Vasvármegye székhelyén, **a Széchenyi-téren levő ligetben állíttassék fel.**

Hogy e magasztos czél megtestesülést nyerhessen, a megye lelkes közönségének támogatására van szükségünk. Berzsenyi Dániel az egész nemzeté, de szorosabban mégis a mienk; a mi családunkhoz tartozik ő, Vasvármegye szülötte. **Szobrának felállitása a megye közönségének legyen érdeme.** Ne mondják, hogy egyesek vagy egy város lelkesedése rótta le elismerését nagy költője iránt: legyen abban érdeme, része, ha még oly parányi is, a megye minden hü fiának: ne a tehetősek kisebbsége állítsa fel, hanem Vasvármegye közönsége. — **Emeljen Berzsenyinek szobrot a közlelkesedés, a közadakozás,** hogy a jövendő nemzedék tisztelni tanulja bennünk a lelkesedést, s tanulja meg apáitól az érdem elismerését, jeleseinek tiszteletét.

169
1891

Hálás szerep jutott a költőnek, hol a haladás geniusa osztogatja koszoruját. Hol volna a magyar, ha a költők vissza nem varázsolják a sajgó, csüggeteg szivekbe a multak dicsőségét, ha erőt, lelkesedést nem öntenek a kétségbeesett lelkekbe? . . .

Berzsenyi Dániel korának kimagasló alakja gyújtja meg a fáklyát., melyet tőle átveve Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Arany, — a kiknek pedig, tudjuk, mennyit köszönünk a csüggedés napjaiban.

Az a hideg ércz vagy kő, melyben Berzsenyit magunk között felállitjuk, a saját lelkesedésünknek s hálánknak lesz örökkétartó emlékeztetője.

Bizalommal fordul a Berzsenyi-szobor-bizottság Vasvármegye lelkes közönségéhez s kéri szives hozzájárulását a szobor felállitásához szükséges költségek fedezésére.

A nagylelkü adományokat Dr. Rupp Kornél főgymn. tanár, mint a Berzsenyi-szobor-bizottság jegyzőjének czimére Szombathelyre kérjük küldeni. Az aláirási ivek kezelőit tisztelettel kérjük, sziveskedjenek az iveket az aláirások után szintén a fentebbi czimen a bizottság jegyzőjéhez juttatni.

Szombathely, 1891. okt. 20.

Dr. Károlyi Antal
alispán, a Berzsenyi szobor biz. elnöke.

Eredics Ferencz kir. tan.,
Kőfalvi Vidor főgymn. igazg.
a Berzsenyi szobor bizottság alelnökei.

Dr. Rupp Kornél főgymn tanár,
a Berzsenyi szobor bizottság jegyzője.

1891

F 20

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

MAGY. TUD. AKADÉMIA
IRODALMI ÉS SZÍNHÁZI
BIZOTTSÁG 1891.

271/52.

Tekintetes II. Osztály!

Leroy Beaulieu nemzetgazdaságtanának fordítását Ritook Emma azon kérelemmel küldvén be az akadémiához, hogy az a nemzetgazdasági bizottság által kiadassék, tisztelettel értesítjük a tekintetes Osztályt, miszerint a bizottság ezen munka kiadására kellő pénzzel nem rendelkezik, de annak következtében is, hogy ezen önmagában ugyan jeles mű mégis inkább népszerű alakban van megírva, egyáltalában nem tartja azt az akadémia által kiadandónak.

Budapest, 1891. október 24.

Környei
elnök.

Kgl. Bibl.
Slotslæsningssalen

170
1891

Kivonat

a M. T. Akadémia 1891. október 26-án tartott ösz. ülése jegyzőkönyvéből.

207. - A III. osztály az ösz. ülés elé terjeszti Szabó József r. tag azon indítványát, hogy „A magyar helyesírás elvei és szabályai" czímű akadémiai kiadványnak legközelebbi hetedik kiadását, újra átnézett kiadás" legyen.

Áttétetik az I. osztályhoz, mely e körülménnyel már úgyis foglalkozik.

Szily
főtitkár.

171
1891

Körlevél

a M. T. Akadémiai osztályaihoz és a körökbe tartozó bizottságokhoz.

Az Igazgató Tanács 1891. február 15-én tartott ülésén Fulszky Ferenc ig. tag, mint a II. osztály elnöke indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részükre megszavaztatni.

Az Igazgató Tanács az indítvány érdemleges tárgyalása tekintetében, elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezáratassanak s a rendelkezésre álló összeg hozzávetőlegesen már január első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183. l.).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel tudomására hozom, a annak foganatosítása iránt tisztelettel kérem, előlegesen tájékozódás végett egyszersmind azt is kérlem, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül 15,000 frtal
II. osztály és bizottságai " " 29,000 "
III. osztály és bizottságai " " 16,000 "

fognak rendelkezni, a Kazinczy levelezése kiadásának költsége (mintegy 2000 frt.) az I. osztálytól és a Budapesti Szemle 1200 frt. nyi összege a II. osztálytól az összes Akadémiai költségvetésébe vétetven át.

A jelen évről netán fennmaradó összegek mire fordítása iránt kérem részletesen indokoló előterjesztésüket legkésőbb 1891. december 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szilády Áron
főtitkár

176

1891

Körlevél

a M. T. Akadémia osztályaihoz és a körökbe tartozó bizottságaihoz.

Az Igazgató Tanácsa 1891. február 15-én tartott ülésén Pulszky Ferencz ig. tag, mint a II. osztály elnöke, indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részükre megszavaztatni.

Az Igazgató Tanácsa az indítvány szándéklatai tekintetében, elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezáratassanak s a rendelkezésére álló összeg hozzávetőlegesen már január első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183 l).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel tudomására hozom, s annak foganatosítása iránt tisztelettel kérem, előleges tájékozódás végett egyszersmind azt is közlöm, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül	15,000	frtal
II. osztály és bizottságai " "	29,000	"
III. osztály és bizottságai " "	16,000	"

fognak rendelkezni, a Karinthy levelezése kiadásának költségei (mintegy 2000 frt) az I. osztálytól és a Budapesti Szemle 1200 frtnyi segélye a II. osztálytól az össz. Akadémiai költségvetésébe iktatván át.

A jelen évről netán fennmaradó összegek mire fordítására iránt kérem részletesen indokolt előterjesztésükkel legkésőbb 1891. december 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szily Kálmán
főtitkár.

Akkalay 8000
Fejérp. 11000
Arch. Bog 6000
Hist. Pol. 4000

Bell ann. E 87/5.

Körlevél

a M. T. Akadémia osztályaihoz és a körükbe tartozó bizottságokhoz.

Az Igazgató Tanács 1891. február 15-én tartott ülésén Pulszky Ferenc ig. tag, mint a II. osztály elnöke, indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részükre megszavazhatni.

Az Igazgató Tanács az indítvány szándékát helyeselvén, elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezárassanak és a rendelkezésre álló összeg hozzávetőlegesen már január első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183.).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel tudomására hozom, e czélnak fogganatosításai tiszteletteljel kérem, előleges tájékozódás végett egyszersmind azt is közlöm, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül	15,000	frtal
II. osztály és bizottságai " "	29,000	"
III. osztály és bizottságai " "	16,000	"

fognak rendelkezni, a Kazinczy Levelezése kiadásának költségei (mintegy 2000 frt.) az I. osztálytól és a Budapesti Szemle 1200 frtnyi segélye a II. osztálytól az összes Akadémia költségvetésébe tétetvén át.

A jelen évről netán fennmaradó összegek mire fordítását iránt kérem részletesen indokoló előterjesztésüket legkésőbb 1891. december 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szilády Áron
főtitkár.

Körlevél

a M. T. Akadémia osztályaihoz és a körükbe tartozó bizottságokhoz.

Az Igazgató Tanácz 1891. február 15-én tartott ülésén Pulszky Ferencz ig. tag, mint a II. osztály elnöke indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részökre megszavaztatni.

Az Igazgató Tanácz az indítvány szándéklatai tekintetében, elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezáratassanak s a rendelkezésre álló összeg hozzávetőlegesen már január első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183. f).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel tudomásul hozom, s annak foganatosítását tisztelettel kérem, előleges tájékozódás végett egyszersmind azt is közlöm, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül	15,000	frtnál
II. osztály és bizottságai " "	29,000	"
III. osztály és bizottságai . .	16,000	"

fognak rendelkezni, a Kazinczy Levelezése kiadásának költségei (mintegy 2000 frt) az I. osztálytól és a Budapesti Szemle 1200 frtnyi segélye a II. osztálytól az összes Akadémia költségvetésébe vétetvén át.

A jelen évről netán fennmaradó összegek mire fordítása iránt kérem részletesen indokoló előterjesztésüket legkésőbb 1891. decz. 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szilasi Vilmos
főtitkár.

III obs. 1891 nov 16 G Eréb.

2 pers.

III opis. 1891 nov 16 G Erlek.

2 pms.

Körlevél

a M. T. Akadémia osztályaihoz és a körökbe tartozó bizottságokhoz.

Az Igazgató Tanács 1891. február 15-én tartott ülésén Pulszky Ferencz ig. tag, mint a II. osztály elnöke, indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részükre megszavaztatni.

Az Igazgató Tanács az indítvány elfogadásával elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezáratassanak s a rendelkezésre álló összeg hozzávetőlegesen már az év első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183.).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel tudomásvétel végett megküldöm, egyszersmind azt is közlöm, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül	15,000	frttal
II. osztály és bizottságai " "	29,000	"
III. osztály és bizottságai " "	16,000	

fognak rendelkezni, a Kazinczy Levelezése kiadásának költségei (minimum 2000 frt.) az I. osztályától és a Budapesti Szemle 1200 frtnyi összege a II. osztálytól az összes Akadémia költségvetésébe felvétetik át.

A jövő évről netán fennmaradó összegek mire fordítása iránti kérem részletesen indokolt előterjesztésüket legkésőbb 1891. december 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szily Kálmán
főtitkár.

Körlevél

a M. T. Akadémia osztályaihoz és a körökbe tartozó bizottságokhoz.

Az Igazgató Tanács 1891. február 15-én tartott ülésén Pulszky Ferenc ig. tag, mint a II. osztály elnöke, indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részükre megszavaztatni.

Az Igazgató Tanács az indítvány szándéklatát helyeselvén, elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezáratassanak s a rendelkezésre álló összeg folyóvételegesen már január első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183. l.).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel hivatalosan tudomására hozom, e annak foganatosítási tiszteletteljel kérem, előlegos tájékozódás végett egyszersmind arról is kérlem, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül	15,000	frtal
II. osztály és bizottságai " "	29,000	"
III. osztály és bizottságai " "	16,000	"

fognak rendelkezni, a Kazinczy Levelezése kiadásának költségei (mintegy 2000 frt.) az I. osztályból és a Budapesti Szemle 1200 frtnyi segélye a II. osztályból az összes Akadémia költségvetésébe ismét átvétetvén át.

A jelen évből netán fennmaradó összegek mire fordítására iránt kérem részletesen indokoló előterjesztésüket legkésőbb 1891. december 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szily Kálmán
főtitkár.

Körlevél

a M. T. Akadémia osztályaihoz és a körükbe tartozó bizottságokhoz.

Az Igazgató Tanácz 1891. február 15-én tartott ülésén Pulszky Ferencz ig. tag, mint a II. osztály elnöke, indítványozta, hogy az osztályoknak már a költségvetési javaslatuk elkészítésekor, legyen tudomásuk arról, hogy körülbelül mekkora összeg fog részükre megszavaztatni.

Az Igazgató Tanácz az indítvány szándéklatai reflexiójában, elrendelte, hogy minden évben a számadások már december 15-én lezáratassanak s a rendelkezésre álló összeg hozzávetőlegesen már január első napjaiban állapíttassék meg (Akad. Ért. II. 183. l).

Midőn e határozatot a t. osztálynak ezennel tudomásvétel végett megküldöm, egyszersmind azt is közlöm, hogy a jövő 1892-ik évben az

I. osztály és bizottságai összesen körülbelül 15,000 frtal
II. osztály és bizottságai " " 29,000 "
III. osztály és bizottságai " " 16,000 "

fognak rendelkezni, a Kazinczy levelezése kiadásának költségei (mintegy 2000 frt) az I. osztálytól és a Budapesti Szemle 1200 frtnyi segélye a II osztálytól az összes Akadémia költségvetésébe felvétetvén át.

A jelen évről netán fennmaradó összegek mire fordítása iránt kérem részletesen indokoló előterjesztésüket legkésőbb 1891. december 31-dikéig a Főtitkári Hivatalhoz beküldeni.

Budapest, 1891. november 4.

Szilády Áron
főtitkár.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Budapest, 1891, novemb. 5

274
1891

Tekintetes II Osztály!

A nemzetgazdasági írók tárát illetőleg van szerencsénk jelenteni, miszerint e vállalatból a már régebben megjelent Hume és Quesnay-n felül a mult hó közepéig még ki volt szedve:

Ricardóból - fordította Láng Lajos - 33 3/4 ív,
Smithből - " Enyedy Lukács - 38 1/2 "
Sismondiból " " 5 "

Összesen tehát 77 1/4 ív;

azonfelül a nyomdába be van szolgáltatva Smithből 27 nyomtatott ívre terjedő kézirat, Sismondiból - - - 45 ív. Exkluzivum Hume, Quesnay és Ricardó teljesen kiromak nyomtatva, Sismondi teljesen le van fordítva - és pedig már több mint 3 év óta - míg Smithből még csak a 20 nyomtatott ívre becsülhető 5-ik könyv fordítása van még hátra.

A vállalat hosszadalmas megjelenésének magyarázatául megjegyeznünk, hogy kezdetben a kézirat igen lassan folyt be, minekfolytán a kiadó Pallas társulat a vállalatról annál is inkább lealkudni mondani, mivel az reá nézve határozott veszteséggel jár; a Bi-

zottságunk részéről tett lépések következtében később mégis kéznek nyilatkozott ezen kiadást folytatni, azonban azon kikötéssel, hogy a szedés folytatásához csak akkor fog, ha a kézirat nagyobb részének birtokában lesz. Ily körülmények közt, minthogy a munkájukkal elkészülő fordítók díjazását nem lehetett addig függőben hagyni, míg a lassabban fordítók kéziratukkal, ~~esetleg~~ évek multva, elkészülnek, kénytelenek voltunk azon követelés eljárást követni, hogy minden fordítót munkájának előhaladása arányában díjaztunk. E mellett még meg kell jegyeznünk, hogy a díjazást a munka megjelenéséig ~~azért~~ (Sem tarthattuk függőben, mivel az írók tára füzetekben és pedig az egyes munkák vegyített sorrendjében jelennek meg, így például Sismondi, bár azt Nyeredy Lukács már 3 évvel ezelőtt befejezte, mégis csak mintegy 2 év multva fog teljesen megjelenni, mivel t. i. az utolsó füzetre csakis a hátrálékos 85. ív kiszedése után kerülhet a sor.

Az ide mellékelt részletezett számadás szerint az eddig összesen elkészült 150 1/4 ívből a díjtalanul beadott 5 ív levonásával 145 1/4 ív volna díjazandó, a mi, ívét 20 ftjával számítva 2905. forintot tenne, mely összeg fejében tényleg 2820. forint lett kifizetve. Ezen összegből azonban levonandó azon 3. kötet díjja, mely már teljesen elkészült és melynek 77 ívnyi tartalma a főtitkári hivatal

72 3/4

által 1540 frtal véglegesen ki van utalványozva. E szerint a nyomdába beadott és a fordítók által ezúttal már évekkel ezelőtt elkészített kéziratért 1280. frt van előlegben kifizetve.

Kérjük a Tekintetes Osztályt, méltóztassék a fenforgó kivételes körülményeket tekintetbe vétele mellett hozzájárulni ahhoz, hogy ezen eddig beszolgáltatott kéziratok 1280 frtal, tehát körülbelül teljes értékében díjaztathassék, valamint hogy a még hátralékos kéziratok díjazása ne az évek tárának végleges megjelenésétől halasztassék, hanem az elkészített munka arányában legyen kifizethető".

A nemzetgazdasági és statisztikai Bizottság.

Wlassics
elnök.

Radvánszky
elnök.

3401.

1891 nov. 6 Reg. f.

177

1891

Jegyzéke

a nemzetgazdasági írók fordításából beérkezett kéziratok és az ezek után október hó végéig kifizetett fordítási díjakról.

Az író neve	a munka megnevezése	a kézirat ívek nyom. ivet	fordítási díj		Jegyzet.
			járandóság	tényleg kifizettetett	
			forint	forint	
Kautz Gyula	bevezetés Smith Ádámhoz	4 3/4	95	—	tiszteletdíjra nem tart igényt
Kőrösi József	előszó ugyanazon munkához	1/4	5	—	"
Heltai Ferencz	Smith Ádám	10	200	200	
Pólya Jakab	ugyanaz	13 1/2	270	270	
Enyedy Lukács	ugyanaz	38	1760	1675	
"	Sismondi	50			
Láng Lajos	Ricardo	33 3/4	675	675	
		150 1/4	3005	2820	
	Ebből díjazandó 5 ív levonása után	145 1/4	2905.	2820	

Budapest 1891. Október hó 31.

Kautz Gyula
kir. tanár.

I. osztály értekezlete Novemb. 7.

Jelen voltak: Hunfalvy elnök, Fraknói Pál titkár, Theinerek
Szigeti, Goldziher, Szász, Szilády G. Simonyi Zs. Thaly Kálmán
Pröhle, Budenz, Volff.

1.) Jegyzőkönyv felolvasása.

Ülésében 3 hely üres. Rendes 1, levelező 2. Fizetlen
szabadságon 6 van.

Magy. phraseologia. Bírálókul: Szarvas, Volf, Theinerek
Class. phil. bizottság jelentése dr Vári Rezső meg-
választásáról.

Imre Sándor a magy. szóképzésről. Kiadásra. Bírálói-
hoz tétetik át: Hunfalvyhoz és Budenzhez.

Strauss Adolf magyar népdalgyűjteménye. Szász
bírálata kedvező. Szerző kéretik a vegyes
dalszövegek előbbi a teljes műre vonatkozó
megfelelő kiegészítésére.

Szabó József értekezése. 46. a nyelvtudom. bizott-
sághoz tétetik át.

Jövedék, a budgetről. Tudomásul.

Tury Fülöp magyar szótáráról. Budenz. Kiadásra
ajánlja.

1, Thaly Kálmán: Széchenyi Ist. őszes műveiről.
2. Alakzatok ügyében

178

1891

XI 6

PONORI THEWREWK
EMIL
BUDAPEST
I. TÁRNOK UTCZA 12.

Mélyen tisztelt Osztálytitkár

Úr!

Van szerencsém jelenteni, hogy a Classi-
ca philologiai bizottság ülését f. hó
16-án dr Vári Rezső úrnak lakásán
tartjuk s ennek választottja. Mellőz-
tassék ezt a választást helyben-
hagyás végett az osztálynak s az
osztály útján az őszirendőrnek tu-
domására juttatni.

Kiváló tisztelettel

Budapest. 1891. nov. 6.

Ponori Thewrewk
Emil
a class. philol. bizottság
elnöke.

Méltóságos Főjegyzői Úr!

A m. tud. Akadémia nyelv- és népmd. osztályának ez irányú kiküldetése értelmében van szerencsém Szókép-ről c. munkámat, elintézés végett Méltóságod kezeihez tisztelettel beküldeni.

A bíráló urak kívánságainak eleget akarván tenni:

1. Az egyéni átírásban és a találó szavak kiválasztásában követett elveimet megjegyzéseimben fejtegettem.

2. Az egy bíráló úr által ide nem tartozónak vélt s valóban a mellőzendő rész, a gyökérnek származásáról, kiegészítettem. Ugyanis a gyökérnek változásairól a mi nyelvünkben tapasztalhatókról és elemileg is tárgyalhatókról egyáltalán nem rendelkezünk összefoglaltan a 2-7 lapokon.

3. Néhány lapos javítást tisztán kiírtam.

4. Néhány adatot kihagytam, néhányat beiktattam. Néhány adatnál bővítettem az egyszótagúak sorát (9§.) általában több a kihagyottak mint a beiktatottak száma.

Teljes tisztelettel elmaradok Kérvén maradtam

Méltóságodnak

Kolozsvárhely 1879. nov. 6.

alázatos hívője

Imre Sándor,

a m. tud. akad. t.

1749

1891

Tekintetes Akademia!

Folyó évi november hó 5-én Mathematikai és Physikai Társulat név alatt új tudományos egyesület alakult. Létrehoztak a magyar mathematikusok és physikusok, kik e társulatban arra a czélra egyesültek, hogy tervszerű és sikeres közös munkásság által a tudományok körében minden ismeretet, melyek tudományszakaik művelését és tanítását előmozdítják. A mellékelt alapszabályokból kitetszik, hogy a társulat a legmagasabb tudományos fórumok, köztük a M. T. Akadémia működésének, tehát a tudomány haladásának eredményeit a hazai mathematikusok körében terjeszteni és az irodalmi munkásságuk útját egyengetni törekszik. A társulat feladatának komolysága mellett legjobban tanúskodik az, hogy létrejöttén tudományos névvel bíró mathematikusaink és physikusaink mind sáradoztak, kik hogy a legelső felszólításra a többi alapszabályszerű tömegesen csatlakoztak s így a társulat több mint 300 taggal alakulhatott meg.

A társulat határának fő czélja kétségtelenül egy szakfolyóirat. Ez a folyóiratot a Társulat Köz-
deményeiben Mathematikai és Physikai La-
pok czíme alatt már meg is indította, a mely
nemcsak régóta érzett hiányt pótolt, de egyút-
tal elnémította azt a vádat, hogy a magyar
irodalomnak mathematikai-physikai szak-
lapja nincsen. — A folyóirat megindítói leg-
közvetlenebb czélban voltak azzal, hogy a folyóirat a tényleg
meglevő irodalmi ambitiókat segélyével tudományos
színvonalon lesz fentartható; de egyúttal azt is tudták,
hogy a társulat tagjainak évi díjai a folyóirat kiál-
lítási költségeit fedezni nem fogják. Minde tudo-
ják, hogy a tek. M. T. Akademia minden törekvést,
melyről feltételezheti, hogy a tudományok bármely
ágában a tudományos színvonal emelésére vezethet
a lehetőség határai között előmozdítani kész:
a legmélyebb tisztelettel alulirottak a Math. Phys.
Társulat megbízásából azon alázatos kérelemmel
fordulunk a tek. M. T. Akademia elé, méltóz-
tassék a Math. Phys. Társulatot folyóirata ki-
adásában évi 1000 ft-tal támogatni s ezáltal an-
nak további megjelenését lehetővé tenni.

A Mathematikai és Physikai Társulat nevében:

Budapesten, 1891. nov. 10.

Dr Schmidt Ágoston
a math. és phys. Társ. alelnöke.

Bartoniek Géza
titkár.

III ofu. 1891 dec 21. 180 10 Eötvös

Érk. 1891. dec. 20.

A

M. T. Akademia

mélyen tisztelt

Elnökségének

606.

Budapesten.

A mathematikai és Physikai

Társulat folyamodványa

évi 1000 forintyi segélyösszeg

utalványozásáért.

Nagy Szabó Jánosné

Lelke mellékelt

Kiadatik a III. oszt.
hálypak s egyszersmind
a Math. és Term. Bizott.
ságnak.
Bpest 1891 19/XII

Szily
főtitkár

VI 10

181
1891

Tisztelt osztálytitkár ur!

Ezennel van szerencsém társzekeren visszaküldeni a két óriás kötetet, melynek czime: „A franczia romanticismus drámairodalmunkban", s melynek elolvasását az első osztály reám bizni szíveskedett. Midőn e kitüntetésért köszönetet mondok, van szerencsém értesítani, hogy a megbízásnak eleget tettem, s a nevezett munkáról nyert véleményemet a következőkben foglalom öffe:

Rettentő bőbeszélőséggel, kevés kritikával, nagy szorgalommal,

XI 18

Kevés válogatással öffentlmozott
anyag, melynek még ezután kelle-
ne formát adni. Igy a mint van,
nem tartom kiadhatónak.

Teljes tisztelettel

Csillag Gergely
l. l.

Szeged 1891. nov. 18

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

525.

Tisztelt Osztály!

A nemzeti színház intendánsa az idei Teleki-pályázathoz bi-
rálókul Egressy Ákos és Ujházi Ede urakat jelölte ki.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1891. november 24.

Szily
főtitkár.

A M. T. Akadémia I. osztályának.

182
1891

525

183
1891

2.

1891

II 24

2. Bíráletok a Nádasdy-pályázatról

I Vélemény a Nádasdy-pályaművekről.

Tizenegy pályamű versenyez ez alkalommal a Nádasdy díjért. Versenyez ugyanazon sikeretlenséggel, mely ezt a versenyt fájdalom! évek óta kiséri. A bíráló szinte hajlandó elővenni s némi csekély módosítással a jelen pályázatra is alkalmazni mindazt az észrevételt, melyeket az előző években a Nádasdy-versenyművekről feljegyezgetett s melyek mindig azzal végződtek, hogy a jutalom kiadásáról szó sem lehet!

Nem fuval a szellem. Elriadtak a múzsák. A mit a pályatéren látunk, virágtalan szomorú sivatag, mely mindhiában várja az ég harmatát s valamely égi madár egyszerű, természetes és megható énekét.

Miért számláljam elő névszerint az előttem sorakozó tizenegy darab közül azt a kilenezet, mely arra sem érdemes, hogy névszerint fölemlítsem? Nem mondom, hogy valamennyi egy szinvonalon áll, de azt mondom és határozottan állítom, hogy mind messze, igen messze alól áll azon vonalon, a melyen az irodalmi érték kezdődik, – hát még attól mily beláthatlan messzeségre, a melyen „Költészetünk diszéről" lehet szó!

Két pályamű megis kiemelkedik a többiek közül némi ígénynyel arra, hogy legalább komolyan figyelembe vétessék. Egyik a III. számu Aladár czimű költöi elbeszélés, – másik a X. számu Marie czimű regény versekben. Azonban ezek sem egyebek jó akaratu kisérleteknél. Aladár a hun birodalom buhásáról s annak előzményeiről szól. Azonban meséje távol van a tiszta, világos és érdekes megalkotastól. A mit benne jellemrajznak vehetnénk, nem egyéb torzitásnál, sőt nyelve sem egyéb ennél, pedig úgy vélhetni, hogy verseiben az iró nagy sulyt helyezett erre a költöi nyelvre, a mely annál költöietlenebb lett az ő tolla alatt, minél távolabbra szökkent az egyszerű természetességtől. A mint látszik, Arany bűvös hatásanak ezett martalékaul. Azt a mi e nagy Költő nyelvében annyira elbájoló, eredeti, ódon szinű, és ~~eredeti~~ sajátos, szenvedélyesen próbálja önmagára szabni: de csak visszataszitó dagály és példátlan keresettség lett belőle, melynek nagy hangú, áradozó zajában elvész magának a mesének és cselekvénynek különben is fölötte vékony fonala

Még csekélyebb értekű a Marie czimű verses regény. Jeligéjét Don Juanból vette: I have a passion for the name of Marie, – ounan vette versalakját is, de már a szellemet és művészetet nem vette ounan. Meséje érdektelen, sok helyt indokolatlan, – compositója laxa, nyelve és verselése fölötte prózai. Valóban nem tudnék az egész regényben egyetlen egy versszakot felmutatni, mely kifogástalan szabatossággal, művészi kézzel van megalkotva. Pedig habár regény is a mű, de ha versekben beszéljük, szükséges, hogy költöi legyen a verses beszéd.

Nincs miért, mert nincs miről, tovább folytatni szemlénket. De kell azt zárnunk azon sajnos és már már megszokott kijelentéssel, hogy ez úttal a Nádasdy pályadíj kiadásáról szó sem lehet, mert arra a pályamüvek egyike sem érdemes.

Miskolcz. 1891. November 24.

Lévay József

Gyulai Pál

Hasonló véleményben vagyok

Budapest 1892 maj. jén

Tekintetes Akademia!

A képiratban Lozsán áttekintés végett küldök magyar. oszk fótárt azzal a kéréssel küldöm vissza, adná ki a tek. akademia a képiratot előbb olyan szakembereknek, a kik kivánnak arról itéletet mondani, megjelenhetik-e a fótár a magyar tud. akademia támogatásával tiszta magyarság szempontjából. A pergő dermedt-bornira főlocsa szavaggok szót, tájszót, mindent, a mit csak Ballagitól talál és egy szóval sem igazitja ásta ilyetén az oszpt, a ki netalán képes fogja majdan vele fótárát. Egy az állitásomat tisztogyan igazoli fogják azok, a kik e szempontból vizsgálat tárgyává fogják tenni, én csak elvárásom okadatolá, sára idézek egy pár példát, melyeket az oszk fótárt a régebbi nyelvemlékek folyta forditásával tekintetbe vett — úgy a mint a képemnél levő Ballagifélé fótárban (Uj teljes magyar és német fótár 1867) itélet találtam. Tse egy pár szó az első 13 lapról abban a sorrendben, a melyben egy más szótárban lesznek: **Aba** inländisch, abád Kapidung stroh, abafi Landsmann, abafinálni durchgrübeln, grübeln, abajdok (hiányzik Ballagitól) = otromba, abda Klystier, abdálni flicken, pflastern, abdáp 1) der Flicken; 2) Abtrittgrube, abdállan unstät, unbeständig, ungelassen, unwissend, ungebildet, abrakolni 1) grübeln, ablegény Hofbursch, acintoskodni fortwährend spein, adakozat die Beisteuer, adóemelék Steuerzuschlag, adósági ügylet das Pfandverhältniss, adott, Gabe, Lehn, adottként gutsprechen, einräumen, agedni (sonst ebenso, aggaptani (Ballagitól ugyan hiányzik a „perlitori jelentés, a melyet sikitnak e szóval találgatnak, de ott van:) aggaptó 1) alle mögliche, aggaptók (vad.) Abschaum, Gesindel, aggatlan 1) unbefangen 2) unbekümmert, aggatnány das Gesindel, „aggfü" a n. szénа, „aggyongeség Altersschwäche, agg-in (a Tájszótár agin-t ir) der Narr des Mittelalters, aggkóros als manie, agglamos 1) der Vorsichtsgatter 2) alter Lebemann, agglant alte Jungfer.

Ha a tek. akademia azt találná határozni, hogy a képiratot a pergő, rek nyomandó alapos átdolgozás végett, a magam részéről a

pergőt nár most is több pontra pereinén függeszteni:
1) ë és é következetesebben különböztetendő meg (az első 13 lapon 35 eset közül csak 20-ban jelöli meg az e-nek e sajátságos változását — egyben meg hibásan ír ë é helyett [l. abolygni a.])
2) A hangsúlyra még nagyobb gond fordítandó, mert többnyire ennek megjelölését, itt-ott hibásan jelölik (tüzemnyj : tuzémnyj l. — e hiba úgy látszik a Borch-Fejtés pótlásból került át —, obvárénje : obvarénje l., obrucéj : óbrucéj l., novédómitj : novédomitj l., poplatísjja : poplátisjja l., rógov : rogóv l.)
3) A kemény hangzók teljes uralma mellett nem szabad fölváltva teljesen elavult hangokat használni (a ličnyj nem, podatnyj [ez utóbbi 2-ször fordul elő a gyakran található helyes podatnój mellett] teljesen kihalt hangok)
4) A tájszók, a melyek az irodalmi nyelvbe föl nincsenek véve, kihagyandók (oborog, obrus).

Egyébiránt az első 13 lapon a két első pontban említett hibákon kívül (a 3. és 4. pontban alak említett hibákból mindössze csak annyit találtam, a mennyit föl is hoztam, azaz két. két esetet) az orosz szövegben alig találtam hibát — ha a pergő (az ábrándozás pár egyedek közt ugrjumosság szóval is fordítja, a mely annyit mint „mogorvaság", ez csak újra bizonyítja, hogy a pergő nem tud magyarul és nem valók az orosz nyelvben való járatlanságának.

Ha a tek. akademia akár most, akár a kéziratot alapos átdolgozása után behatóbb szakvéleményt fog tőlem kívánni, én mindig szolgálatjára leszek, most azonban attól tartottam, hogy hiába való munkát végeznék és csak fáradtanám a tek. akademiát egy hosszabb jelentés elolvasásával.

A tekintetes akademia

Budapest 1891ik nov. 24ikén

Kész szolgája

Dr. Abbott Árkay

A m. tud. akadémia I. osztályának.

1891

184
1891

Dr. Ábel Oszkár

jelentése

a Mitrák féle Magyar-orosz

szótárról.

XI 29

Kivont czikk
a M. T. Akadémia Történelmi Bizottsága
1891. november hó 28-án tartott ülésének
jegyzőkönyvéből.

2. Olvastatik Csánky Dezső tiz. tag és a „Hunyadiak kora" szerkesztőjének jelentése a folyó 1891. évben végzett levéltári kutatásairól és a mű haladásáról, a földrajzi részt munkában lévő második kötetéből előterjesztvén a már tavaly bemutatott Zalamegyén kivül, Pozsega, Szerém, Valkó, Somogy, Pozsony, Fejér és Komárom megyék nagyrészt kész kidolgozását, mely anyag az első kötetből fennmaradt megyékkel együtt 50-52. nyomtatott iv terjedelmének felel meg. Az anyag nagymérvü gyarapodása a mü földrajzi részét mintegy egy kötetre valóval növelvén, jelenti, hogy ez a kidolgozásra szánt programmszerü időnek némi meghosszabbitását fogja maga után vonni. Beszámol egyuttal a pozsonyi káptalani és városi, és a zay-ugróczi levéltárakban ez idén végzett kutatásairól, jelezve, hogy jövő évben a br. Révay és gr. Erdődy féle galgóczi levéltárakban (hová ez évben bejutnia nem sikerült), továbbá a györi, veszprémi, nyitrai, esztergomi, vasvár-szombathelyi káptalani és püspöki levéltárakban óhajt topographiai kutatásokat tenni. Mindezek alapján kéri a bizottságot, hogy a Teleki-alapból a jövő évre megfelelő átalány-összeg felvételéről gondoskodjék.

A bizottság a jelentésből a mü

A M. T. Akadémia II. osztályának.

örvendetes előhaladásáról és az anyag nagy mértékben való gyarapodásáról győződvén meg, megkeresi az osztályt, hogy a Teleki alapból a „jövő" évre szerkesztői átalány czímén 1000 frtot, utazási átalány czímén pedig 200 frtot költségvetésébe felvenni szíveskedjék. – A jelentés jóváhagyólag tudomásúl vételén, a bizottság megkéri Csánky Dezső" bizt. tagot, hogy azt megfelelő formában a nagy vállalat haladása felől tájékoztatás nyujtása czéljából az Akadémiai Értesítőben közölni szíveskedjék.

Előlyáró a.m.
h. elnök

Jeszenszky Károly
bizt. előadó.

1891 Dec 3 98 ;

185
1891

Tisztelt II. Osztály!

Dr. Demkó Kálmán úrnak, a Váczi főreáliskola igazgatójának, a Tekintetes Osztály nyilvános ülésén felolvasott, oly czímű értekezése: „A hypothesi jog (Bipser Willkühr) kebelében, vissza nyert országos jogunkhoz és a németországi jogokhoz" nézem, tisztelettel alulirottnak, véleményes jelentéstétel végett megküldetvén, van szerencsém jelenteni:

hogy az értekezés, mely a hypothesi jog rendkívüli intézkedéseinek eleve kikerülő ismertetését nyujtja és ezzel kapcsolatban egyik nevezetes particularis jogra felvilágosító jelentőségű mérlegelés alá jő, mind tartalmánál, mind pedig kidolgozásánál fogva megérdemli, hogy a Tekintetes Osztály által kiadassék. —

Tisztelettel maradván a Tekintetes II. Osztály

Kelt 1891. évi Április 28.

alázatos szolgája

Dr. Heinrich Imre

r. tag.

186
1891

Tekintetes Akadémia!

Tisztelettel bátorkodom jelenteni, hogy a „Filozófiai Írók Tára"
IX. kötete „Kant: A Tiszta Ész Kritikája" 45 ívnyi terjedelemben
készen van, az utolsó betűig nyomtatva s még ma egy hétfőn
meg fog jelenni. Ebből valamivel több mint 37 ív a fordító fordítása
a többi előjáró, egy terjedelmes tájékoztató tanulmány a műről.

A t. Akadémia kegyeskedett, midőn az 1–30 ív, mint a
mai 1–3 füzete, melyet azután a kiadó társulat nem akart per-
gamenbe kötetni, ki volt nyomatva – úgy mint kegyedtől ígér –
e három füzetet is 600 frttal, azaz ívenként 20 frttal segélyezni.
Midőn tisztelettel esedezünk, hogy a hátralevő 15 ívet (pontosabban
14 5/8) is kegyeskedjék ilyetén módon segélyezni. Tudvalevőleg a
kiadó társulatnak nincsen anyagi a nyereség. Mire hivatkozni nem
mint a t. Akadémiára nem jár nekünk a nagy, fáradtsággal munkáért.

Egyszersmind esedezünk, kegyeskedjék a Tár folytatását az évközi
subventio megadásával lehetővé tenni. A jövő 1892. évben kiadhatnók
Plato Protagorasát, Phaidonját Petersz János fordításában, továbbá
Leibnitz műveiből egy kötetet Bauer Simontól (bécsi tanár) vegyes
tartalmú, Kant műveiből egy kötetet, melynek fordítását Kirschmann
Jánostól remélhetjük megkapni.

A Filozófiai Iroda Taine elég gyér ellenzőinek örvend (a Schopenhauer-kötet most jelen még második kiadásban) s remél-heti, hogy ha a t. Akadémia még egy néhány évig támogatja, a maga erejéből fog megállhatni. Most ez még lehetetlen. A kadó társulat nem fogja még a kéziratot, hogyan tanár emberek-től pedig nem vállalhatjuk s nem kívánhatja senki, hogy még ettől a nehéz kormányrúdtól is elessenek.

Ilyen lesz megjelent:

1. Descartes. (Művei. Elmélkedések).
2. Schopenhauer. (Értekezések).
3. Hume. Vizsgálódás az emberi értelemről.
4. Taine. (Franczia-angol klasszikus filozófusai a XIX sz.-ban)
5. A XIX sz. pesszimizmusa (Schopenhauer és Hartmann)
6. Locke János. A világról Magyarországon.
7. Bacon. A novum organum.
8. Kant. Prolegomenái.
9. Kant. A Tiszta ész kritikája

Megjegyzésünk ez, hogy a t. Akadémia a Taine támogatásával lenne a filozófiai tanulmányokban Magyarországon s ezzel még hasznos lehetne szolgálnunk, hogyan kellene kézikönyvek fordítása mellett.

Budapest 1891. nov. 28.

A M. T. Akadémia

Mély alázattal

A Filozófiai Tár szerkesztői

Bánóczi és Alexander

Alexandrovics.

1891 Dec 3.

97

187

1891

Strauss esztétikai-kritikai nézetei.

A esztétikai-értekezlet megnyitásánál fogva el- és megolvastam Strauss Adolf munkájának bevezetését. Ismeretlen lévén a tárgy, és legkivált azt nézetem, teljesnek látszik-e előttem az, a mit a szerző teljesnek állít; s másodszor azt, nincsen-e abban vagy egyfelől kétkedés, vagy másfelől elragadtatás, a miben a külföldi olvasó szenvedhetne.

A mi az elsőt illeti, Strauss úr akkal, mással mindent felhoz, a mi a bolgár népdalokról, ról, ról,

kinyomtat vissz 60.— a bolgároknak politikailag több,
sőrős viszonyban állottak a magyar kormánnyal
mert is mogéridemli az Akadémiának segítsége.
Zérét, annál is inkább, mert a szükséges bolgár
betűknek nyomatása felette megdrágítja a
munka kiadását.

Budapest 1891 Nov. 28.

Stanislaus Gál.

188

1891

Tisztelt osztály!

A Történelmi Bizottság f. évi november hó 24-én tartott ülésében szerencsém van bejelenteni, hogy a nevezett bizottság hosszabb ideig távolmaradó elnökének, Fraknói Vilmos r. tagnak helyettesítésével Szilágyi Sándor r. tagot bízta meg.

Budapesten 1891. november 29-én.

Fejérpataky László
a Tört. Biz. előadója

A M. T. Akadémia II. osztályának.

1891 Dec 3

189
1891

Egy tisztelt Osztálygyűlés!

Arra sandor nyelvben készült munkája a Szótárjegyzék

— úgy tudom, még Kresmárfalva mutatja fel azon

javításokat igyekezett összegyűjteni melyet Alex Károly

T. bírálata megkívántak volt, Ehhez még egy vannak

az a, á, i, í Képük példa kört ezen hangzóknak

gyökeinek: ma, ha, fa, ki, mi, lo stb.

példák, s ok okozva a melyekben képzőnyerők

egyaltalában sem lennének (pl. alma ideje vő

ü, ű gazdag — a melyet még más nem kell csak kétkedve

idegennek tekinteni)

Legalább ügyelnünk kellene a mondat megfejtésénél

hogy az kiváltató legyen

Budapest 1891. dec.
5.

Budenz J.

196

1891

Mélyen tisztelt osztálytitkár úr!

A Nyelvtörténeti Szótár elkészülte után önként kínálkozó föladatunk, hogy megfejtsük az előmunkálatokat egy lehetőleg teljes kritikai magyar szótárhoz, mely mind a régi, mind az új, s mind az irodalmi, mind a nép-nyelv szókincsét magában foglalja.

Ezen új nagy szótárhoz való előkészületre fognak szolgálni a készülő új Tájszótár s a remélhetőleg szintén elkészülendő mesterszótár. Másfelől azonban ez az előkészület csak úgy lehet teljesen kielégítő, ha újabb íróink közül a legfontosabbakat külön szótárakban dolgozzuk föl. Ezt az elvet már némileg elismerte a m. t. osztály, midőn megbízta Lehr-tagtársunkat az Arany-szótár kidolgozásával. Nézetem szerint Arany Jánoson kívül az utolsó század írói közül még három író érdemel szókincse és szólásai gazdagságánál fogva külön földolgozást: Kazinczy, Vörösmarty és Jókai. Ezek közül a Kazinczy-szótárhoz már régóta teljesen összegyűjtöttem s rendeztem az anyagot, s az A, Á, B betűkön kezdődő czikkeket ezennel kidolgozva bátorkodom bemutatni. Ezeknek terjedelméből ítélve az egész szótár legfölebb 15—20 ívnyi kötetre fog terjedni.

Arra kérem tehát a m. t. osztályt, méltóztassék ezen Kazinczy-szótár kidolgozásával megbízni s tiszteletdíjra előlegül 300 forintot fölvenni az 1892. évi költségvetésbe. Az egész munkát mindenesetre úgy készíteném el, hogy az 1892. év végén sajtó alá mehetne s 1893 elejére megjelenhetne.

Kérésemet szíves figyelmébe ajánlva, vagyok

a m. t. osztálynak

Pesten 1891. december 5.

alázatos szolgája

Simonyi Zsigmond

l. tag.

197
1891

A M. T. Akadémia I. osztályához.

Simonyi Zs. beadványa
a Kazinczy-szótár ügyében.

Kiírt czikk

a M. T. Akadémia 1891. decz. 7-én tartott összes ülésének jegyzökönyvéből.

A főtitkár bejelenti Wenzel Gusztáv r. t. f. évi november 23-án bekövetkezett gyászos elhúnytát.

Az Akadémia fájdalmas érzéssel veszi tudomásul nagy„ érdemü tagjának halálát s felhívja a II. osztályt, hogy emlék„ beszéd tartásáról gondoskodjék.

Szily
főtitkár.

1891 der 602 f.

198

1891

Nagyságos Osztálytitkár Úr!

Midőn szerencsém van a szerkesz-
tésem alatt megjelenő „Magyar
Könyvszemle„ 1891-iki folyamá-
nak 1ső. felét tisztelettel bemu-
tatni, a vállalat érdekében kérem
Nagyságos Osztálytitkár Urat, hogy
a folyóirat által eddig élvezett
300 forint évi segélyt az jövő évi
Költségvetésébe is felvenni illetőleg
Kérésemről a II. osztályt értesíteni
szíveskedjék.

Kérésemet Nagyságos Osztálytit-
kár ur szíves jó indulatába
ajánlva vagyok

Budapesten 1891 dec. 9én

Nagyságos Osztálytitkár Urnak

alázatos szolgája

Csontosi János

leo. tag mint sz
Magyar Könyvszemle
szerkesztője.

1891 dec 9 1034.

146

1891

Nagyrágyo Dr Pauer
Imre osztálytitkár
Urnak

Csontosi János
akademiai lev. tag
mint a "Magyar
Könyvszemle" "per
Replőjének" bead"
ványa, melyben
a folyóirat által
az osztálytól edd[ig]
élvezett 300 forintos
segélyt a jövő" év"
ben is megsza"
vaztatni kéri.

Nagyságos Tiktár Úr!

Akademiai pályadijat nyert munkám „A Bünvizsálat stb" oly czélyu példányban nyomatott hogy I. alatt kelt levelező lap hanyagsága sporius már 1886. januar hó 27-ei elfogyott.

A I. alatt mellékelt felhivási, melyet az akademiai könyvkiadó hivatal intézett hozzám sürgetőleg hanyagsága miatt már rég egy példány sem kapható.

Egy kötetet maiadik kiadásban a jövő év folyamán megjelentetni óhajtván azzal

a Társ. jövedelmi Nagy
vágott utján a I. II. osztály
hoz, hogy, a mennyiben
legnagyobb munka nincs
az Akademia I. II. osztályai
nak rendelkezésére: az
legyen kötelessége egy kötet
költeségeit költeségvetésbe
tegyen fölvenni.
A munka kiterjedését
fölötti fogja a költeséget.
Tiszteletdíjat kicsikelem,
hogy irói tiszteletdíjat
az első kiadás után, dolgoza
hogy a II. kötet kiadása
kor már szerencsém volt
akademiai tagnak lenni
nem kaptam.
A megjelenendő
munka ajánlom:

A tettesé ei reszegen

" "

tana ".

Ez teljesen önálló

ei a maiakkal közösek,

mely a kiérlelt fok

semmi összefüggésben nincs.

E két fejezet csak a pálya-

futtan szerzodtetett ötlet,

de külömben teljesen

önálló fejezete a bíntetőjog

általános részének.

A mentett tekintetben

átdolgozva, a tudomány

újabb haladásaival összhangba

hozásának közlésével. Mai

becsatolt tézek, a judicatura

újabb állásfoglalásával kibővi

tem, ~~egészítem~~ a mint

elavult részeit kihagyom,

a részesség kérdését a főbb

büntetendő cselekményeknél

200/1891 Vrf.

Külön kiszolgáljon, nehogy
elégedve meg a polgármester
részéről ki találtatnak
adva megfelelő
általános vizsgálatnak.
Elmerem mondani,
hogy a mondra csatolt
új mondra pontba foglalni.
Ezeket kérem tájékozási
a T. Osztály közleményül
közlni.

Kitünő tisztelettel vagyok

Nagyságodnak

Budapest dec. 10.

K. Manicsevics
l. tag.

Jegyzőkönyv 64. sz.

A Magyar Tudományos Akadémia

nyelvtudományi bizottsága 1891. december 12-ikén tartott üléseinek jegyzőkönyve.

Jelen volt bizottsági tagok: Ivanovics György, elnök; — Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv, Simonyi Zsigmond, Szarvas Gábor, Thewrewk Emil, Volf György és Munkácsi Bernát, helyettes előadó.

1. A mult (azaz május 2-ikán tartott) ülésnek jegyzőkönyvét a h. előadó felolvasta s az ellen kifogás nem tétetett.

2. Munkácsi Bernát bemutatja vogul népköltési gyűjteményének eddigelé kinyomatott íveit, melyek a „Világteremtése regék és énekek", továbbá az „Istenek hősi énekei" című darabokat tartalmazzák. Előadja, hogy e szövegekhez a nyelvi és tárgyi magyarázatokat, úgyszintén a bevezetéseket és tárgymutatókat a „Régi Magyar Költők Tára" kiadásának mintája szerint külön csoportban kívánja csatolni. Azonban nem tud mivel a jegyzetek megírásához az egész eddigi gyűjtésanyagnak könnyű áttekinthetése szükséges, nem tud mivel igen fontos s mindenek előtt való munkának tartja, hogy így saját gyűjteményének, mint egyik hagyományainak legalább egyszeri megértethetése biztosítva legyen a tudomány számára:

Kéri a bizottságot, hogy engedné meg a „Vogul Népköltési gyűjtemény" olyatén kiadását, hogy előbb az I. II. III. és IV. kötetek első füzetei garnitúrát a szövegek kerüljenek sajtó alá, azután ismét előlről kezdve az I. II. III. és IV. kötetek második füzetei garnitúrát a bevezetések és jegyzetek következzenek.

A bizottság tekintettel a felsorolt okokra e kérést helyteleníti s határozza, hogy a „Vogul Népköltési gyűjtemény" I. kötete 1. füzetének nyomatási költsége (10 3/4 ív) az 1891-iki költségvetés terhére kifizetendő.

3. Helyettes előadó előterjeszti a bizottságnak A) alatt ide mellékeltt zár-számadását az ezidei kiadásokról, mely tudomásul szolgál.

4. Simonyi Zsigmond előadja, hogy a Magyar Tájszótár előmunkálatai immár annyira haladtak, hogy a munka kiadása jövő évben meg is kezdhető. Javasolja, hogy a bemutatott mutatványszedés szerint a Tájszótár a Nyelvtörténeti

szótár ivnagyságában, de másnemű betűkkel kiállítva jelenjék meg. A szerkesztő számvetése szerint a munka körülbelől 200 nyomtatott ívre fog terjedni, melyből 100 ív már a beálló 1892. év folyamán kinyomatható. Tekintve a Fájgyótárnak helybenhagyott nagyobb ívformatumját, úgyszintén a szótári munka nehezebb folyását: a szerkesztő díjazását a bizottság ívenként 50 forintban állapítja meg, melynek fele az immár fölvett előleg számlájára irandó. A nyomdai viszonyokra vonatkozólag a bizottság utólag határoz.

5. Az 1892. évre szóló költségvetést a bizottság a B) melléklethen adott tételek és összegek szerint állapítja meg.

6. A Kőkk-Szilárd alap kamatai ez idén a Nyelvtudományi Bizottság rendelkezésére jutván, ez határozza, hogy mind a lefolyt évben, úgy jövőre is, a Votják Szótár kiadására fordítandó.

Budapest, 1891 december 12-kén

Jegyzetek:

Munkácsi Gy
helyettes elnök

201
1891

64.

A M. T. Akadémia
Nyelvtudományi Bizottságának 1891 dec. 12-iki
tartott ülésének jegyzőkönyve.

/: Két melléklettel :/

A M. Tudományos Akadémia

Tekintetes Math. és Természettudományi Bizottságához

Budapesten.

Tekintetes Bizottság!

Teljes tisztelettel alulirott azon kérelemmel bátorkodom a Tekintetes Bizottság elé járulni, hogy „A magyar fauna bombinatorjai", „Magyarország barna békái" s „A palaearcticus vidék vörökorcáról" czimü és Kiadásra elfogadott értekezéseim tiszteletdiját (: 6 nyomtatott iv után à 30 frt = 180 frt. :) részemre elő legyen Kiutalványozni Kegyes Kegyed.

Mély tisztelettel

Brassó 1891 deczember 19.

Méhely Lajos
állami főreáliskolai tanár

Ėrk. 21/XII 91 s 6.

202
1891

1890 - Töl

Az Araneae Hungariae I Kötetében leirt pókfajok száma családonként, viszonyitva a magyar Pókfauna azelötti állapotához.

Az alábbi családból van leirva faj:	Herman Römpében	Az Araneae Hungariaeban	Ebből hazai Hazánkra nézve uj faj	uj varietás
Salticoidae	34	87	9	1
Oxyopoidae	2	3		
Lycosoidae	35	67	1	
Heteropodoidae	2	3		
Misumenoidae	27	68	1	5
Euetrioidae	41	52		
Tetragnathoidae	5	14		4
Uloboroidae	2	2		
Pholcoidae	3	4		
Urocteoidae	1	1		
Eresoidae	1	1		
Dictynoidae	13	24	4	
Scytodoidae	1	1		
összesen	167	327	15	10

203

1891

XII 19

Tekintetes Akademia!

Tudom a mult évben a III osztály elvileg elhatározta Araneae Hungariae czimü munkánknak Kiadását s az I Kötet Költségét meg is szavazta.

Tudom a legnagyobb részben Kész I Kötetet van szerencsém bemutatni. Ezen I Kötet, mely 13 családot 327 fajjal tartalmaz, idáig 21 ivből áll, - a még hiányzó czimlap, előszó, index figurarum, és Corrigenda még egy ivet fognak igénybe venni, e szerint az I Kötet épen 22 ivet fog képezni.

Tudom hozzá tartozó hat táblából 4 teljesen Kész, az ötödik correctura alatt van, a hatodikkal Grund Könyomdája csak január elején Készül el.

Tudom 4 első" táblának Kezemnél levő" correcturáját mellékelve mutatom be.

Tudom Kész első" Kötetet a jövő" januárban be fogom szolgáltatni.

Ezek után tisztelettel Kérem a t. Akademia III-ik osztályát, hogy a II-ik Kötet Költségét a jövő" 1892-ik évre megszavazni méltoztassék.

Tudom II-ik Kötetre 30-32 ivet veszek előirányzatba, miután az uj fajok Kimerito" leirása, a mint az az I Kötetben látható, sok helyet vesz igénybe.

Tudom táblák számát szintén szoyosoritani Koll Kettő"-vel, miután a Theridionidák (mintegy 200 faj)

csakis rajzok után Különböztethetők meg.
E szerint a II ik Kötet Költségelőirányzata a Következő:

32 iv (nyomtatás 26 frt - irói dij 25 ftjával) =	1632 ft.
8 tábla (vésés 80 ft rajzolás 10 ftjával) =	720 ft.
boriték . . . . . =	25 ft
füzés . . . . . =	35 ft
Összesen =	2412 ft

miért is Kérem hogy e II ik Kötetre Korek számmal 2500 ftot előirányozni méltoztassék.
Az I Kötet eredményeit faunisticus szempontból Kimutatva van szerencsém szintén ide mellékelve bemutatni.

Legmélyebb tisztelettel maradvan

S. a. Ujhely 1891i Decemberhó 19én

a tekintetes Akademia

alázatos szolgája

Chyzer Kornél

S. a. Ujhely dec 31. 1891

Nagyságos Uram!

Az uj év alkalmából fogadja
Nagyságod részemről s más-
részéről a legjobb szerencse
kivánatokat.
Ez alkalommal ebenben kér-
elemmel is vagyok bátor
alázatosan:
A pörömből a bor-ból
pajtst még kell rendelnie
s ekért kérem legyen oly

Kegyes uraságod e tárgyban
mekkor ideigvevi s egyuttal
velem tudatni, határozni
e valamint 21 évéig a II-ik
Rákóczi tárgyában?
Maradtam Kegyednek egyut-
ta, őszinte vágy tiszteletem
maradok
Kegyednek
alázatos szolgája
Nyárádi

Nagyságos Uram!

A Könyv Rész, a táblák
Részek, a mint azt az
ide /. mellékelt czimlapból
és Grund levelező lapjából
látni méltóztatik; csak
a borítók van hátra, amely-
nek szine dolgában bátor
voltam Nagyságodnak
mult évi december 20 ikán
s már ez idén is írni, de

mai napig nem voltam
szerencsés utasítást kapni.
I minthogy a nyomdának
mintegy két heti időre
van szüksége a papír
beszerzésére, nagyon kérem
Nagyságodat, hogy engemet
a borítók szine dolgában
sürgösen utasítani méltóz-
tassék, úgyszintén arra
nézve, hogy a nyomda fir-
mája maradhat e a bori-
ték hátlapjának közepén,

úgy, a mint az a beküldött
borítók mintán látható, vagy
pedig a ~~czimlo~~ borítók czím-
lapjának belsejére alúl
jöjjön e?

Kérésem ismétlése mel-
lett legmélyebb tiszteletteel
maradok

S.a. Ujhely 1892 jan. 9.

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Chyzer Kornél

MAGYAR KIR. POSTA.

LEVELEZŐ-LAP.

Czim Tekintetes
Dr. Chyzer Cornél
megyei főorvos urnak
S. A. Ujhely

FÖRALJA-ÚJHELY 92 JAN 3 2 ÉT
BUDAPEST 92 JAN 3-2 ÉT 7 FŐPOSTA

Tek. Dr. Chyzer Cornél urnak

S. A. Ujhely

Van szerencsénk értesitem, hogy ma Kulczynski tanár urnak a 6 ik tábla correcturanyomását elküldtük és kegyednek keresztkötéssel szintén egy levonatot

Maradunk kiváló tisztelettel

Grund V. utódai

Budapest 8/1 92.

A Magyar Tudományos Akadémia
Mathematikai és Természettudományi Osztályának
Budapesten.

Mélyen tisztelt tekintetes bizottság!

Van szerencsénk a földrajzi társaság Balaton-bizottságának mult évi működéséről szóló jelentését beterjeszteni és arra a tekintetes bizottság szives figyelmét felhívni.

Amint az e jelentésben kifejtetett, a Balaton hydrographiai felvételét a m. kir. földmüvelésügyi minisztérium vízügyi osztálya vállalta magára. Bizottságunk tehát e munkához csupán két limnograph készítésével járult, melyek Siófokon és Keszthelyen a vízügyi osztály közvetitésével állittatnak fel. Ily módon a jelentésünkben jelzett programmból bizottságunkra kizárólag a természettudományi vizsgálatok elvégezése hárul, vagyis a tó környezet és fenék geologiai és a tóban és környékén élő szervezet világ biologiai viszonyainak megállapitása.

Ezen kutatásokra kér jelenleg a magyar földrajzi társaság pénzt; mután azonban a Balaton-bizottságot az emlitett körülmények fogva csakis a fentjelzett szigoruan földrajzi és természettudományi feladatok megoldása terheli, erre 3000-3500 forintot elegendőnek hiszünk. Hálás köszönettel adózva a M. T. Akadémia tekintetes bizottságának a nyert 1800 forintért, melylyel a mult évben a megkezdett munkálatokat segélyezte, kérjük, hogy azoknak folytatását is lehetővé tegye és a jövő esztendő költségvetésének kiszabásánál a magyar földrajzi társaság Balaton-bizottságát is munkájának folytathatására segélyezze.

A mult évben megszavazott 1000 forint segélyt a M. T. Akadémia még azon 800 forinttal növelni kegyeskedett, melyet 1889-ik évben egy magyar földrajzi gyüjtemény (atlasz) elké-

sítésének támogatására kiutalványozott. Ezen összeg első részlete volt csupán annak az összegnek, melyet a M. T. Akadémia mathematikai és természettudományi bizottsága a nevezett célra évenkeresztül kiutalványozandónak elhatározott. Tisztelettel teljesen emlékezetbe hozva e körülményt, arra kérjük a tekintetes bizottságot, hogy a következő két évre is ezen 800-800 forintokat kiutalványozni kegyeskedjenek.

Egyúttal alázattal kérjük még, hogy az érdekelt megyékhez intézett mellékelt körirányainkat pártoló szóval ellátni és hozzánk visszaszármaztatni kegyeskedjék.

Kiválóbb tisztelettel maradunk

a M. T. Akadémia tekintetes mathematikai és term. tud. bizottságának

alázatos szolgái

Budapest, 1891. deczember hó 21-én

A magyar földrajzi társaság Balaton-bizottságának nevében:

Dr Tauró János
társulati titkár, bizottsági jegyző.

Lóczy Lajos
elnök.

E. K. 21/XII. 91 55

204

1891

A M. T. Akadémia természettudományi
Bizottságának

Budapesten.

Kérvénye

a magyar földrajzi társaságnak,

(Budapest, Andrássy-út 64, I.)

melyben a társaság Balaton-bizottságának részéről a Balaton földrajzi és természettudományi kikutatására két éven át 800-800 forintnyi segélyt kérelmez.

/ 3. darab melléklet. /

/ . // . ///

VI 21

Mélyen tisztelt Nagyságos Uram!

Bocsássa meg Kérem, hogy az állandó Math. és Termtt. Bizottsági ma
ma ülésében nem vehetek részt, erős influenza az akadály.

Legyen szabad ezúttal Nagyságodat arra felkérni, hogy eszközölje a
mai osztályértekezleten tartandó Költségvetési tárgyalás alkalmából ügyem
szóvá tétetését.

Ugyanis, miként a folyó hó 5-én tartott ülésben
Elméleti physika" munkámnak jelen stádiuma és Költségvetési igényei
a következők:

Kinematika" czímű kéziratom szövege, mely 40 ív
jelen áll van szedve, első 16 íve ki van nyomatva, a többi 24 ív már
többszöri revisión ment keresztül; a részletes tartalomjegyzék már szintén
ki van szedve, csak az előszó van még hátra, úgy hogy ezen összesen 42 ív

nél semmi esetre nem nagyobb Kötet előre látható lesz, legkésőbb a jövő 1892.
év március havában lesz kiadható. E kiadás költségei, melyekre a folyó
1891. évi költségvetésbe 1300 ft. volt felvéve, - a mely összegből azonban még
semmi sem lett kiadva, - a következő 1892 évben lesznek esedékessé.

Az egész Kötet Költség-előirányzata - tekintettel az Akadémia és a Franklin-
társulat között kötött szerződésre, mely szerint a megmaradt év kiállítási köt.
ség 51 ft. s hozzászámitva a szokásos irói tiszteletdijat - körülbelül 3300
ftot fogna kitenni.

Ennek fedezésére kérem a mélyen tisztelt Értekezletet, kegyeskedjék
az 1891. évi 1300 ftnyi érintetlen összeget az 1892. évre áthozni és
ezenkivül a jövő 1892. évi Költségvetésbe még 2000 ftot felvenni.

Már előre is megköszönve Nagyságod jóindulatu kegyességét,

kitünő tiszteletem kijelentésével maradtam

Nagyságodnak

alázatos szolgája

Fröhlich J. s. t

III opa 1891 dec 21 10 Uhr 45

205
1891

Dr Fröhlich

A magy. tud. Akadémia hadtudományi bizottságá.

223 szám

H. B.

A

Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia

III. osztályának

Budapest.

Budapest, 1891 december 11én.

A Magyar Tudományos Akadémia Ügyrendjének 42. d. pontja alapján a hadtudományi bizottság évi jelentését a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

I. Jelentés a bizottság működéséről.

A bizottság a lemondott mostoha viszonyoknál és eszközei szerény voltánál fogva csak szük korlátok közt működhetik ugyan de ennek daczára a magyar katonai irodalom ügyét évről évre egy lépéssel előbbre viszi.

1. Irodalmi működése a bizottságnak, mint eddig, úgy az elmúlt évben is kiválóképen a magyar hadi történetirás fejlesztését czélozta.

„Hadtörténelmi közlemények" czimü folyóirata a lefolyt évben immár IV-ik évfolyamát fejezte be.

Hogy e különleges irodalmi ágat művelő folyóirat magát állandóan fenntarthassa, arról tanuskodik, hogy a bizottság e vállalata hézagot tölt

be, továbbá pedig arról, hogy a magyar hadi történetírás iránt érdeklődést keltsen, magának közönséget teremteni képes volt.

A folyóirat ez évben is két havonkint jelent meg és 5 füzetben, melyek terjedelme 8–10 ív közt változott összesen 45 nyomtatott ívnyi szöveget, 5 acélképet és 9 térkép, vázlat és csatakép mellékletet hozott.

A vállalat anyagi sikere szintén teljes; előfizetőinek száma az elmúlt évben, közel 600 volt, minek folytán a folyóirat nyomtatási és kiadási költségeit az előfizetések teljesen fedezték, sőt a folyóirat jövedelméből egy nagyobb pályadij is volt kitűzhető.

A honvédelmi minister Ő Excellentiája a folyóiratot állandóan nagylelkűleg támogatja, s mint eddig, a lefolyt évben is a csapatok könyvtárai számára 100 példányt rendelt meg; hű pártolója a vállalatnak a magyar honvédség tisztikara is, melyből az előfizetők túlnyomólag legnagyobb száma kikerült.

A folyóirat <u>hadtörténelmi pályázata</u> is évben is sikeres volt.

<u>Az 500 arany frankból</u> álló nagy pályadijat Dr. Komáromy András, a <u>"Mezőkeresztesi ütközet"</u> czimü munkája nyerte el, mely a „Hadtörténelmi Közlemények" jövő évi első füzeteiben fog közzététetni.

<u>Vitnyi Miklós hadtudományi munkái</u> a folyó év elején kerültek kiadásra, s nagy örömére szolgál a bizottságnak jelenthetni, hogy csupán a magyar honvédség tisztikara – a folyóirat szerkesző-

sége útján - közel 150 példányt rendelt meg, hogy ily módon - a könyvárusi uton való eladást is hozzászámítván - a kiadott példányok fele már ez év folyamán elkelt.

Szécsi Mór századosnak az 1866-ik évi osztrák-olasz háború katonai történetét tárgyaló munkája a bíráló bizottság által átdolgozás végett visszaadatván, e mű csak a jövő 1892-ik év folyamán kerül kiadásra.

Végre Balázs György százados az 1866-ik évi osztrák-porosz háború történetét, melynek megirásában eddig szolgálati okokból gátolva volt, most nagyobbára befejezte s azt a jövő év folyamán bírálat alá bocsátja.

2. A bizottság által kezdeményezett „Hadtörténelmi Museum" ügye a megvalósulás elé most annál biztosabban néz, mivel az a magas kormány által a millenium ügyével hozatott kapcsolatba, és a Nemzeti Museum kérdésével egyidejűleg nyer megoldást.

3. A bizottság tagjai részt vettek a folyóirat munkálataiban, az irodalmi művek bírálatában, fáradoztak a hadtörténelmi muzeum létesitésén, számadások átvizsgálásában stb.

4. Különféle ügyeinek elintézésére a bizottság a lefolyt évben 4 ülést tartott.

II. A bizottság jövő évi munkásságának tervrajza.

1) A bizottság folyóiratát a „Hadtörténelmi Közleményeket" a jövő évben is folytatja és annak VI-ik évfolyamát megnyitja. Ez a jövő évben immár

kéthavonkint, vagyis 5 füzetben fog megjelenni,
összesen 45 nyomtatott ivnyi terjedelemben

2. A bizottság ez évre is egy hadtörténelmi pálya-
kérdést tűz ki, melynek jutalmazására a folyóirat
jövedelméből 300 frankot, azaz 150 forintot szánde-
kozik fordítani.

3. Kiadja a bizottság Szécsi Mór századosnak
az 1866-iki évi osztrák-olasz háborúról irt munká-
ját, mint az Egyetemes Magyar Hadtörténelmi
Könyvtár első kötetét.

4. Lépéseket tesz a bizottság arra nézve, hogy a
millenium ünnepére a Magyar nemzet ezer
éves küzdelmének hadi krónikája megirassék
és az akadémia által kiadassék.

5. A Magyar Hadtörténelmi Muzeum ügyét
a bizottság a jövő évben is lehetőleg elő
fogja mozdítani.

Hollán Ernő Elnök

III 5/21. 1891 dec 21. 10 Ért.
3. pont.

206
1891

A

Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia III. osztályának

Budapest.

A haddudományi bizottság évi jelentését beterjeszti.

A magyar tud. Akadémia Irodalomtörténeti bizottsága

226
H. B.

A Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia
III. Osztályának

Budapest

Budapest 1891 deczember 14-én

A Irodalomtörténeti bizottság 1891-ik évi dolgozatjainak fölhasználásáról szóló jelentését és a jövő évi költségvetését a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

I. Jelentés a dotatio fölhasználásáról.

A bizottság dotatiója az 1891-ik évre volt . . . 2500 ft
A mult évről maradt . . . . . 627 ft
Összesen 3127 ft

Ebből fölhasználtatott:

1.) Arányi Miklós munkájának nyomdatávi költségei fejében a Franklin Társulatnak kifizettetett: . . 646/15
2.) Szécsi Mór országgyűlésnek az 1866-iki országgyűlés – olasz háború czímű munkája nyomtatási költségeinek fedezésére, a kéziratok kézirat 2/3 ad részének erejéig kiszolgáltatott előleg fejében kifizettetett . . . . 320/—
3.) A folyóirat kiszolgáltatására fölhasználtatott, 45 ív à 30 ft. . . . . 1350/—
4.) Szerkesztőségi általány fejében: a szerkesztőségi iroda, könyvek, folyóiratok előfizetési díjai, rajzok, clichék, másolások, postaköltségek stb. fedezésére . . . 250/—
5.) Előadói honoráriumok . . . . 400/—
Összesen fölhasználtatott 2966/—

Mintén a rendelkezésre álló összeg volt . . . . . 3127 ft
Ha ebből a kiadások levonjuk . . . . . 2966 ft 15 "
Marad 160 ft 85 "

A bizottság kéri az Akadémiát, miszerint a 160 ft 85 krnyi maradvány, illetőleg követelés a jövő évben javára irassék és rendelkezésére bocsáttassék.

II. A bizottság költségvetése az 1892-ik évre.

1.) A „Történelmi Tárgyú Pályamunkák" díszkeletének díjaira 45 nyomtatott ív után á 30 ft. . . . . 1350 ft -
2.) Szerkesztőségi általány fejében mint a múlt évben . . 250 ft -
3.) Szász Mór szövetkezetnek az 1866-ik évi osztrák-olasz háborúi czímű munkája díszkeletének kiadatása . . . . . 180 ft -
4.) Ugyanez munka nyomtatási költ, ívenként 20 ív á 30 ft . . . . . 600 ft -
5.) Ugyanannak rajzaira . . . . . 120 ft -
6.) Előadói díszkeletek . . . . . 400 ft -
Összesen 2900 ft -
Levonatván ebből a múlt évről fennmaradt 160 ft 15 "
Marad még szükségelt 2739 ft 85 "

Hollán Ernő
Ehrenfeld Károly

III ofv. 1891 dec 21. 10 Ivtek.

3. pars

207
1891

A

Tekintetes Magyar Tudományos Akadémia III. Osztályának

Budapest

A hadtudományi bizottság költségvetése.

Vörösmarty-portyázat

(Elbeszélő költemény)

I. Szilágyi és Nagymaros. Költői elbeszélés.
Tárgya: Régi jó időkből való történet.

II. Csongálossy. Költői elbeszélés.
Tárgya: Emlékezzünk a régi korról.

III. Madarász. Költői elbeszélés tárgyában?
Tárgya: Ha kedvét kapom rá szerelmének tárgyát?

IV. Szigligeti. Elbeszélő költemény.
Tárgya: Dalt szólt tova stb.

V. Kunhilda pataja. Tárgyában?
Tárgya: Lelőtt már a nemes Ploni stb.

VI. Puma párduc. Elbeszélő költemény.
Tárgya: Ki a halálig

VII. Vegzet. Elbeszélő költemény.
Tárgya: Darabban.

VIII. A hűs hitvesek. Elbeszélés.
Tárgya: Ezen tudom-on melyek volt szobb

IX. Herceg Konrad?
Tárgya: Ő és a Szent viselője.

X. Marie. Regény neveben.
Tárgya: Ehez a pardon for the name of play

XI. Polánka
Tárgya: Hazai mese-ni valid tárgya stb.

Standesamt-protokoll

(Geburtsregister)

208
1891

. Kanzlisteinspi-prüfungszeugnis.

(Magyar-német párhuzamos)

I. . Vezető számvevői pályára képesítő [illegible] I. II. III.
Subaltern-Rangsverhältnisse

Kéz-pénztárnoki

(Ungarische Staatsprüfung)

I. A magyar államjegy mint pénznem
Religion: Alle [illegible]

II. ezred — regiment.
Religion: [illegible]

III ezred — regiment.
Religion: [illegible]

Számvevői-pályázat.

(Abiturienten-Prüfung)

I. A közigazgatási [illegible]
az [illegible] [illegible]
Religion: [illegible]
[illegible]

I.to magy. áll. bizt. [illegible]

(Versicherungs-Inspector)

I. A közvetítő
Religion: (Vermittler)

II. ezred — regiment.
Religion: [illegible]

Szerbus Rhoskó példázatai

(Harczfias költeményei)

I. Egy szegényi Szerbus emlékére
Irta: Harczfias

II. Szózat. Irta: Kovácsovics ... sk.

III. Hymnus. Irta: Isten angyalai ... sk.

IV. Vége dal. Irta: Rosz vége dalnak ... te

V. Zokszó a nyár. Irta: ... t mit egy vége a nyár végét várni sk.

VI. Irtoga. Irta: Szerelmemről, kérem kérdeni ... sk.

VII. Jámbor kép. Irta: Szép nyári napok

VIII. Emlékezésül régiekről. Irta: Magyarországon volt sk.

IX. A magyar nemes. Irta: Szerbül

X. Hymnus. Irta: Szerbben és Szerbül imádkozunk

XI. 1 Sarday 2 Szabó Irtaja 3. Az üldözött. Irta: Abt Károly

XII. Hazátlanul. Irta: Egyedüllétedet sehonnai nem Istene

XIII. Király hymnusa. Irta: Áldás hazánkra.

XIV. Adóm panaszai. Irta: Tömösi pressburger in ungarn

XV. Békét kell szerelmes. Irta: Szerb nemes dzo ... sk.

XVI. Szabi szózat. Irta: A haza mindenek felett

XVII. Honfidal. Irta: Szent magyar kard hazám!

XVIII. A naptárokhoz. Irta: Szerbül szakértelmekről

XIX. Ezer év. Irta: Ezer év hogy elmenyt ... sk.

XX. A magyar nemzetben. Irta: Elveszett magyarjaimból sk.

XXI. Királyhymnusz. Irta: Legyen-e kelt az ősi korona.

XXII. A magyar napban. Irta: Hangyál makám

XXIII. Új magyarok dala. Irta: Honfiemberben bagyarunkban sk.

XXIV. Honfihymnusz. Irta: Légyen a hűséd.

XXV. A szabadságharczban. Irta: Szerbül Magyarországon

XXVI. Hazánk napjai erdekben. Irta: Szerbül

XXVII. Honfihymnusz. Irta: Kifejlett

XXVIII. Vesd es gélen. Irta: Ha e hon, ha nem nemes

XXIX. A szabadsághoz. Irta: Szerbül a szerzőt

XXX. A varrón. Irta: Szerbül gyönyörű

XXXI. A nyelvben hős. Irta: ... jno nemzet more

XXXII. Elbúcsúzás. Irta: A hegyek magyar ... ben a király

XXXIII. Pusztaczigán élete. Irta: Szerbül szerelmes

XXXIV. A magyar nemzethez. Irta: Megfogyva sok ... sk.

XXXV Utolsó dal. Irta: Isten hozzád, drága kedves!

XXXVI. Adam. Irta: Szerbül nélkül.

Selekt-postgot-verk

Kivet czikk

A M. T. Akadémia math. és természettud. állandó Bizottságának 1891 december 21-én tartott 141-ik üléséről felvett jegyzőkönyvből.

D.) A bizottság a lefolyt 1891-iki évben tudományos kutatások segélyezésére fordított

	3200 frt-ot
nyomdai költségre	1464·61 „
irói díjra	322·87 „
előadó díja	400·— „
összesen	5387·48 „

Ez összeget levonva az 1891-iki évre előirányzott és jóváhagyott összegből 5816 frt 14 kr-ból marad 428 frt 66 kr. E pénztári készlettel szemben áll a nyomda követelése Méhely Lajos és Simonkay Lajos értekezésének kinyomatásáért, továbbá Grund V. utódainál megrendelt színes táblák költsége 950 frt-al.

Tekintettel e körülményre a bizottság elhatározza, az igazgató tanácshoz kérelmet intézni, hogy a fennmaradt 428 frt 66 kr. összeget a bizottságnak 1892-re utalványozandó 5000 frt-hoz csatolni engedélyezze.

E.) A bizottság jövő évi működését a lefolyt évben követett irányban kívánja folytatni; segélyezni fog tudományos kuvárlatokat, különösen olyanokat, melyek hazánk természeti viszonyainak megismertetését czélozzák.

209

1891

Segélyt nyujt kisebb tudományos
buvárlatokra, de e mellett a mult
évben hozott határozat értelmében
a zoologia-physiologia terén vég-
zendő nagyobb szabásu tudományos
buvárlatot is támogat.

Ehez képest a bizottság a jövő
évi költségvetést ekkép állapitja
meg:

1.) Kisebb terjedelmü tudományos buvárlatokra, utazási segélyre . .	1000 frt
2.) A zoologia-physiologia körében végzendő nagyobb szabásu kutatásra . .	2000 "
3.) Tudományos munkák kiadására . .	2028·66 "
4.) Előadó dija . .	400·— "
összesen	5428·66 "

Lemayer mpk.
a math. és term. buvárlatok előadója

1891

Szerzet.

A harmadkor újabb szakában a Sarmat tenger visszahúzódása után a Himalaja és Alpesek közötti öbben egy félig édes félig só vizü beltenger keletkezett, a mely maradványa ként tekintendő a Fekete tenger, Kaspi és Aral tavak. Ezen beltenger északa a 48-50. fokig terjedt, keletre a Himalajáig, nyugat a az Alpe az Apennini és Balkán felszineket a görögszigeteket, Indiát és a nai földeket tengert foglalta magában.

A Sarmát és Pontusi korszak között egy átmeneti korszak volt, melyet Andrussow vörös agyagrétegek által képviselve. Ezen praepontusi korban a tenger visszahúzódott s némely jól körülzárt medenczében, mint a minő a Székely föld is volt a hátramaradt víz kiédesedett s képezte azon sajátos faunát melyet Telegdi Roth Lajos főgeologus is ismertetett.[2] Most ezen igen érdekes faunán Buday József tisztelt barátommal együtt tovább a tenger ismét nagyobb kiterjedést öltött s a praepontusi képződményeket, nevezetesebb részben elfedte s így ezeknek vize ismét sósabbá lenni, amint ezt Székely földön kitelepült rétegről is tetten vehető sótartalmából.[3] Midőn ezen pontusi tenger is teljesen visszahúzódott az hegyen édes vizü mocsarak borították a területet, melyeknek maradványai a paludina rétegek, melyeknek jelenlétét a Székely földön is kimutatnom sikerült kimutatnom, a mint a legközelebb megjelenő munkámban ismertetni fogom, sikerült még eddig kidőlyben ismeretlen volt ezen képződmény. –

A pontusi képződmény, mivel ezen kor tengere csak bodzától körül volt korlátva, csak kis területre szorítkozik s ezen területnek is a nyugati része volt a legalkalmasabb ezen tenger üledékes maradványainak a megőrzésére, ezen nyugati rész, a mely az Alpok, Kárpátok és balkáni hegyek által körülzárva mintegy zárt medenczét képezett a melyben az élő lények a legjobban védve voltak. Egyiket sikerült is azon területet, a melyen a pontusi képződménynek a legszebben kell képviselve lenni s ennyiben így is van. Ezen tény volt részben az, a mi engem ezen rétegek tanulmányozására bírt, most ezzel hogy mi magyarok magunk ezt hivatva, másrészt pedig az, hogy nálunk aránylag csekélyebben foglalkoznak vele, mint ahogy érdekességénél fogva megérdemlik.

Fuchs így nyilatkozik ezen érdekes képződményről:[4] „Hier zeigen die Congerien-Schichten und die Ablagerungen der levantinischen Stufe jenen fast unerschöpflichen Reichthum eigenthümlicher Formen, die mit Recht die paläontologischen Kreise des Auslandes in immer steigendes Erstaunen setzt."

---

1) Andrussow. Die Schichten von Kamyschburun und der Kalkstein von Kertsch in der Krim. (Sitzb. d. k. k. geol. R.-A. Bd. XXVII. Pag. 136.)

2) Roth. Adalék a székelyföld neogen üledékes kőzetkódások faunájának ismeretéhez. (Földtani Közlöny. XI. kötet 1881.)

3) Neumayr és Paul. Die Congerien und Paludinenschichten Slavoniens und deren Faunen. (Abh. d. k. k. geol. R.-A. Bd. VII. Heft 3. Seite 102. Wien. 1875.)

4) F. v. Hauer und F. M. Neumayr. Führer zur Excursionen der Deutschen geologischen Gesellschaft nach der Allgemeinen Versammlung in Wien 1877. (Seite 45.)

S minthogy nálunk nem igen foglalkoznak ezen képződménycsoporttal gyűjteményeinkben is olyke vegyes vannak képviselve csak faunái, hogy a munkálkodásban szükséges összehasonlítási anyagot csak igen csekély részben lehet megszerezni.

Az eddig ismert magyar tólokhelyek őrezetét ismertetése Rácsiektől eredő a határaikra tartozó képező eredeti gyűjteményeik is Bécsben vannak. Fuchs volt az, ki a Szép Hárbich és Neumayr a Székelyföld újabb harmadkori képződményeivel foglalkoztak.[6] Hornes pedig nagy munkájában[8] eltérő adatokat közöl Hidasd és Árpád Baranya megyei tólokhelyek faunájáról.

Az itt felsorolt munkák csak egyes tólokhelyekre terjedtek kiterjedésükre nézve sincsen semmi megállapodás. Neumayr pl. nem tudja, hogy a Székelyföldön előforduló Dentalium-félék a pontusi képződményhez tartoznak-e, vagy pedig az itt hányó faunát emlékét képviseli. Az Unger által helytelenül meghatározott növények alapján sarmatának vélte, míg a Staub Móricz vizsgálatai alapján ezen flóra 18% sarmata és 11% pontusi növényt tartalmaz.[10] Ezen növények társaságában olyan kardiumok fordulnak elő, melyek legközelebbi rokonaikat a pontusi képződmény ben találjuk. –

A magyar geologusok csak az újabb korban kezdtek ezen felette érdekes képződménnyel foglalkozni. Halavats osztály geologus úr az, a ki a bánáti pontusi faunát tanulmányozva olyan tekintetben, a mint még nálunk csaknem sem tanulmányozta ezen képződményt. Böckh főgeologus úr volt – a mint említém az a ki a székelyföld újabb harmadkori képződményeit tanulmányozta, de munkában Hörbich és Neumayr úgy ő sem tudott ezen rétegek kovatartozására nézve megállapodásra jutni. A gyűjtemény hányos voltánál fogva, annyit mond, hogy ezen bodosi és vargyasi édesvízi fauna mélyebb képződmény, mint a Congeria triangularis által jellemzett aranpataki congeria képződmény, de a korára nézve ő sem tudott megállapodásra jutni." ... amál kevésbé lehet – úgy mond – származtatni a pontusi vagy levantei emelethez számítandók-e, feltéve természetesen, hogy e két emelet itt egyáltalában kimutatható lesz. Legyen elég tehát e tanakodásokat egyelőre általánosságban pannoniai rétegeknek elnevezni". Andrussow ezen bodosi és

---

5.) Fuchs. – Die Fauna der Congerienschichten von Radmanest im Banate (Jahrb. d. k. k. g. R. A. Bd. XX.) –
6.) " Die Fauna der Congerienschichten von Tihany und Kup in Ungarn (" " " ") –
7.) Hörbich und Neumayr – Die Süsswasser Ablagerungen im südöstl. Siebenbürgen (" " " XXV. p. 428-29.) –
8.) Hörnes. – Fossile Mollusken des Tertiärbeckens von Wien (Abhandlungen d. k. k. geol. R. A. Bd. III.) –
9.) Sandberger. – Die Land und Süsswasser-Conchylien der Vorwelt. Wiesbaden. 1870-75. (Seite 403.) –
10.) Staub. – Adalék a Székelyföld fossil florájához (Földtani Közlöny. XI. kötet. 12. lap.) –

vergyasi barnaszin tartalmi tobbjagot praepontusinak veszi[1]) mig szamito a paludina vetelemenyet tenyek altal bebizonyitani, a mennyiben a Budayfauraja altal gyujtott anyag es a telepulesi viszonyok alapjan sikerult kimutatnom, hogy kepuvebe van ott legalul a praepontusi, felette a pontusi sot legfelul a paludina retegek. Ugyan megoldottam azon vitas kerdest melyben Hebert es Stuart Woods, Staubnak es Andrussownak eltero nezeteik voltak [Ezen munkam legkozelebb megjelenik]

A pecsi hegyseg eszaki es eszakkeleti labanal levo kolyegek kozeleben es a volgyekben csekelyszamu voltak az, a kik korozalo idegtarto es a fauna kiraszitmanyolasara iranyulo gyujteseket eszkozoltem, a mely gyujtesek eredmenye azon agonyoni gyujtemeny, melyet a magy. kir. Foldtani Intezet muzeumanak ajandekoztam es a melyekrol a magyarhoni Foldtani Tarsulatban 1889 nov 6an, 1889 dec 4en es 1891 januar 7en felolvasasokat tartottam. Ezen kirandulasaim es gyujteseimnek eredmenyet targyal ja: „A nagy-manyoki (Tolna m.) pontusi emelet es faunaja" cimu ertekezesem, melya magy. kir. Foldtani Intezet evkonyvenek IX. kotetében es a Mitt. aus d. Jahrbuche d. kgl. Ungar. geol. Anstalt. Bd. IX. kotetében jelent meg; ugyancsak ill van most sajto alatt „Pontusi fauna Szegszardrol" cimu ertekezesem is. Ezeken kivul a pecsi hegyseg kornyekerol igen kevés adatunk van legtöbb adatot tartalmaz Böckh János foldtani egyetemi tanar ur „Pecs varos es kornyekenek viz-viszonyai" cimu munkaja[11]) es F. Szabó Jozsef tanar ur „Szegszard kornyekenek foldtani leirasa"[12]) cimu munkaja, melyek kivül (mellett) meg ismeretes meg ismet Roth[13]) es Hornes.[14]) Ezen videk legkozelebbi lelohelye Arpad Pecs ezzel igy szolt:[14]) ..... leider würde aber die sehr interessante Arpaider, Mollusken fauna, viel zu wenig gekörig ausgebeutet und speciell behandelt" az tenyleg igy van es ott a tobbi lelohelyre nezve u. pl. Szegszardrol eddig csak két faj volt ismeretes es ossze pen csak 5 fajt ismertünk innen, nekem sikerült az ujonan föltalalt lelohelyemen megejtett szorgos gyujtes alapjan a fajok szamat 60ra emelni.

Ezen kepzodmeny tehat meg alig van tanulmanyozva, mert amint emlitem csak nehanyan, illetve ujabban csakis Halavats ur es en foglalkoztunk vele, pedigezen kepzodmenyek kimerithetetlen s igen erdekes faunat tartalmaznak. Fuchs azt mondja ezen pontusi kepzodmenyeröl, hogy valahanyszor egy uj lelohelyet fedeznek föl mindannyiszor biztosak lehetünk abban, hogy nagyszamu uj alakra fogunk es rendesen mindenhol mas es mas faj az uralkodo a leggyakoribb. Tenyleg Nagy Manyokon a Dreissena auricularis (Fuchs) az uralkodo a Dreissena rhomboidea (H. Hörn) es Adacna Szaboi (Lörent), Adacna Fogenloferi (Brus) Adacna Pelzelni (Brus) vel; gyakori mig a Dreissena rhomboidea es Triangularis (Partsch) is. — Uj alakok szinten fordulnak elö Szegszardon es pedig az eddigi vizsgalataim alapjan a következö 10. Adacna Szaboi, Adacna Hochi, Adacna Wurmbi, Adacna nov. form, Bosceovicia Hantkeni, Micromelania planospira, Valvata unicarinata, Valvata nov. form, Viviparа Szegszardi es Limnaea nov. form.

11.) Böckh. — A magy. kir. Foldtani Intezet Evkönyve. IV. kötet. 1876.
12.) Szabó. — A magyarhoni foldtani tarsulat Munkálatai. II. kötet. 69–70 lap.
13.) Roth. — Egy uj Cardium faj az ujpannonia congeria-retegekből (Cardium crustagalli Rud.) [Természettud. Közlöny. II. kötet. 1870. 132. lap.]
14.) Brusina. — Die Fauna der Congerenschichten von Agram in Kroatien. — [Beitr. z. Palaont. Öst.-Ungarns u. d. Orients. Bd. III.]

Minthogy az állami geologusoknak nem lehet czéljok az egyes képződmények monographiai feldolgozása, hanem csak azoknak bemutatása a saját területök szerint rétegnek körül foglalt bányatelkei legyenek, a nyert adatokat a vétes földrajzi elemek pedig mint magyar oppidalitasoknak a m. múzeumainkban kellene a legjobban képviselve lenni, hogy a velük foglalkozó az egyes pontusi képződményekről kielégítő képet szerezhessen és az összehasonlításra való anyagot találjon.

Ha az eddigi kutatásaimhoz hozzá csatolom a nyár folyamán folytatandó tanulmányaimat és annak feldolgozását, akkor erről teljes képet lehet majd alkotni, a képződmény egyes szintjei közötti összefüggést pedig majd térképekkel mutatni. Hiszen hogy lehetséges lesz ezen widek pontusi képződményeit összeköttetésbe hozni a Magyar medencze többi és az erdélyi hasonló képződményeivel is.

Hogy ezen hegyvidéken a pontusi képződményre nézve teljes áttekintést szerezhessek czélom a hegységbe benyomuló hajdani tengeröblöket a mai völgyeket követő kiindulva keletre majd délkeletre haladva sorban átkutatni és a faunát minden hol amennyire csak lehet kiszakmányolni, hogy ezzen képződmény a magy. kir. földtani intézet múzeumában mentül szebben legyen képviselve.

Utam tehát Szurdnál vette kezdetét, a hol a Roth főgeologus ur által eszközölt gyüjtések szép eredményre jogosítanak fel a további gyüjtések folyamán. Innen Szászvárra, Tóis és Nagy-Mányokra majd Hidasra mentek, a hol ezen képződmények szépen vannak képviselve s még jórészt ismeretlenek. Innen a hegység szélén haladva északra, keletre majd délkeletre haladnék egészen Szegszárdig, felkeresve a hegységbe benyuló völgyeket és patak medrekat, hogy a geologiai térképen (1:144,000. F 11 lap) feltüntetett Congeria (pontusi) képződ-ményekből mentül gazdagabb anyagot gyüjthessek össze, mert eddig innen még semmi sem ismeretes. Szegszárdról Várdombra majd tovább délre haladva a hires ősemberi lelőhelyet keresném fel Csétől DK-re, a hol hosszabb ideig tartó gyüjtést szándékozom eszközölni, hogy ezen felette érdekes és még pauvres'ek-nek lelőhelyet kellőleg kiszakmányolhassam. Szegszárd és Árpád között levő völgyeket és vápaszakokat, valamint a hegység egész keleti martját tüzetes kutatás tárgyává tenném és ott a hol eredmenyes faunára akadok több napig tartó gyüjtést eszközlök, mindenhol tanulmányozva a képződmény különböző rétegeinek összefüggését s egymáshoz való viszonyát valamint az egyes növulet fajoknak földrajzi elterjedését, hogy így a Tekintetes Tudós Akadémiához elő-terjesztő s a képződmény kifejlődését és faunáját összegező jelentést nyujthassak be összehasonlítva és párhuzamba állítva lelőhelyemet a többi magyar lelőhelyekkel.

A begyüjtött anyagot pedig kötelességemnek tartom a magy. kir. földtani intézet gyüjteményének átadni, akivá az eddig nagy fáradsággal és nehézséggel begyüjtött nagy-mányoki és szegszárdi gyüjteményeimet is ajándékoztam.

Ezen nagy körülbelül 116 kilometer hosszu út megtétele alatt a magyar tud. Akadémia nagytekintetü mathematikai és természettudományi állandó bizottságától a tudományos czéllal egybekötött utazások és kisebb terjedelmü tudományos

vizsgálatok segélyére szánt ezer forintból 250 forintot kérek, mintán ezen tervezetem mind a tudományos czéllal egybekötött utazást, mind pedig a tudományos vizsgálatot — noha nagyobb terjedelmü már — magában foglalja. Ezen összeg csak annak elégséges ilyen nagy területnek az átkutatására a hol a viszonyokat és körülményeket jól ismerve, különösen ha tekintetbe veszszük a lejáratandó tanulót nagyságán kivül annak tetemes távolságát Szolozsvártól, továbá azt hogy ezen ut két hónapi időt vesz igénybe sőt ha több érdekes lelőhelyre akadok még jóval többet is mert ezen törekvés körülményeiből a feldolgozásokor szükséges kőzetes anyag gyüjtéséhez, annak praeparalásához és gondos csomagolásához ezen sok idő kell.—

Szegzárdon a nyár folyamán egy lelőhelyen két hétig gyüjtöttem, majd a budapesti tud. egyetemi paläontologiai intézet igazgatójának Hantken Miksa egyetemi tanárunak megbizásából az ősz folyamán ismét 3 hétig gyüjtöttem ugyan azon helyen és csak igy sikerült az eddig ismert 5 fajt 60ra emelni s még annyi töredék jutott a birtokomba, hogy ebből következtetve a további gyüjtések még sok fajt fognak eredményezni.— Hogy a fáradságot kellő siker koronázza és hogy minden kivánalomnak megfelelő gyüjteménnyel pótolhassam azon hézagot a mely a magy. kir. földtani intézet zeumában ez irányban észlelhető, ezen összegnek a telyes kiutalványozását kérem, mert a geologiai kirándulások az idényes egyéb természettudományi gyüjtésekkel és kirándulásokkal ezemben nemcsak a legfáradtságosabbak, hanem a legköltségesebbek is, de az oka annak, hogy a geologiai kutatásokra minálég a legkevesebb kedvezmény is ke zik a Nagytekintetü Bizottsághoz sőt legtöbb évben nem is érkezik egy sem.—

A gyüjtésekhez szükséges csákányoknak és egyéb szerszámoknak a hordozására szükséges ombesen kivül sokszor kocsi is szükséges, sőt igen sokszor a rendőri közegek felügyelete is igénybe kell venni, mivel a földet kutató és megbolygató geologus nem egyszer találkozik a lakosság ellenszenvével és támadásaival igy, hogy igen kor rendőri felügyelet alatt kénytelen dolgozni. A pakoláshoz és gyüjtésekhez szükséges anyagok nak a hordozása is költséges azért ezen itta 250 forint szükséges és éppen azért kérem a magy. tud. Akadémia nagytekintetü mathematikai és természettudományi ál landó bizottságát, hogy nekem ezen egész összeget kegyeskedjék a tudományos kuta tásokra szánt ezer forintból utalványozni. En pedig kötelezem magamat az utazá som és gyüjtésem eredményéről jelentést tenni és a gyüjteményt a magy. kir. földtani intézet gyüjteményének átadni azon kérelemmel hogy a feldolgozására az összes szakvégi anyagát legyen szives a fönt nevezett intézet nekem átadni.—

Hogy a nagytekintetü bizottság a belém helyezendő bizalmában nem fog csalódni biztositja szeretve tisztelt főnökömnek Dr Hoch antal egyetemi tanár urnak az ajánlata és azon két munkám, melyeknek egyikét illyen szerencsém az ajánlattal együtt csatolni.—

Dr Lörenthey Imre
egyetemi tanársegéd.

220

1891

Velemény
a Simonyi Zsigmond úr Magyar
határozók" czimü munkájának második kötete
első felé-ről.

Tisztelt Osztály-értekezlet!

Az előttem lévő kéziratnak kinyomatását
sót ajánlom.

De b áttekintem legelőbb is azt a kérdést
tenni: Vajjon nem helyesebb volna-e azt a sajátt
külön czimével: „A névutók használata" czimmel
kiadni? És ezzemről helyesebbnek tartanám. Sa
az író se a vevő nem valjama kárt. A vevő"
azért meg, mert ő a névutók használatáról való
könyvet akarván venni, azt kapna is. Ellen-
ben a Magyar határozókról való III. fejezet
vevén, nem tulajdonképen határozókról, hanem
névutókról kap egy könyvet. Maga pedig a nyelv-
tudomány egy cikkest sem veszit, ha a névhatározók-
ról adunk ki egy könyvet. - Igaz, a névhatározók
is adverbiumúl járnak: de ez csak másod, nem
első, nem fő" functiójok. Hiszen sok névszó is jár ad-
verbiumúl is a magyar nyelvben, p.o. kutyául vagyok,
kutyának vagyunk; országgal határosnak stb stb.
de azért azokat a névszókat senki sem fogja az
adverbiumok fiókjába rakni.

Ismétlem: én a kéziratot kinyomatását ajánl-
lom; de kötelességemnek tartom nézetemet előre,
vétett az osztálynak és az szerzőnek figyelmébe
ajánlani.

A szerző az 1. lapon írja: „Névutóinknak
rendes helyhatározó használata legrégibb nyelv-
emlékeink óta változatlan megmaradt." (A „helyha-
tározó használat" nem szól a kifejezett nézetem
ellen: mert a névutó itt a döntő; a határozó

tulajdonképen mindég „verbum-ról“, sohasem
névről.). Így lévén, hogy az említett használat
változatlanul maradt: még tehát 10 példában annyi
oktatás van, mint 100-ban, sőt mint 1000-ben.
Van hátrégen 5 lapot üres példákkal, melyek
ugyan azt bizonyítják.

Azután, mert azt hiszem, arról szólnak, a
kiket tanítani akarunk, én az „alatt“ való példákat
külön választanám az „alá“, és „alól“ való pél-
dáktól. Így hamarább és könnyebben tájékozódik
a tanuló.

Válogatásabb is volnék a példák szedésében.
Szerző az 5. lapon ezt írja: „láb alatt van = lábon
van, a szabad járást megakadályozza, v. ö. lábatlan-
kodik, sőt egy helyt Jókaitól a két szólásnak
összekeverésével: lábalattlankodik.“ Kérdem: ~~?~~
elfogadható példa ez? A szerző ~~ezt~~ annak tartja:
de én monstrumnak tartom.

Vigyázóbb volnék a fordításokbeli példákra
nézve. És a 17. lapon Kazinczy Sallustjában
Jug. X: „Jugurtha a három utolsó év alatt vetélék örökségbe“;
~~örökségbe~~ ipsum illum tribus proxumis annis
in regnum pervenisse; fenn áll: „hán oli juuri kolmena
viime vuotta päässyt valtakunnan osalliseen.“
A Sallustius „tribus proxumis annis“ jelenthet:
három éve, hogy hozzá jutott az örökséghez; jelent-
heti „a három elmult év valamelyikében ju-
tott abhoz“; de azt is jelenthetni, hogy „három-
évig tartotta az örökség elfoglalását“. Tehát a Kazinczy
fordításából nem vennék ezt a példát. Hát a
finn fordítást Simonyi, meg én értjük: de az ol-
vasóközönségnek nagyobb része nem érti. Azután nekem
nem adhat oktatást a Kazinczy felfogására nézve,
a finn azt mondván, hogy három utolsó évben történt az.
Helyesebb példa a 39. lapon: „Numidia Jugurtha
alatt volt“ fordítja Kazinczy a latin: Numidia sub
Jugurtha erant. – helyesen, mert egyszerű, világos;
a finn is jó: Olivat Jugurthan vallan alla, sőt világosabb is.

élesebb
Itt-ott még ~~élesebb~~ különbözteteést is okoztanak:
mert ez tudományos, tehát oktató munka.

A 20. lapon az „alatt" és „ig" időhatározók közül érintkezését mutatja a szerző több két példával: „Valamely munkát elvégeznek két hét alatt"; „valamely munkát elvégeznek két hét ig". Itt a tanulók kedvéért kifejtem volna, hogy az ige dönti meg, mikor kell ig, s mikor alatt; még ha látszólag ugyanazon ige van is a két szólásban, az igével járó adverbium dönt. P. o. mondhatom: a ház egy évig épül, de felépül egy év alatt.

A 109 lapon olvassuk: Amazok eleit magáéi = amazok előtt magáéi. E két mondás nem azonos jelentésű. Amazok elei azt teszi, hogy az „elei" megett még sokan is vannak. Amazok előtt nem akarja, hogy több sort képzeljünk.

Érdekes hysteron-proteron-t lát a szerző a 12. lapon ebben: Must alá való káld. Azt a hysteron-proteront nem találtam volna ki, ha azt nem olvasom ott: „Olyan káld, mely fölé a mustot önti; tehát ~~ott~~ akkor kerül a káld a must alá. De akkor már hiába. felzik oda a káldot, a mustot megitta már a föld. Ilyen hysteron-proteron volna: Mag alá hántani a földet. Pedig mag fölé hántani egy gazdaember sem látott még. No de ilyféleket „kákán csomót keresnek" nevezünk, nem értenek.

Lakából lehet kifogást tenni, hogy az első elvől érdekes czikkben (141. 142.) a thavasal = földről állítja, hogy a magában hangzó-illeszkedéssel állott elő. ~~Pedig~~ thavas-ból compositum, a compositumban pedig nincsen helye a magábanhangzó-illeszkedésnek. A mérő tudatlanság szülte azta thavasgl-t.

A régi nyelv tekintette az „ün-nep"-et:
de a hagyással történt korábban nem volt már
szabad azt tenni mint ma, p.o. a „láb-faj"-et
hangzó-illeszkedéssel nem mondhatjuk „láb faj"-nak.

Egy általános óhajtáson volna, s kérnem
Simonyi Úrat, teljesítse azt.

Ilyen munkával, a milyen a jelen, a nyelv
iránti historiai érzéket is kell ébresztenie az el-
olvasóban. Azt az ébresztést csak úgy érjük el,
ha a példákat chronologiai rendbe szedjük;
de nem érhetjük el, ha p.o. a münchen. Co-
dexből vett példa után Pázmánét legújabb
kiadásból találunk példát; Pázmán után mozgat
Pázmány Péter ~~tekintet~~ szerepel 46. Itt, a nyelv-
fejlődést is, melyre Simonyi Úr nagyot tart,
legintább a példák chronologiai rendje tün-
teti ki.

A régebb írókból vett példáikat azonban
néha meg is kell magyarázni. P.o. az 52. lapon
olvassuk e példát i „Az Úrnak vacsoráját csak
egy személy alatt adják a közönségnek". Azt sok
gimnazialis ötödéves olvasó nem érti, nem tudván, hogy
hajdan a személy annyit is tett: „species". Így lesz
nagy vitából folytatás, „az bor una vel sub duabus
speciebus" adassék-e az Úrnak vacsorája;
s ezt, nem mondhatom hiteltelen: mióta, így
mondjuk: egy vagy két szín alatt-e? Urunk
Úrnak változása stb.

Hunfalvy Pál

221
1891

Magyarország főjövedelem forrása ed digelé a mezőgazdasági nyerstermelés, mellyben főképp a különféle gabonanemek s olajnövények mennyiségében levén az, fejtegetnek ki növénytélestani alapokon azon tényezők, melyek kiválólag egyenyomaton térről a magtermésnek szaporitását s minőségének javitását eszközlik, részletesen kiterjeszkedvén az egyes gabonanemekre és olajnövényekre.

b, Jelelkeznek ki s ismertetnek meg Magyarországon azon vidékek, melyek a különböző gabona és olajnövények minél tökéletesebb termesztésére különösen alkalmasok és igy más kevésbbé alkalmas vidékekre az arányban kisebb siker biztonyossal magvakvetésre ajánlhatók, megismertetvén egy részről mindazt lehetőségi tényezőket, melyek által, hogy az ajánlott gabona vagy olajnövény egy meghatározott mértékben áll azon helyen, valamint kivánatos levén, hogy azon helynek a kérdéses növény előnyös magminőségi termésére, különösen a magállandóságára befolyó és azt biztositó viszonyai is kifejtessenek.

Ezen kérdés kitüzésének ajánlását a következőkkel indokolom:

1, Bérsán József végrendeletéből világosan kitetszik, hogy ő alapitványában főképp a gyakorlati hasznosságra törekedett; mávpedig annyi tudnivaló tanulónk vérére alig lehetünk valamivel közvetlenebb és gyorsabb eredményü hasznot, mint ha a növénytélestan oly módon tudományos mennyiségét és gyakorlati alkalmazását mutatjuk elő, a mely módon az ország népességének legnagyobb részének foglalkozása körül, legtöbb ember veheti annak hasznát.

2, A kérdés közvetlen a gazdasági egyleteket illetné nagyon: de tudvalevőleg azoknak nincs alapitványuk, melyből jutalmakat tüzhetnének; a mellett eléggé megvan a kérdésnek azon tudományos minősége is, hogy az akadémia körébe szintén beváglalkalmas nyujt arra, hogy az ország rendkivüli nagy kárán különben pangásban levő mezőgazdasági irodalom, az ezután is rea fordítson figyelmet által nemileg előmozdittassék.

3, Az ország termelésében csak egyszer magoztatnak ezen zöldségek is a kérdés fejtegetése által, ez oly hasznos időrend előtt nem, mint kiosztásunkban, midőn az akadémia részvéte is képes a reá fordított figyelmet gazdagon megjutalmazni.

Galgóczy

222

1891

1881

923

1). A Determinansok alapos és kellő magyarazatokkal ellatott tehát könnyen megértheto elmélete alapitásáh' meg, a hozza tartozó alkalmazást is hozván elő.

2). A fény alapos és könnyen megértheto elmélete kidolgorandó, s annak alkalmazása is, a fény különféle tünemények a természetben előterjesztendő.

3). A meleg mechanikai elmélete a kellő és bő magyarázatokkal dolgoztasék ki, hogy azt könnyen meg lehessen érteni, s ennek alkalmazása terjesztessék elő az úgynevezett caloricus gépekre valamint a vizgőzre általánosan véve, mint azon erőre mely által a gőzgépek hajtatnak.

Petzval

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

1890 körül?

Ajánlkozások

a M. tud. Akadémia Könyvkiadó Vállalat
új cyklusára.

1.) An introduction to the science of comparative Mythology and Folklore, by George W. Cox. 1883. 369 lap. Ajánlkozott Rég János és György Alexander.
2.) H. Taine: de l'intelligence 4 edit. 2 Vol. Paris Hachette. 1883 Ajánlkozik Bolor József.
3.) Sebestyén Gyula: „Ausztria története." (Ha kész lesz, benyújtja.)
Baudrillart: Histoire du luxe privé et public depuis l'antiquité jusqu'à nos jours. Négy kötet. Legalább is 130 ív.
4.) Ajánlkozik Szathmary György. „Fay András életrajza" Be van nyújtva gépen.
5.) Dr. Badics Ferenc: A német Irodalom története a XVIII. Század végéig. (1890 nyarán befejezve. Sajtó alól.)
6.) Heinrich Gusztáv: [illegible] története. Thaly ajánlja; Laudá-ban.
7. Rambaud Oroszország története. Ajánlkozik Orosfordította és Thaly elvállalja a revisiót.
8. Paul Janet Histoire de la science politique dans ses rapports avec la morale. 2 Köt. Ajánlkozik Lederer (Lőwe) Béla.
9.) Peschel (Völkerkunde (10 év alatt 6 Ezerft. ért). Ajánlkozik Simonyi Jenő. (legalább is 40 év).
10.) Abafi Lajos Tanulmányok. Két Kötet.
11.) Bryce James The American Commonwealth. 1889. 3 Kötet Magyarba lenne 70-80 ív. Ajánlja Szilasy Ágost és fordítani Küffer Béla Franzia Királyság bukása Ajánlkozik Szathmáry Gy.
12.) Sorel: a Dante purgatóriuma.
13.) Szász Károly: „Darilevics Europa és Oroszország.
14.) Szabó Endre:
15.) Lánczy Gyula:

Ribbeck
Zeller
C. Sal Hilaire

a német classicus irodalom története
Goethe (Goethe benne lyen)
Schiller Ez.

Megjelenendők:

Ranke: Pápák. 80 ív.

Symonds: Renaissance 30 ív

110 ív

kell 130.

ad 224
1891.

Ajánlatok: Beöthy Zsolt irán

I. sorozatba:

1. Friedländer: Darstellungen aus der Sittengeschichte Roms etc. 3 k.
Bozóky Alajos.

2. Mivelődéstörténet. 2 k.
Behan Péter.

3. Wallenstein története. 1 k.
Ballagi Aladár.

4. Puskin: Pugacsev története. 1 k.
Timkó Iván!

5. Mac Carthy: Korunk története. 5 k.
Kacziány Géza
Halán Sándor.

~~6. [illegible]~~ 6. Castelar: A Eer. mivelődés öt első százada. 2 k.
Szathmáry György.

7. Boissier Gaston: Promenades archaeologiques.
Molnár Antal.

8. Broglie: Nagy Fridrik és M. Terézia
szilágyi sánd. Örcy János.

9. Cox György: Mythologia.
György Abadár.

10. Hins: History of the philosophy of
history.
Gobi Imre.

A könyvkiadó vállalatot
illető javaslatok.

1. A 4. 1883. évi illetményből
levonandó a múlt két év többlete.

Adtunk két év alatt:
I sorozatból: 150 ivet; marad: 90 iv.
II sorozatból: 169 ivet; maz: 11 iv.
III. sorozatból: 139 ivet; maz.: 21 iv.

Kell hát adnunk ez idén
200 iv helyett csak 122 ivet.

2. A bizottság mondja ki; hogy ezután saját tezhére a könyvkiadó vállalat kezetén kívül nem ad ki munkákat.

3. A szétküldés nemcsak egyszer, hanem több izben is eszközöltetik évenkint.

Ajánlatok

II. sorozatba:

1. Lévêque Kár: széptan I k.
Dr. Kemény Hugo.

2. Az olasz irodalom a középkorban.
Renyi Rezső.

3. Lélektan. Öreg János.

4. A görög komédia története.
Kont Ignác.

5. Brandes Hauptströmungen
Gobi Imre.

Ajánlatok

III. sorozatba:

× 1. Smith Ád: Inquiry 186.
Klein Ödön

× 2. Roscher: Nemzetgazdaságtan. III. köt.
Kiss János.

× 3. Stein Lörinc: Die industrielle Gesellschaft. 3 k.

4. Junius levelei. 1 k.
Kacziány Géza.

× 5. Pessina: Bünt. jog elemei. 1 k.
Beksics Gusztáv.

6. Laboulaye: A földtulajdon tört.
Ballagi Béla

× 7. Leroy-Beaulieu: La repartition des richesses
Sasvári Hermin

× 8. E. Krafft-Ebing: Törvényi lélektan.
Schwarzer Otto.

9. Az egyéni kabadságjót.
Beksics Gusztáv

Mer denendők:

Taine: Franciaország?

Figyelmeztetés:

Ch. Blanc: Grammaire des dessins 1 k.

Grimm H: Michel Angelo 2 k.

Sainte-Beuve: Essays.

Giudici: Olan jodalom. 2 k.

Megjelenendők:

1. Alexander: Kant. 25 ív.

2. Beöthy: Próza: 25 ív.

3. Taine: Ang. irodalom: 45 ív.

~~4. Gyulai Petőfi~~ –

[illegible]

120

Kell 60

4. Azon fordítókra nézve, kiknek irányában a bizottság olmely tagja nem hajlandó személyes felelősséget vállalni: tisztelt revizorok nevezteknek ki.

Ngyámeztetés:

1. Prescott: V. Károly. 1 k.
II. Fülöp. 3 k.

2. Thierry Ágost: Merovingiek, 1 k.

3. Motley: Hist. of the Dutch republic. 1 k.

MTA KÖNYVTÁRA
KÉZIRATTÁR
AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

1891

KÉZIRATOK

FINIS

VEGE